Blízký soused

1990–2023

Více jak 33 let práce s romskými dětmi

OBSAH

1. Blízký soused se představuje
Činnost organizace v číslech a datech
04

2. Klubový program
Pravidelná činnost v sídle organizace
06

3. Jednorázové akce
Výlety do přírody, kulturní a sportovní akce
26

4. Tábory a pobytové akce
Letní stanový tábor a jiné akce s přespáním
50

5. Mezinárodní zkušenosti
Výjezdy do ciziny a zahraniční hosté
76

6. Dobrovolíci a zaměstnanci
Představení našeho týmu
102

7. Naši drazí podporovatelé
O těch, za které jsme hluboce vděční
122

8. Inspirujeme ostatní
Je nám ctí motivovat druhé k laskavému pohledu na svět
140

9. Kulturní a jiná specifika
Co nás překvapilo a obohatilo
154

10. Pavla Fáberová
Životní příběh zakladatelky organizace
172

11. Statistiky
Když se to vše nastrká do grafů
182

12. Závěrečné poděkování
Bez Vás by to nešlo!
186

Blízký soused se představuje

Na začátku bylo nadšení jediného člověka: Pavly Fáberové (rozené Knoblochové), pak snaha jedné rodiny a postupem času zápal skupiny nadšenců. Po vzniku organizace byla činnost postavena především na dobrovolnické bázi. V posledních letech se nám daří budovat pracovní tým a profesionalizovat se.

- ***Založení spolku:*** 2. 11. 2010
- ***Hlavní činnost:*** volnočasové výchovně vzdělávací aktivity pro děti a mládež převážně romského původu ze sociálně vyloučených lokalit na základě křesťanských principů, v návaznosti na práci s dětmi poskytujeme také edukativní a volnočasové aktivity pro celé rodiny.
- ***Motto:*** „Pomáháme dětem být dětmi, aby z nich vyrostli lepší dospělí!“
- ***Původ jména spolku***: „Lepší je blízký soused než bratr vzdálený“ -Přísloví 27,10, Bible
- ***Působení:*** v Plzni a okolí (Nýřany, Chotěšov, Stod, Merklín)
- ***Aktivity:*** zájmové kroužky, doučování, workshopy, projektové dny, výlety do přírody, kulturní, sportovní a vzdělávací akce, letní pobytové a příměstské tábory, výjezdy pro rodiny, osvětové besedy, semináře a další
- ***Rozsah činnosti:*** za rok 300+ osob, z toho 200+ dětí, 20+ dobrovolníků, 50+ akcí za rok
- ***Zapojení do projektů***: Den sousedů, 72 hodin, Festival volného času, festival Živá ulice, Plzeňské dvorky

MILNÍKY

- 1990—2007 práce s romskou komunitou na dobrovolnické bázi po celé ČR i v zahraničí (Anglie, Ukrajina, Rusko, Rumunsko…)
- 2007 kontinuální činnost v Plzni
- 2008 spolupráce s azylovými domy Naděje a Sv. Zdislavy
- 2010 založení organizace
- 2012 první zájmové kroužky, vlastní letní tábory
- 2013 napsání tří metodik o dětech se sociálním znevýhodněním na táborech a volnočasových aktivitách
- 2014 první vlastní prostory organizace, mezinárodní spolupráce a vlastní letní tábor skautského typu
- 2015 zapojení romských zaměstnanců
- 2018 výjezdy pro rodiny s dětmi, první dva projekty od Evropského sociálního fondu
- 2020 nové prostory organizace v budově Komenda v pronájmu od města Plzeň
- 2022 první projekt od Norských fondů: Rodina učí rodinu
- 2023 získány další tři projekty od Evropského sociálního fondu v novém programovém období

NAŠE CÍLE

- Podpořit rodiny v budování stabilního zázemí pro výchovu svých dětí
- Omezit negativní důsledky sociálního vyloučení
- Motivovat k důstojnému zařazení do naší společnosti
- Zprostředkovat možnosti smysluplného a kvalitního trávení rodinného času
- Podporovat všestranné vzdělávání a rozvoj

CÍLOVÁ SKUPINA

- Rodiny s dětmi
- Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách a osoby sociálně znevýhodněné
- Osoby, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy
- Etnické a národnostní menšiny (Romové včetně imigrantů ze Slovenska, Rumunska, Ukrajiny a dalších zemí)

NAŠE ZÁSADY

- Zásada individuálního přístupu
- Zásada bezplatnosti
- Zásada svobodného přístupu klienta
- Zásada diskrétního přístupu
- Zásada aktivizace klienta

2. KLUBOVÝ PROGRAM

Zpočátku jsme klubovou činnost realizovali ve spolupráci se dvěma plzeňskými azylovými domy. V jejich společenských prostorách jsme mohli pořádat programy pro děti, které bydlely přímo v budově. Pravidelné aktivity jsme doplňovali jednorázovými akcemi, ale pro stabilní fungování nám chyběly vlastní prostory a zázemí. Přelomový okamžik nastal získáním klubových prostor ve škole na Husově náměstí. Naše děti bydlely v těsném okolí a tak mohly kdykoli navštěvovat kroužky bez složitého dojíždění.

Během všech našich aktivit se snažíme dětem a případně i dospělým předávat principy a informace, které jim mohou pomoci vést důstojný život. Snažíme se tak dělat pokud možno nenásilně až nenápadně. S pořádáním zájmových klubů jsme začali ještě před založením organizace, a to již v roce 2008. Nejprve jsme spolupracovali s azylovými domy, protože během prvních let působení v Plzni jsme neměli vlastní klubové prostory. Zároveň rodiny v azylových domech přirozeně tvořily cílovou skupinu naší činnosti. Pořádání kroužků ve společenských prostorech azylového domu bylo praktické. Před začátkem kroužku jsme obešli byty a vyzvedli děti. Takto jsme spolupracovali s Domem sv. Zdislavy pro matky s dětmi v tísni „Čermákovka“ (podle názvu ulice, kde dům stojí) a azylovým domem Naděje. Kromě odpoledního programu pro starší děti jsme se věnovali i předškolním dětem v rámci dopolední dětské skupiny při azylovém domě Naděje. Ve stejné době jsme také spolupracovali s Klubem Pathfinder. Ochotní studenti Petr a Meggy vedli romskou skautskou družinu. S dětmi se scházeli každý týden v Naději a jejich program zahrnoval pohybové hry, tvoření i učení zábavnou formou. Kromě toho s dětmi vyráželi na výlety do přírody nebo třeba do zoo. V roce 2010 jsme v činnosti pokračovali. V Naději se scházel oddíl 10 dětí Pardálové a v Čermákovce 15 dětí v oddílu Kometky.

Postupem času se některé rodiny, kterým jsme se věnovali, přestěhovaly z azylových domů do pronajatých bytů v centru Plzně. Nadále jsme stáli o to, abychom s nimi zůstali v kontaktu. Přelomové pro nás bylo získání prvních klubových prostor v roce 2014. Hledali jsme tenkrát sklad pro táborové vybavení. Podařilo se nám navázat spolupráci s Waldorfskou základní školou, jejíž vedení k nám bylo velmi vstřícné. Nakonec se nám podařilo získat nejen sklad, ale i dvě klubové místnosti. Díky podpoře projektu Mládež v akci jsme prostory svépomocí vymalovali, zařídili a lehce zrekonstruovali. Klubovna se nacházela na velmi strategickém místě na Husově náměstí v Plzni. Okolní bloky tvořily z velké části sociálně vyloučené lokality. Děti, které u nás navštěvovaly kroužky a doučování, bydlely převážně přímo na náměstí nebo ve vedlejších ulicích. Díky vlastnímu zázemí jsme mohli rozšířit nabídku kroužků a klubových aktivit. Před zájmovými kroužky jsme se s dětmi scházeli na doučování, při kterém jsme pomáhali s domácími úkoly nebo trénovali čtení, počítání a další dovednosti. Mezi kroužky patřily pohybové hry, hudební kroužek a kreativní kroužek. Ten byl zaměřen na předškolní děti a rozvoj jejich klíčových dovedností a znalostí. Časem jsme kroužek pojmenovali Písmenka a barvy a realizujeme ho dodnes. Ve Walfdorské základní škole jsme měli také možnost pronajmout tělo-

cvičnu. V té jsme měli pravidelně sportovní kroužek a začali pořádat několikrát do roka naše větší akce pro rodiny s dětmi (Vánoční slavnost, Velikonoční slavnost, Mikulášská besídka, zázemí při akci Den sousedů).

V roce 2017 jsme se v rámci budovy přestěhovali z prvního patra do přízemí. K dispozici jsme měli menší prostory, protože škola již naše původní velké klubové místnosti potřebovala využít jako třídy pro dorůstající žáky. Nabídku kroužků jsme doplnili o pohybové hry a kroužek angličtiny. Při hraní deskových her děti učíme dodržovat pravidla a rozvíjíme rozmanité dovednosti, jako je logické myšlení, strategie, jemná motorika a další. Na kroužku angličtiny se kromě osvojení si základních slovíček a frází děti dozvídaly, proč je důležité se učit cizím jazykům a kde všude se to může hodit. V roce 2018 se naše práce s předškolními dětmi rozšířila o dopolední klub Cipísek. Děti od dvou do čtyř let trávily dvě dopoledne v klubovně, a navíc se účastnily společných akcí. Nově jsme v rámci klubového programu zařadili i setkání s rodiči. Kromě vzájemného sdílení jsme připravovali i aktivity, jako např. tvoření z pedigu nebo vyrábění adventních věnců.

Během roku 2018 jsme se museli znovu stěhovat. Kvůli rozšíření činnosti Waldorfské základní školy již v budově na Husově náměstí nebyl pro naše aktivity prostor. Naší novou klubovou základnou se stala budova bývalé loděnice na adrese Palova 19, Plzeň. Nevýhodou byla lokalita dále od bydliště dětí. Na většinu kroužků a aktivit jsme museli děti vyzvedávat a společně jezdit autobusem. Výhoda oproti tomu byla, že nové prostory měly v zařízení kuchyňku, takže jsme nabídku kroužků mohli doplnit o kroužek vaření. V klubovně v Palově ulici jsme také začali s přednáškami pro dospělé, které se konaly v rámci projektu „Už vím proč". Díky tomuto projektu jsme přirozeně rozšířili naši činnost o více aktivit pro dospělé. Na přednášky jsme zvali odborné lektory, kteří se věnovali tématům, jako je finanční gramotnost, výchova dětí, těhotenství, bezpečnost na internetu, kouření apod. Od roku 2019 pořádáme tematické projektové dny v klubovně i venku. Na každý projektový den přijde host, který hravou formou představí dě-

tem nějakou oblast. Projektové dny jsme měli např. na téma orientace, jak na zdravé zuby nebo po stopách řeky Úhlavy.

Těsně před koncem roku 2019 jsme se přestěhovali do našich stávajících klubových prostor v budově Komenda. Jedná se o bývalou právnickou fakultu na adrese sady Pětatřicátníků 27, Plzeň. Budova je ve vlastnictví města Plzeň, jejíž vedení se rozhodlo ji zrekonstruovat a dát do pronájmu neziskovým organizacím. Máme velkou radost z toho, že jsme byli vybráni jako jedna ze čtyř organizací! Před naším nastěhováním probíhala rozsáhlá rekonstrukce prostor, při níž jsme měli možnost sdílet s vedením města naši představu o podobě výsledné klubovny. K dispozici tak máme prostorný velký sál, kde mohou probíhat taneční tréninky, stolní tenis, hudební zkoušky, promítání a komunitní akce. Dále máme klubovou místnost určenou pro zájmové kroužky, pobyt maminek s dětmi, workshopy a doučování. Součástí prostor je i kancelář a sklad. K dispozici máme i část zahrady, která se nachází ve vnitrobloku objektu. Usilovně jsme se věnovali tomu, abychom kvalitně a účelně zařídili všechny vnitřní i venkovní prostory naší klubovny.

Klubovou místnost jsme vybavili novými stoly a židlemi. Sehnali jsme novou pohovku v červené barvě naší organizace. Dále jsme koupilii nové hračky a edukativní pomůcky pro děti. Do velkého sálu jsme pořídili dva skládací stoly na stolní tenis a stolní fotbálek. Ke cvičení jsme zakoupili velké gymnastické míče zavěšené v sítích na stěně sálu. Sál jsme vybavili soustavou reproduktorů, projektorem s plátnem a také deskami z akustické pěny na stropě. Intenzivně jsme také pracovali na úpravě venkovních prostor. Terén jsme srovnali hlínou a pískem. Pořídili jsme dřevěné pískoviště, dva vyvýšené záhony, dva komposty, dřevěný plot a dětskou prolézačku s klouzačkou. Dále jsme na části pozemku vybudovali zámkovou dlažbu a na ni umístili zahradní altánek s kůlnou a zastřešeným posezením. Součástí vybavení zahrady bylo také pořízení grilu a veliké trampolíny. Na zahradě jsme zasadili ovocné keře, stromky, bylinky, jahody a několik květin.

Přestože během prvních dvou let provozu nové klubovny byla naše činnost často omezena epidemiologickými opatřeními v souvislosti s pandemií covidu, máme velkou radost, jak prostory pěkně slouží! V červenci 2020 probíhal v naší klubovně projekt Letní škola. Snažili jsme se dětem pomoci dohnat vědomosti, které jim kvůli zavřeným školám chyběly. V klubovně jsme také poskytli prostor pro hudební zkoušky romské skupině Le Čhavendar. V našich prostorách měl do konce roku 2022 zázemí i projekt Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením od Státního zdravotního ústavu. Od roku 2023 pak běží navazující projekt - Podpora zdraví v rodinách.

Pravidelně využíváme náš velký sál také pro distribuci oblečení a věcí do domácnosti pro potřebné rodiny. Před Vánoci také sál zaplníme dárky, které dětem předáváme v rámci projektu Vánoční krabice a Krabice od bot. Čtyři až pět odpolední v týdnu probíhají v klubovně zájmové kroužky a doučování, které tvoří pevnou součást klubového programu. Děti si s námi dělají domácí úkoly, připravují se na testy nebo přijímací zkoušky, trénují si počítání, čtení knížek, atlasů a encyklopedií z naší knihovny. Kromě vlastních studijních materiálů dětí využíváme i natištěné pracovní listy a dostupné online materiály. Kromě toho se v klubovně pořádají výtvarné workshopy, projektové dny, přespávačky a komunitní akce pro rodiny (výroba adventních věnců, Mikulášská besídka, Den zdraví na zahradě a další).

Věk: 22
Profese: Studentka ZČU
Spolupráce s BS: od 2021

Portrét spolupracovníka

Eliška Brotánková

Spolupracovník a podporovatel

O organizaci Blízký soused jsem se poprvé dozvěděla na střední škole od spolužačky Marušky. Postupem času se však z pouhé spolužačky stala jedna z mých nejbližších kamarádek a já zatoužila dozvědět se něco víc o organizaci, ve které prakticky vyrůstala.

Na práci se mi nejvíce líbí sounáležitost s ostatními pracovníky. I když jsme rozdílní, ať už věkem, pohlavím, etnicitou či studiem, máme jeden společný cíl: „Pomáháme dětem být dětmi, aby z nich vyrostli lepší dospělí!“

„Nemám tušení, co přinese budoucnost, ale jedno vím jistě - tato organizace bude mít v mém srdci navždy své místo.“

Již od dětství toužím pomáhat lidem. Byl to také jeden z důvodů mého rozhodnutí studovat obor sociální práce. Realizace mojí pomoci probíhala převážně v rámci rodiny či přátel, ale nikdy pod žádnou organizací. Jednoho dne se mi ozvala moje kamarádka a požádala mě, zda bych jim pomohla asistovat na výletě s dětmi. Ihned jsem věděla, že do toho půjdu. Výlet do zoologické zahrady v Praze se konal 16. srpna 2021. Sraz byl již brzy ráno a jeli jsme předem objednaným autobusem. Dětí bylo opravdu hodně, proto jsme si je hned po příjezdu rozdělili na menší skupinky, se kterými jsme poté po zoologické zahradě chodili.

Mnohé z nich byly v zoo poprvé a já byla ráda, že jsem u toho mohla být s nimi. Činnost této organizace mě velmi zaujala, což vedlo k rozhodnutí s nimi i nadále spolupracovat. Během pravidelných návštěv klubovny jsem děti doučovala, dělala s nimi jejich domácí úkoly, hrála různé hry nebo chodila na procházky. Moje zapojování do aktivit s dětmi, či dokonce s celými rodinami bylo stále častější. Mezi nepravidelné aktivity, kterých jsem se zúčastnila, patřily například výlety, výtvarné workshopy pro děti či sbírka potravin.

O těchto zkušenostech mě hřál pocit, že dělám něco, co ostatním pomáhá a zlepšuje to jejich životy. Když se na to podívám zpětně, mrzí mě, že jsem s dobrovolnickou činností nezačala již dříve. S touto neziskovou organizací spolupracuji dodnes. Děti, dokonce i někteří dospělí, si mě velmi oblíbili a jsou vždy rádi, když mě vidí.

Práce s lidmi není vždy jednoduchá, ale mně osobně přináší velké potěšení. Nemám tušení, co přinese budoucnost, ale jedno vím jistě – i kdybych z jakýchkoliv důvodů přestala pracovat v BS, pevně doufám, že se to nikdy nestane, tato organizace bude mít v mém srdci navždy své místo. Naučila mě mnohem víc než jen to, jak komunikovat s lidmi nebo vést kroužek pro děti. Jsem přesvědčená, že jsem se díky ní velmi posunula, a to nejen jako budoucí sociální pracovník, ale hlavně jako člověk!

Střípky ze života

„Co budeme dneska vyrábět? Já vyrábím moc rád!“ Páťova nejoblíbenější vedoucí je Eka, protože vede výtvarné workshopy, které si Páťa moc užívá. Děti si na workshopech radostně tvoří a my se snažíme nenápadně rozvíjet jejich jemnou motoriku, kreativitu a sebevědomí. Není moc míst, kde by si naše děti vyslechly, že jsou velké šikulky, že se jim to krásně povedlo a podobně...

„Miluje mě, nebo ne?“ řeší romské holky stejně jako české; stejně se chtějí líbit, chtějí hezkou rodinu, hodného muže, zdravé děti... Moc bychom jim to všechno přáli! I proto se s dospívajícími děvčaty bavíme o tématech, jako jsou vztahy, antikoncepce nebo výběr partnera. Snažíme se jim podat informace, které nikde jinde neuslyší, ale jsou velmi důležité.

„Bude o Vánocích klub?“ ptají se nás dychtivě naše děti a jsou velmi zklamané, když není. Prázdniny jsou fajn, ale to, že nejsou kroužky, je jejich velká nevýhoda. Dětem píšeme docházku a samotné nás vždy překvapí, kolik jich za rok na naše akce přijde, kolik se jich účastní pravidelně a jak moc si toho z našich programů zapamatují. První dva údaje najdete v našich výročních zprávách, o tom třetím částečně vypovídá to, že děti, které si k nám chodí dělat úkoly a doučovat se, se zpravidla zlepší ve škole.

„Inkluze je rovná šance?“ Pokud má jedno dítě zlomenou nohu a ostatní jsou zdravé, pak není rovná šance, necháme-li je běžet společně závod. Rovná šance je v tomto případě správná diagnostika zranění, následná léčba, rehabilitace, rekonvalescence, tréninkem – a pak může běžet závod s ostatními. U velké části sociálně znevýhodněných dětí narážíme na problém, že nikdo od malička netrénoval jejich intelektuální schopnosti. Těmto dětem se málo čte, zřídka kdy je někdo učí barvy, zvířata, počítání, stromy, značky aut nebo cokoliv jiného. Děti nejsou zvyklé na to, že dostanou informaci, zapamatují si informaci, použijí informaci a jsou pochvalené. Tedy nejsou zvyklé se učit, nikdo u nich nenastartoval proces radostného učení. Ve škole působí hloupě a neukázněně, protože nemohou stačit dětem, které přišly do školy s řadou znalostí, a nikoho nebaví být outsider... My se snažíme před zahájením povinné školní docházky zmírnit toto znevýhodnění v rámci všech našich aktivit. Vlajkovou lodí tohoto snažení je klub Písmenka a barvy. Pro děti, které nemají to štěstí, že potkají někoho, kdo jim pomůže zmírnit sociální znevýhodnění, je zařazení do běžné třídy za trest pro všechny zúčastněné. Stačil by jim rok nebo dva v menším kolektivu a s asistenty a mohly by se do běžné třídy zařadit. Naše připomínky k fungování našeho školství trpělivě posíláme již mnoho let mnoha ministrům...

Bude tam Aleš? „Bude tam Koli?“ To je často pro chlapce nejdůležitější informace při rozhodování, zda se nabízené akce účastnit, nebo ne. Pozitivní mužské vzory v naší společnosti obecně chybí a ve školství nebo při volnočasových aktivitách to platí dvojnásob. Je to pochopitelné, neboť uživit rodinu z platu sociálního nebo pedagogického pracovníka je velmi obtížné. O to víc jsme vděční Kolimu, že se našim chlapcům obětavě a nezištně věnuje v rámci sportovního kroužku. Naučí se tam mnohem víc než jen kopat do míče. Naučí se disciplíně, nutnosti dodržovat pravidla, naučí se, že když chci něčeho dosáhnout, tak mě to bude něco stát – čas, pot, úsilí..

Věk: 24
Povolání: Studentka ZČU
Spolupráce s BS: od 2022

Portrét spolupracovníka

Tereza Šašková

Spolupracovník a podporovatel

O organizaci jsem se poprvé dozvěděla přes televizní obrazovku v době, kdy zde běžel pořad Milionář mezi námi, kterého se Blízký soused účastnil. Činnost této organizace mne zaujala a napsala jsem si název do poznámek v telefonu. Asi o tři roky později na mne tato poznámka vykoukla a já cítila, že je ten správný čas zeptat se, zda nepotřebují dobrovolníka. A světe div se, potřebovali!

Okamžitě, jak jsem vešla poprvé do klubovny, jsem věděla, že jsem na místě, kde je mi strašně dobře. Práce v Blízkém sousedovi absolutně naplnila moji touhu nezištně pomáhat potřebným a ukázala mi, že je možné ji krásně propojit se studiem ekonomie. Nejvíce mi imponuje, jakou lásku a sílu do organizace Pavla i její děti dávají a dávaly i v dobách, kdy to třeba nebylo úplně lehké.

Dokážou pomáhat ostatním i na úkor vlastního pohodlí, za což si jejich práce nesmírně vážím a obdivuji ji. Myslím si, že práce s romskou menšinou se může zdát v dnešní době ne příliš populární, a o to více si vážím Blízkého souseda, který nedbá na předsudky, snaží se o oboustranné přijetí a zmírnění kulturních propastí mezi majoritou a minoritou.

Začátky s touto prací pro mne byly velmi náročné. Příběhy dětí a rodin, které jsem se postupně dozvídala, mi přišly smutné a občas až neuvěřitelné. Jednou na doučování jsem psala domácí úkol s 10letým chlapcem, který žil s matkou a dalšími sourozenci v azylovém domě. Při odpovídání na otázku „Líbí se vám váš byt a místo, kde žijete?“ odpověděl ano. Zeptala jsem se tedy, co se mu líbí nejvíce, a on odpověděl: „Jsme tam všichni pohromadě, já, máma a sourozenci.“ V tom okamžiku jsem pochopila, že ať už dítě vyrůstá v jakémkoli prostředí, rodinné vazby a potřeba komunitního života jsou ta největší jistota, kterou v životě mají.

Tento příběh mě donutil zamyslet se nad tím, že právě jistota mít se o koho opřít a mít s kým sdílet své starosti a radosti je nedílnou součástí lidských životů a Blízký soused mimo jiné tvoří jakýsi stabilizační prvek a oporu pro ty, kterým právě tato jistota chybí.

Práce v Blízkém sousedovi mi kompletně změnila nahlížení na svět, poskytla mi obrovský profesní i osobnostní růst, dala mi okruh nových přátel a ukázala mi, že k tomu, abychom něco změnili, nejsou potřeba velká gesta a obrovské činy, ale naopak menší, vytrvalé a komplexní krůčky, díky kterým se dají měnit celé generace k lepšímu. Doufám, že v budoucnu budu moci organizaci vrátit alespoň zlomek z toho, co ona dala za tak krátkou dobu mně.

Střípky ze života

„To je kráva?“ divila se sedmiletá Verunka. Na kroužku Písmenka a barvy se učíme s předškolními a raně školními dětmi od všeho trochu. Nesnažíme se navázat na znalosti, které by děti podle tabulek měly mít, ale pokládáme základy všeobecného přehledu. Po návštěvě zoo si opakujeme, kolik metrů měřila žirafa, zpíváme si o zvířátkách písničky, hrajeme si s jejich modely... Naše děti nejsou hloupé, ale nikdo se nenarodí se základními znalostmi, a tak se nám stalo, když jsme Petra učili vyjmenovaná slova po B, že sice věděl, že ve slově kobyla se píše tvrdé y, ale myslel si, že kobyla je asi 3 cm vysoká – v učebnici totiž byl takhle velký obrázek. Když jsme mu vysvětlili, že kobyla je máma od koně, tak to pro něho bylo velké překvapení. Takovým situacím se snažíme kroužkem Písmenka a barvy předcházet.

„Jdeme do kostela?“ ptají se naše Romátka bez ohledu na to, kdy a kde se potkáme. Jsme moc rádi, že kostel pro ně není nuda, přesto jsme hrdí na to, že to není jediná aktivita, kterou jim nabízíme.

„Já mám Bůcha rád!“ Románek to nemá lehké. Je mu 8 let a doma ho neučí jen pěkné věci. Občas krade, občas lže, svoji ženu prý mlátit nebude a Bůcha – toho má rád. Románek má před sebou ještě mnoho velmi vážných bojů a rozhodování oproti kterým fakt, že neumí skloňovat, je naprostá podružnost. Chceme stát při něm, až ty boje bude bojovat a ta rozhodnutí dělat!

„Dva motýlky sním!“ Kdysi dávno bylo mé nejstarší dceři 5 let. Sčítání jí krásně šlo, ale princip odčítání nechápala. Zeptala jsem se jí tedy, kolik jí zbude z pěti bonbónů, když jí tři sní mladší sourozenci. To věděla hned. Bonbónovou matematiku pak doslovně aplikovala na příklad z počtářské knížky pro malé děti, ve které měla odčítat motýlky. Při učení dětí se i dnes snažíme být co nejvíce názorní, aby bylo pro děti učení co nejpřirozenější. Davídek se umí podepsat, Lucinka pozná žirafu, Kuba opravdu krásně zpívá, při hraní magnetických šipek René správně počítal, umíme už pravidla několika stolních her, Honzík se tak těšil na kroužek, že přišel o tři hodiny dříve... Prostě máme skvělé děti a máme z toho velkou radost!

„Lída a Zuzka chodí od září do normální školy a jde jim to!“ V rámci našich klubů si k nám děti mohou přinést domácí úkoly. U mnohých došlo ke zlepšení ve škole, a dokonce v letošním roce byly dvě třináctileté dívky na doporučení pedagogicko-psychologické poradny přeřazeny ze speciální školy do normální základní školy. V roce 2015 byla s námi Lída 23x a Zuzka dokonce 31x na nějaké akci, a to už je znát! Obě byly i na letním táboře. Věříme, že to není jen výsledek doučování, ale hlavně celkové emoční stabilizace a upevnění hodnotového systému, k čemuž věříme, že dochází na našich akcích, při pobytu v přírodě, při osobních rozhovorech s vedoucími, při sledování našich divadel...

Věk: 33
Profese: Komunitní pracovník
Spolupráce s BS: od 2021

Jana Ferková

Spolupracovník a podporovatel

Před čtyřmi lety jsem se přestěhovala s dětmi do Plzně - a téměř nikoho jsem tu neznala. Na organizaci Blízký soused jsem dostala doporučení od Soni Horváthové, která sem chodila a velice si to chválila.

Na práci v Blízkém sousedovi se mi nejvíce líbí, jak jsou zde všichni hodní a snaží se pomáhat dětem. Mnoho rodin by si například Jump Arénu nemohlo pro svoje děti dovolit. Je to tu jako jedna rodina – každý může požádat o pomoc každého.

Nejraději vzpomínám na víkendový pobyt na Šumavě. Úžasný na tom byl čas strávený s rodinou a skvělými lidmi v přírodě.

Velice ráda bych poděkovala za možnost spolupráce s Blízkým sousedem. Jsem vděčná za zaplacené kurzy na přijímací zkoušky na gymnázium pro moji dceru i za to, že má možnost pravidelného doučování a další přípravy na přijímačky. Než jsem Blízkého souseda poznala, moje děti pouze seděly doma. Takto mají pravidelný program, doučování, tancování atd. Za celou rodinu mnohokrát děkuji!

Portrét spolupracovníka

Ondřej Medve

Spolupracovník a podporovatel

Věk: 22
Povolání: Dispečer
Spolupráce s BS: od 2022

O organizaci Blízký soused jsem se dozvěděl přes Marii Papazianovou. Jednou mě oslovila s prosbou o výpomoc při výletu, poté na doučování a bylo.

Zamlouvá se mi stálá motivace k rozvoji dovedností a zkušeností. Skvělý kolektiv, přátelský – rodinný (někdy to ale nedělá dobrotu).

Rád vzpomínám na Teambuildingový výjezd, kdy jsem měl možnost více poznat budoucí kolegy a jejich partnery/ky a děti. Čas jsme trávili různými procházkami po okolí, závody na bobech a saních. Rád také vzpomínám na hodiny lyžování, kdy jsem učil Juriho jak stát na lyžích. Taková vsuvka – v tu dobu jsem stál na lyžích tak cca 5krát. Ale šlo nám to spolu náramně!

Dále jsem měl „pestré“ obědy a večeře, kdy to bylo pouze úsměvné, protože jsem měl přírodní kuřecí plátek s přílohou. Snažili se kuřecí plátek nějak obohatit například sýrem atd. (jsem celiatik).

S touto organizací budu nadále spolupracovat, ale již pouze na akcích. Věděl jsem odjakživa, že práce s dětmi není úplně pro mě. Chtěl jsem to zkusit a udělat dobrý skutek. 😊

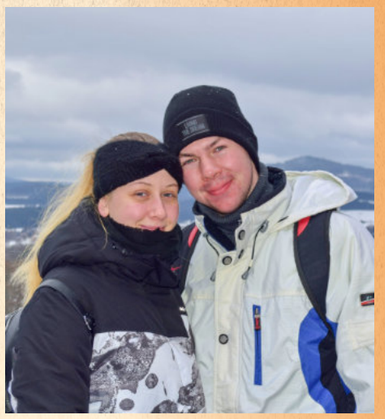

Portrét spolupracovníka

3. JEDNORÁZOVÉ AKCE

Obecně věříme, že děti se nejlépe učí zážitkově a pomocí různých vjemů, proto se snažíme, aby nabídka našich aktivit byla co nejrůznorodější. Na akce zveme velmi často i rodiče a další příbuzné dětí, které k nám dochází na pravidelný program.

Kromě pravidelného programu pořádáme každý rok desítky jednorázových akcí pro různé skupiny. Akcemi chceme nejen zpestřit naši činnost, ale hlavně rozšiřovat obzory komunitě v možnostech smysluplného využití volného času. Obecně věříme, že děti se nejlépe učí zážitkově a pomocí různých vjemů, proto se snažíme, aby nabídka našich aktivit byla co nejrůznorodější. Na akce zveme velmi často i rodiče a další příbuzné dětí, které k nám dochází na pravidelný program. Ze zkušenosti totiž víme, že společně strávený čas s celou rodinou má velkou přidanou hodnotu pro všechny zúčastněné. Rodiče vidí, jaký vztah máme s jejich dětmi, a váží si o to více naší činnosti a zároveň jsou vděční za společný čas se svojí rodinou často při aktivitách, které by jinak nezažili. My vidíme celkovou rodinnou dynamiku, což nám následně pomáhá při individualizaci práce s konkrétními klienty. A nakonec samotné děti si vždy akce nejvíce užijí se svými vlastními rodiči a více poté na aktivity vzpomínají. Pořádané akce by se daly rozdělit do čtyřech kategorií podle účelu, počtu osob i místa konání: komunitní akce, výchovně-vzdělávací akce, výlety do přírody a motivační akce.

Komunitní akce jsou největší akce, které pořádáme. Je na nich vždy vysoká účast (vyšší desítky, u akcích venku nižší stovky). Akce pořádáme v našich klubových prostorách nebo přímo v místě bydliště našich klientů. Jsou zde vždy zvány celé rodiny a jsou to akce otevřené pro veřejnost. Díky těmto akcím zůstáváme přes celý rok v kontaktu s širší komunitou. To považujeme za zásadní pro vzájemnou důvěru a dobré vztahy. Zároveň na nich prezentujeme naši činnost, aby i příbuzní měli šanci vidět, čemu se s jejich dětmi věnujeme. Zpíváme písničky, říkáme říkanky, malá divadelní, taneční nebo hudební vystoupení. Dospívající a rodiče se zase zapojují do přípravy výzdoby, kostýmů, rekvizit, pomáhají na stanovištích a přispívají do programu např. v rolích Mikuláše, andělů, čertů či divadelních postav. Mezi tradiční pořádané komunitní akce patří: Vánoční a Velikonoční slavnost, Maškarní, Mikulášská besídka nebo vyrábění adventních věnců a dekorací.

Výchovně-vzdělávací akce – Pravidelně se snažíme navštěvovat i různá naučná místa a akce, které rodiny baví a zároveň je něčemu učí. I na pravidelných aktivitách se snažíme nové poznatky představovat zábavnou formou. Je ale důležité, ukazovat, že čas se nedělí na učení a zábavu, ale existují aktivity, kde se spojuje obojí. Tím odbouráváme dlouhodobý odpor k učení, který má mnoho dětí silně zakořeněný. Snažíme se rodinám ukázat, že zjišťování nových poznatků může být zajímavé a kreativní. Povzbuzení přirozeného bádání je totiž základ zdravého vztahu k učení. Snažíme se navštěvovat trvalé expozice, ale i jednorázové zajímavé akce, které se nám naskytnou. Pravidelně navštěvujeme například vědecko-technické centrum Techmánii,

zoologické zahrady, Akva Teru, bazén, divadlo a další. Kromě toho ale navštěvujeme akce, které jsou unikátní a jednorázové. Například jsme se zúčastnili slavnostního uvedení první romsky přeložené Bible publikované v Čechách.

Výlety do přírody – Výlety patří mezi činnosti, které provozujeme nejdéle. Na začátku našeho působení jsme neměli ani organizaci, natož klubové prostory nebo jakékoli finanční prostředky. Výlety do přírody byly velmi nízkonákladové, jelikož jsme maximálně popojeli kousek vlakem nebo MHD. Následně jsme si prošli naučnou stezku, hledali schránky v rámci hry geocaching, hráli pohybové hry, učili se o přírodě a na závěr si třeba opekli buřty a navštívili venkovní cvičiště. Do teď se snažíme výlety pravidelně zařazovat aspoň jednou za dva měsíce. Vnímáme mnoho pozitiv přirozeného pohybu i pobytu v přírodě, jako takového. Dětmi jsou výlety stále velmi oblíbené a máme radost, že s námi čím dál častěji vyrážejí i rodiče, často i s nejmladšími dětmi v kočárku. Pro nás je to velmi vzácný čas, protože trávíme s rodinami několik hodin, kde je přirozený prostor pro povídání a často se zde naprosto nenuceně otevírají problémy nebo potřeby jak dětí tak rodičů. Můžeme tak narazit na problém, se kterým se nám během pravidelného programu nesvěří, protože se buďto stydí, nebo na to nemají čas. Společně strávený čas v přírodě navíc opět prohlubuje důvěru a vzájemné vztahy. Neformálně se zde učíme novým poznatkům. Cestou si vyprávíme o stromech, historii, zvířatech, orientujeme se v mapě a tak podobně.

Motivační akce – Akce pořádáme pro každou skupinku dětí ze zájmových kroužků přibližně jednou za půl roku. Jsou to akce za odměnu pro děti za natrénované a předvedené vystoupení, pomoc na zahradě, snahu a účast na pravidelném doučování... Snažíme se děti mo-

tivovat pozitivně, a ne negativně. Chválit je za správné chování a úspěchy, a ne je kritizovat při neúspěších. Děti vědí, že při snaze a dlouhodobé práci dostanou odměnu. Což je pro ně bohužel někdy nová myšlenka, protože ve škole, i když se někdy snaží, tak nemusí dosahovat nejlepších výsledků a často tak velmi brzo ztrácí motivaci k dalšímu učení nebo snaze obecně. Tyto aktivity vybíráme tak, aby si je děti maximálně užily. Výběr často konzultujeme s dětmi samotnými, aby měly na rozhodování o odměně co největší podíl. Nejčastěji chodíme do trampolínového centra Jump areny, na motokáry nebo laser-game.

Střípky ze života

„Tučňáci, lvi, opice, plameňáci!“ Zoologické znalosti našich dětí rostou geometrickou řadou! Zvířátka v životní velikosti si pamatují nejlépe! Díky laskavosti vedení Plzeňské zoo, která nám opakovaně poskytuje slevovou kartičku, navštěvujeme naši zoo několikrát do roka. S rodiči, bez rodičů, s dobrovolníky, bez dobrovolníků, prostě v různých uskupeních. Milá zoo, moc děkujeme!!!

„Pavlo, byla jsi v mém snu!“ volal na mě na ulici Honzík. Samozřejmě jsem se cítila velmi polichocena, i když z další konverzace vyplynulo, že jsem tam byla jako organizátorka fotbalového turnaje, a ne jako princezna tančící na rozkvetlé louce. Jsme moc rádi, že se dětem naše akce líbí a nezapomínají na ně. Věříme, že nezapomenou ani na to, co jim říkáme o životě, že nezapomenou aplikovat přijaté hodnoty do svého života.

„To byl můj nejkrásnější hezkej den!“ Svěřila se mi Meliska po vydařeném výletě mašinkou. Zážitky s Romátky jsou vždy velmi intenzivní a já jsem byla moc ráda, že tentokrát to byl zážitek takhle krásně roztomilý!

„Prahou protéká Amazonka!“ Tak to byla tak trochu naše chyba. Zmátli jsme Renatku (15 let) tím, že jsme na přespávačce před výletem do Prahy měli kvíz mimo jiné o pražských památkách. Na otázku: „Která řeka protáká Prahou?“ Jsme dali vybrat: a) Amazonka, b) Berounka, c) Vltava. Renatka si zapamatovala jen tu Amazonku. Naštěstí jsme v Praze řeku Vltavu pak viděli z tolika stran, že nyní již nikdo nezáváhá! Sabinka (10 let), která s námi na výletě nebyla, se mě ptala, zda jsme do té Prahy letěli letadlem, když je to tak strašně daleko. Stále je co zlepšovat... Zato Honzík, který byl s námi na výletě v Praze v lednu, přišel pak do klubovny úplně nadšený! Ve škole probírali pražské památky hned po našem výletu a Honzík samozřejmě zazářil! Věděl úplně všechno, včetně toho, že Prašná brána má svůj název podle toho, že v ní byl ve středověku uchováván střelný prach! Zažít pro děti ve škole úspěch je velmi důležité pro udržení jejich motivace. Jsme rádi, když k tomu můžeme přispět.

"Běháte za Tretru?" To byla velká pocta, když se nás takto ptal pravý orientační běžec před startem tradičního závodu Skrýše 2016. Evidentně jsme zapadli! Je pravda, že v porozumění buzolám a mapám, která jsme měli v rukou, máme ještě rezervy, ale přesto jsme si závod hezky užili a umístili se v dětské kategorii na předních místech!

„Letos to bylo živější a i kluci byli více ukáznění!“ Pochvala od profesionálního rozhodčího, který nám statečně již druhým rokem pískal náš fotbalový turnaj, nás opravdu moc potěšila! V roce 2018 se mohl turnaj konat jen díky podpoře individuálních dárců, protože z dotace, kterou jsme na něj dostali, zbylo po pokrytí nákladů za pronájem haly jen pár korun. Jsme velice vděční za všechny příspěvky a dotace a jsme dvojnásob vděční individuálním dárcům, díky kterým můžeme pracovat s dětmi tak, jak je to potřeba, a to bez ohledu na to, jak se na dotacích urodí... Turnaj bez svačiny, medailí, pohárů a odměn – to by nebylo ono.

Věk: 34
Profese: Koordinátorka SZÚ
Spolupráce s BS: od 2018

Portrét spolupracovníka

Ivana Sušilová

Spolupracovník a podporovatel

O organizaci Blízký soused jsem se poprvé dozvěděla v mém předchozím zaměstnání. V minulosti jsem pracovala ve společnosti, která vyrábí kancelářský nábytek. Tato společnost poskytla organizaci kancelářské skříně ve formě firemního daru. Jednou jsem šla kolem nástěnky, která právě propagovala dárcovskou činnost pro organizaci. Zprostředkovatelem mezi společností a organizací byl manžel Pavly, teď už bývalý zaměstnanec.

Na práci v BS mě nejvíc zaujalo nadšení a zapálení do práce ze strany Pavly a jejích dětí. Zaujalo mě, jak skloubily osobní život se životem v organizaci, jak přizpůsobily své rodinné vztahy pracovním vztahům, jak volily své studium a profesní kariéru ve prospěch organizace.

„Práce v organizaci Blízký soused je neobvyklá a zároveň jedinečná z důvodu jejího zaměření převážně na romskou komunitu.“

Právě manžel Pavly, který byl mým dobrým kolegou, mě zasvětil do činnosti organizace. Párkrát se v práci zmínil o manželce a její organizaci, která se věnuje převážně romským dětem. Dodnes si pamatuji jeho slova: „Vy byste si s mojí manželkou rozuměly.“ Tak jsem se jednoho dne objevila v klubovně a seznámila se s Pavlou.

První dojem? Vše kolem – jako prostředí, děti a aktivity klubovny - pohltila osobnost Pavly s velkým O. To její přátelské a vřelé uvítání, nadšení a radost z návštěvy, pozitivní naladění, krásné povídání o romských dětech, tohle je to, co mi utkvělo v paměti. Druhé setkání také stojí za zmínku. Jdu si spokojně ulicemi Plzně a najednou Pavla na kole, s úsměvem na tváři, a křičí na mě: „Ahojky..., jak se máš?“ Tahle maličkost mi udělala hezčí podzimní den.

Práce BS je neobvyklá a zároveň jedinečná z důvodu zaměření se na romskou komunitu. Celou svou práci zasvěcují rozvoji a růstu romského potenciálu. Snaží se Romy nasměrovat správnou cestou k hodnotám, které oni nepokládají za důležité, i když důležité jsou. Například hodnotu vzdělání, kariéry, důstojného bydlení, kvalitně stráveného volného času, hodnotu postavení ve společnosti a důležitou hodnotu víry.

V organizaci Blízký soused působím už delší dobu, přibližně pět let. Já a moje rodina jsme organizaci začali navštěvovat ve volném čase. Jako přistěhovalci ze Slovenska jsme neznali jiné služby velkoměsta, a proto jsem byla vděčná za kontakt na organizaci kvůli mému tehdy pětiletému synovi.
S organizací jsme absolvovali první výlet do Karlových Varů a další na krásný hrad. Díky výletům jsme poznávali plzeňskou romskou komunitu, což pro mě i pro syna mělo pozitivní přínos. Postupem času jsem pronikla do struktury organizace a aktivním přístupem byla součástí týmu. Moje činnost byla i je všestranná, od vaření na pobytovém táboře až po přípravu, organizování či realizaci výletů, výjezdů a akcí. V rámci organizace samostatně pořádám výlety a akce pro děti a rodiny z Nýřan, protože zde s nejbližší rodinou žijeme. Tady je krásně vidět, jak se organizace během let rozšířila i za hranice Plzně. Díky organizaci BS může nýřanská romská komunita, která se taky potýká s různými druhy znevýhodnění, zažít spoustu krásných chvil a zážitků.

Propojení mého života s Pavlou a BS „přináší první ovoce“. Ani ve snu by mě nenapadlo, že někdy budu studovat vysokou školu v Plzni, že budu pracovat v sociálně-zdravotní oblasti na vedoucí pozici nebo že využiji mou touhu pomáhat jiným Romům. Tenhle směr života bych sama nenašla.

Střípky ze života

„Ty jsou úplně nepolíbený!“ Tak zhodnotil zkušený ornitolog ze záchranné stanice naše zoologické znalosti. A to neslyšel, jak si Pája spletl netopýra s komárem a Martínek zase veverku s divokým prasetem.... Ale lepšíme se! Zato na karnevalu, který pořádala taneční skupina Paprsek, jsme zazářili!

„Připadám si jako dospělej, jako kdybych jel do práce!“ prohlásil Martínek po návštěvě motokár. Tímto spontánním prohlášením mě Martínek dostal. To, že má být dospělost spojená s prací, rozhodně neokoukal ve své rodině. Tatínek se na něj vykašlal dřív, než se narodil, vyrůstal s maminkou a dvěma staršími sestrami. Maminka byla plně vytížená péčí o děti. Pokud by si Martínek neodnesl z našeho společně stráveného času nic jiného, tak by to nebylo málo!

„Už nemůžu, už neujdu ani krok!“ zkoušel to na nás Tomášek po 400 metrech výletu. Když viděl, že ho nikdo nebude nosit ani litovat, tak vesele ušel ještě dalších 9 km. To je pro naše děti také často nová zkušenost, že se svět netočí kolem nich, že je dospělí vždy neposlechnou, a že když projeví trochu snahy a námahy, tak pak zažijí spoustu zábavy – třeba si vylezou na posed nebo mohou válet sudy v listí!

„Aha, tak promiňte!“ Náš osmiletý gentleman Péťa se zastavil a ukázkově omluvil, když byl upozorněn, že na WC Státního zámku Český Krumluv se chodí dveřmi, a ne oknem. Jinak se výlet moc vydařil. Měli jsme skvělou paní průvodkyni, která nás nezahltila spoustou letopočtů, ale vybrala podstatné a zapamatovatelné věci z naší historie a ještě s námi počítala medvědy.

"Krásně jsme si to užili! Byli tam úplně všichni! Kdy bude zas další přespávačka?" "Vůbec jsem se nevyspala, řádili do 4 hodin do rána, už jsem je skoro všechny vyhodila...“ Přespávačka patří mezi tradiční akce, na které mají děti a vedoucí poněkud odlišné vzpomínky. Přesto do toho každý rok jdeme znovu. Nevím, zda to není trochu masochismus...

„Mireček skákal pupíček.“ Někdo skáče šipku, někdo kufr, ale Mireček je jako vždy originální. Při tomto osobitém stylu je třeba prohnout celé tělo do luku a skočit tak, aby se jako první dotkl vody právě pupíček. Není to snadné! Bazén je jedna z nejoblíbenějších atrakcí, které nabízíme. Je super, když tam přijdeme s malými dětmi a potkáme tam ty větší, které přišly samy. Naučili jsme je plavat, naučili jsme je chodit do bazénu...

Věk: 28
Profese: Datový analytik
Spolupráce s BS: od 2014

Karolína Kamenická

Spolupracovník a podporovatel

S Pavlou, potažmo Blízkým sousedem, se znám už dlouhá léta. Seznámili jsme se díky mé spolužačce a později i nejlepší kamarádce Páje, která je shodou okolností Pavly nejstarší dcera.

Na Blízkém sousedovi obdivuji tu péči, kterou dává dětem, které to v životě nemají tak jednoduché a vyrůstají v těžkých podmínkách. Blízký soused rozdává těmto dětem radost do života, zážitky, které by třeba jinak neměly šanci zažít, a vůbec kompletní základy pro budoucí kvalitní život.

Pavle přeji, aby se jí i v dalších letech dařilo vytvářet dalším dětem úsměv na tvářích a udržet si to nadšení pro věc.

Portrét spolupracovníka

Radek Macháň

Spolupracovník a podporovatel

S Pavlou a romskými dětmi z Plzně jsem se poprvé potkal na letním táboře Klubu Pathfinder v roce 2010. Skupina čtyř dětí se účastnila tábora našeho pražského oddílu. S táborníky jsme se věnovali typickým skautským aktivitám. Na jednu stranu bylo smutné vidět, jak velký rozdíl byl mezi úrovní znalostí a dovedností většiny dětí, a dětí z organizace Blízký soused. Bylo zřejmé, že tyto děti nejsou vůbec zvyklé trávit čas v kolektivu dětí nebo být v přírodě. I za krátkou dobu týdenního tábora bylo úžasné pozorovat jejich pokroky v začleňování se do party, schopnost dodržovat táborový režim a děti se zlepšily i v praktických tábornických dovednostech. Práce s těmito dětmi mě natolik zaujala, že od roku 2013 se zapojuji přímo do organizování tábora Blízkého souseda.

Na práci Blízkého souseda se mi líbí, jak pozitivně ovlivňuje děti i jejich rodiny. Každoroční posun je vidět i v organizaci samotné. Měl jsem možnost sledovat, jak se organizace vyvíjela od samotného začátku a je znatelný obrovský rozdíl. Rozšířila se skupina dobrovolníků, organizace má již i zaměstnance. Do aktivit se zapojili i naši kamarádi Romové.

Práce je neobvyklá v obrovské fyzické i psychické zátěži. Člověk při ní vidí děti v mimořádně špatných podmínkách, za které samy nemohou, a může se jen snažit, ať díky pomoci organizace zvládnou mít lepší budoucnost než jejich rodiče.

Na táboře jsme pro děti připravili bojovku. Pro mladší děti jsme připravili stezku po lesní cestě osvětlenou svítícími náramky. Mezi táborníky byli i nováčci, kteří nikdy v noci v přírodě nebyli. Navíc mají bohužel temný les asociovaný se zhlédnutými horory.

Zároveň nám ale děti důvěřovaly a díky povzbuzování a někteří v doprovodu vedoucích stezku zvládly. Z nového zážitku byly nadšené, měly radost, co dokázaly, a bylo vidět, že jsou do budoucna odvážnější a sebevědomější. Největší přínos práce organizace vidím právě v pozitivních změnách postojů, hodnot a návyků v životech dětí i rodin.

Věk: 33
Povolání: Projektový manažer
Spolupráce s BS: od 2010

Portrét spolupracovníka

Střípky ze života

„Jaké národnosti jsou ty děti?“ ptali se nás u Vřídla, když jsme s našimi Romátky ochutnávali pramény v Karlových Varech. Na romské turisty tam očividně nebyli zvyklí. „Rent a car? Nice shopping! Friendly price!“ Lákali nás zas loni v Praze. Kluci si pak povzdechli: „Já bych chtěl žít v Praze, je to tady moc krásné, ale neumím anglicky.“ Ani v Praze nebyli na romské turisty připraveni. Pokládali mě pravděpodobně za nějakou vybledlou Indku s kupou dětí. Třeba naše děti jednou založí Klub romských turistů, aby si majorita trochu zvykla...

„Oni jsou úplně roztomilí...“ rozněžnil se Petřík, který je jinak drsný borec. Při krmení kačenek a labutí jsme si hezky procvičili, jak se pozná táta a máma od kachny. Po cestě jsme viděli i srnky. Není nad setkání v terénu, protože na obrázcích jsou všechna zvířátka stejně velká. Jako vzpomínku na náš tábor Rytíři a princezny jsme si prohlédli interiéry zámku Kozel. Dobové obydlí rytířů a princezen se od toho našeho táborového poněkud lišilo... Naši výletníci nám udělali na prohlídce velkou radost, protože se chovali ukázněně a pozorně si vše prohlíželi. Náš dík patří paní průvodkyni za trpělivý výklad! Velkou pozornost sklidil nočník pod postelí.

„Má had pyžamo?“
Takové i jiné odborné dotazy nám pracovníci Akva Tery v Plzni statečně zodpovídali tři dny po sobě. Je nás totiž už tolik, že musíme chodit na třikrát... Zvířátka se nám moc líbila. Rozšířili jsme si obzory. Např. před akváriem s klaunem očkatým jsme si vysvětlili, že tu rybičku nenaučili mluvit, ale že film „Hledá se Nemo“ byl animovaný...

„To je klokan!“ vyjekla jedenáctiletá Deniska, když jsme na výletě vyplašili srnu. Budeme muset jít zase do zoo :-). „Pes nám spadla, pes nám spadla...“ zapěla zase čtrnáctiletá Andrejka, když měly děti za úkol zazpívat píseň, ve které vystupuje nějaké zvíře. Nedělala si legraci. Tak jsme si vysvětlili, co je to pec. Deniska ani Andrejka nejsou hloupé holky, prostě se jim jen zatím nikdo moc nevěnoval.... Snažíme se to napravit. Naše výlety nejsou jen o přírodě a zdravém pohybu, ale i o přirozeném rozšíření všeobecných znalostí a celkové připravenosti do života.

„Za práci legraci!“ Stejně jako v loňském roce jsme vzali naše pomocníky z akce Den sousedů za odměnu na motokáry. Kluci i holky od rána připravovali soutěže a asistovali při nich. Většina soutěží byla na téma Kniha knih, kdy jsme děti hravou formou seznámili s několika příběhy z Bible.

„Půjdeme na jichod!“ mávl Románek rukou a jasně vymezil, kam by to asi mělo být. Mezi profesionálními orientačními běžci na 7. ročníku navigačního závodu Skrýše nebyla naše skupina úplně typická. Drobné znalostní handicapy jsme však kompenzovali nadšením a týmovým duchem. V dětské kategorii Kompas jsme se umístili na krásném třetím místě!

Střípky ze života

„To je ale roztomilý ježeček!“
Rozněžňovala jsem se s dětmi nad čumáčkem a pacičkama na výletě kolem Starého Plzence, dokud mě manžel neupozornil, že ježeček neutíká z jiného důvodu, než že by byl tak trpělivý, jak jsem si původně myslela. Byl únor. Kromě ježečka nás v Plzenci upoutal ještě plakát s pozvánkou na koncert Hop trop. Vyobrazení pánové sice nebyli zdaleka tak roztomilí jako ježeček, zato únor přežili ve zdraví, což jsme mohli posoudit v březnu na skvělém koncertu v Plzni, kam jsme se nechali plakátem zlákat.

„Nemůže, bolí ji zuby!“ snažila se mě přesvědčit babička Denisky. Osmiletá Deniska stále hlídá čtyři mladší sourozence, zatímco její zbylí dva bratři si hrají venku. Maminka s tatínkem nefungují. O všech sedm dětí se stará babička. Při vší úctě k babiččině výkonu jsem tentokrát byla tvrdá a Denisku jsem na víkendovou akci Robinzonáda vzala. Samozřejmě ji žádné zuby nebolely a krásně si to užila! Bylo nás tam osm Romátek a asi dvě stě „gadžů“.

„Vezmete mě na výlet? Pojedeme na tábor? Proč jsi včera nepřišla?“ Děti jsou skvělé a je jich strašně moc a já často nevím, jestli mám být ráda, že se jim na našich akcích líbí, nebo si zoufat, že těch akcí nezvládáme víc... Naše děti jsou často docela malé a jejich rozlišovací časová možnost se omezuje na: včera jsi nepřišla, dneska to bylo skvělé, přijdeš zítra?

„Já už nemůžu!“ volal na nás Péťa. Ale závod je závod, tak Péťa zaťal zuby a běžel dál. V životě nás všechny čeká spousta výzev. Je dobré si uvědomit co nejdříve, že když něco chci – třeba vyhrát závod nebo mít dobrou práci nebo vzdělání či hezkou rodinu – bude to něco stát. Na oba naše závodní týmy jsme byli moc hrdí, protože prokázaly bojovnost a vytrvalost! Zaslouženě si domů odnesly diplomy a pocit, že něco dokážou, že jsou opravdu dobří a obstojí i v konkurenci zvenčí. Na tento den budou všichni dlouho vzpomínat, což by se nestalo, kdyby ho strávili u televize nebo počítače...

„Chceme jet na Karlštejn!“ Karlštejn byl výlet na přání rodičů. Výlety s rodiči se vyznačují krátkou trasou a zvýšenou atraktivitou. Jsme rádi, že můžeme našim dětem zprostředkovat hezké zážitky společně s jejich rodiči. Na takovéto výlety můžeme brát i ty nejmenší děti, které by bez rodičů nevydržely. Dětem zůstane vzpomínka, že je hezké jet na výlet s rodiči, že výlety nejsou výlučně starost neziskových organizací, ale i rodičů, a možná své vlastní děti také někam vezmou.

„Panda je z Asie a klokan z Austrálie, a tohle si taky pamatuju z tábora!“ Meliska v Praze perlila, náš tábor je pro ni studnicí moudrosti, na kterou je spolehnutí. Na akci „Kde bydlí kuře?“ jsme si po roce opět hezky pohráli. Moc děkujeme! Uvědomili jsme si také, jaké to je, když nevidíme, a že se k lidem s odlišností máme chovat ohleduplně. Nejen my máme v životě handicapy.

Věk: 53
Profese: Kazatel CASD
Spolupráce s BS: od 2011

Václav Vondrášek

Spolupracovník a podporovatel

Jmenuji se Vašek Vondrášek, narodil jsem se roku 1971, jsem pastorem Církve adventistů sedmého dne a na práci Blízkého souseda jsem se podílel v letech 2011–2012.

Když si vzpomenu na můj kousek cesty, který jsem kdysi ušel v této službě, tak to byl úsek cesty, který byl pro mě velikou školou pokory a trpělivosti. Když jsme brávali romské děti na tábory, kde jsem byl nějak užitečný, bylo to pokaždé dobrodružství mnohdy „na hraně“, ale naštěstí to pokaždé nějak dobře dopadlo… Když jsme kdysi začali dělat Rombochy, vždy jsem dva dny předtím měl stažený žaludek, jak to vše dopadne. Převozy dětí autem byly vždycky velkým dobrodružstvím, nejednou mi vyskakovaly za jízdy, tak jsem musel mnohdy (což je u mě velká výjimka) i zvýšit hlas, aby zůstaly sedět, abych je po cestě na silnici nepoztrácel… Na bohoslužbách samotných byla radost vzájemná spolupráce, ale pokaždé, když jsem děti vyložil u jejich domova a šlápl na plyn, tak jsem si vždycky velmi vydechl a cítil se emočně velmi vyčerpaný. Pokaždé to pro mě byla nová praktická zkušenost s tím Ježíšovým: „Cokoliv jste udělali jednomu z mých nejmenších, udělali jste mně…“ A i proto jsem za celou tuto zkušenost lidsky velmi vděčný a obdivuji každého, kdo se této službě věnuje – podobně jako Pavla se svou rodinou. Já bych na to v tak dlouhé době, v takové intenzitě a s takovým nasazením jako oni neměl… S úctou, vděčností, obdivem a modlitbou za celou tuhle službu.

Vašek.

Portrét spolupracovníka

Václava Smetáčková

Spolupracovník a podporovatel

Vendulka je naše sluníčko. Je obdivuhodná a příkladná pro mnohé ve svém okolí. Přes svůj věk a šrámy z mládí se stále věnuje dobrovolnické činnosti a dochází podporovat seniory do stacionářů a domovů pro seniory. Její vitalitu by jí kdekdo mohl závidět.

Tatínek Pavly, zakladatelky Blízkého souseda, je můj příbuzný a kamarád od dětství. Asi proto jsem se stala malé Pavlínce kmotřičkou při křtu. Pak šel náš život různými cestami a svou kmotřenku a její překrásné děti jsem znovu našla až po letech. Nepřestávám se obdivovat tomu, čemu všichni zasvěcují většinu svého života – Blízkému sousedovi.

S prvním pozváním na vánoční Romboh, kde jsem žasla, jaké krásné výsledky přinášejí všechny aktivity Blízkého souseda, jsem začala jeho činnost sledovat – kroužky, výlety, divadelní představení, doučování, letní tábory. A všude rozesmáté tváře „jejich“ dětí – jejich „Romátek“, jak je s láskou nazývají. Všechno se vyvíjí a trpělivá mravenčí snaha přináší „růže“ i v podobě dalších spolupracovníků z řad rodičů dětí nebo radosti z toho, jak některé děti prospívají, mají úspěch ve škole, vynikají v hudbě nebo tanci, anebo zkrátka jen rostou do vědomí, že slušnost a zodpovědnost jsou v životě hodnoty, které stojí za to zastávat.

Díky, Blízký sousede, že jsem se Ti směla přiblížit. Máš můj velký obdiv a vděk.

Kmotřička Vendulka

Věk: 74
Profese: Dobrovolnice
Spolupráce s BS: od 2013

Portrét spolupracovníka

Střípky ze života

„Facku jsem nedostala.“ Maminka vypravovala děti s námi ven a preventivně je zfackovala, aby se neztratily. Mně jen trochu vynadala. Měla obavy, aby jí nezavřeli, kdyby se s dětmi něco stalo. Uklidnila jsem ji, že kdyby se dětem něco stalo, když jsou se mnou venku, tak zavřou mě, a ne ji. Tak nám přibalila i malého Kryštůfka. Život není pro nikoho snadný. Každý má své strašáky, své motivace...

„Den sousedů – Den zdraví – opět Husovo náměstí ožilo pro děti!“ Díky spolupráci s projekty Státního zdravotního ústavu můžeme náš tradiční Den sousedů oživit o Den zdraví a vedle tradičního velkého bublifuku a lanových atrakcí pro děti můžeme pohovořit i s dospělými o zdravém životním stylu, např. jak si správně umývat ruce nebo díky speciálním brýlím si každý mohl zkusit, jak se orientuje opilý člověk.

"Kdy budeme zase hrát v bublině?" Dožadují se kluci neustále. Fotbalový turnaj v nafukovací hale v dubnu 2017 se opravdu vydařil. Pozvali jsme na něj přátele ze spolku Roma Plznatar, kterým jsme pomáhali spolek založit. Hrálo se s velkým nasazením, padaly góly, bylo to super!

„Přijel i tatínek!“ Máme velkou radost z toho, že se našich akcí účastní čím dál tím více rodičů našich dětí. Do dětské herny v Líních přivezl tatínek Ruda všechny čtyři své syny i manželku autobusem. Líně navštěvuje pravidelně, protože tam má příbuzné. V dětské herně byl ale poprvé s námi. Poté, co si dětskou hernu takto s námi vyzkoušel, tak tam opakovaně s rodinou zašel i bez nás. Společné zážitky dětí s rodiči jsou pro zdravý vývoj dětí velmi důležité!

„Ty zvířata fakt existujou!“ podivoval se David, když jsme na výletě byli svědky toho, jak auto porazilo srnu. Vysvětlili jsme si, že ji nesežerou medvědi (jak se kluci navzájem poučovali), ale odvezou si ji myslivci. No a naplánovali jsme výlet do zoo. V zoo nás bylo celkem 50 osob. Tři skvělé dobrovolnice v rámci Give and Gain, čtyři uvědomělé maminky, dvě Pavly z Blízkého souseda a 41 dětí. Bylo to moc fajn! David sice tvrdil, že už v zoo byl, ve Stodě, a byli tam sloni - živí samozřejmě. Nerozmazávali jsme to...

4.

TÁBORY A POBYTOVÉ AKCE

"Když jeden spadne, oba se zahřejí!" Snažil se Tomáš zapamatovat si verš z Bible: „Lépe je dvěma než jednomu, když jeden spadne, druhý ho zvedne, když je zima, zahřejí se." "Zbytky jídla házíme do biomámy." Radil zkušený táborník Roman svým mladším kamarádům o táborové bio jámě. Tomášek zase místo vikláků vytrvale sbíral vidláky. Při upalování klíštěte zas smutně poznamenal: "Neměl to dělat, mohl žít..." Jsme rádi, že si takto uvědomil, že špatné chování má nepříjemné důsledky do života – a to nejen u klíšťat. S našimi táborníky se rozhodně nenudíme a máme na co vzpomínat!

Za 12 let realizace táborů se jich zúčastnilo 164 různých dětí a celkem účastí dětí na všech táborech bylo kolem 404. Velká část táborníků se k nám pravidelně vrací. Dvě nejzkušenější tábornice se s námi zúčastnily 8x, sedm různých táborníků 7x, devět dětí 6x a dokonce osm dětí 5x. Noví táborníci nám přirozeně dorůstají z řad mladších sourozenců, příbuzných a dalších kamarádů stávajících táborníků. Už 12 odrostlých táborníků se zase k naší radosti do tábora zapojilo znovu, jako součást organizačního týmu v roli kuchařek, pomocných nebo oddílových vedoucích.

Letní tábory

První zkušenosti s tábory pro romské děti jsme získali v roce 1993 a 1994 na táborech Strýčka Sama. Zjistili jsme, že to jde, ale má to svá specifika. Musí se dodržet určitá pravidla, např. nebrat děti, které neznáme a s jejichž rodiči nemáme vztah důvěry. Dále zajistit dětem táborové vybavení, které nemusí být pro rodinu dostupné apod.

Další velkou inspirací pro nás byly tábory skautského typu organizované neziskovými organizacemi Klub Pathfinder a Royal Rangers. Na tyto tábory jsme několik let jezdili vždy s malou skupinkou romských dětí. Naučili jsme se tam spoustu hezkých her, ale i to, jak vhodně poskládat celý táborový den. Velice milá byla i spolupráce s neziskovou organizací Kvítek, kam jsme také mohli několik let posílat pár našich romských dětí. Do této kategorie táborů, které pořádal někdo jiný a na nichž jsme byli s našimi romskými dětmi hosty, patří i policejní tábor, kterého jsme se zúčastnili v roce 2011. Skupinka policistů opakovaně připravila tábor pro sociálně znevýhodněné děti, jejichž rodiče byli často jejich klienty. Moc hezká myšlenka. Děti takto mohly mít svoji první zkušenost s Policií ČR velmi pozitivní.

Naše organizace přirozeně roste, a tak nám časem již kapacitně nestačilo jezdit s malými skupinkami dětí na tábory jiných organizátorů a museli jsme přikročit k tomu, začít provozovat tábory vlastní. První tři roky (2012–2014) to byl vždy jen jeden turnus. Od roku 2015 máme turnusy dva. Výhoda dvou turnusů je kapacitní – děti stále přibývají, a tak můžeme tábor nabídnout více účastníkům, ale také nám to umožňuje rozdělit tábory gendericky – na dívčí a chlapecký turnus. To se opět velice osvědčilo. Program tak můžeme lépe přizpůsobit zájmům a mentalitě konkrétního táborového turnusu. Děti jsou také mnohem klidnější, večerka se protáhne vždy jen lehce, nemusíme řešit noční návštěvy v cizích stanech.

První samostatný tábor jsme organizovali roku 2012 v Lomech u Konstantinových Lázní v rámci projektu Váhy. Byl to tábor na 10 dní. Ústřední myšlenka tábora byla: Čím budu? Představovali jsme různá povolání a na konci si děti vyzkoušely i několik zkušebních pohovorů, kde se ucházely o zaměstnání. Celý tábor skládaly zkoušky z různých oborů (přírodověda, angličtina, síla, úklid, matematika, biblík – verše z Bible zpaměti…) a podle toho, jak jim dopadly zkoušky, tak se pak mohly ucházet o odpovídající po-

volání. Např. na uklízečku stačil úklid a biblík, zatímco na lékařku musel táborník mít skoro všechny zkoušky.

Další rok – 2013 – jsme tábor realizovali na chalupě Vébrovka na téma Rytíři lásky. Užívali jsme si krásné okolí Krkonoš i pomoc pana domácího Jirky při tvorbě programu. Podívali jsme se díky němu do pevnosti Stachelberg, která byla součástí opevnění naší republiky, i do zoo ve Dvoře Králové nad Labem. Nezapomenutelným zážitkem byla kreativita malého Míši. Vedoucí Adélce se ztratil nožík. Tak jsme řekli, že snídat začneme, až se najde. Míša se hned přihlásil, že půjde hledat. Po chvíli se vrátil, že potřebuje na hledání pomocníka. Pomocníkovi řekl, že hledal úplně všude, jen ne v šuplíku skříňky na chodbě. A pomocník našel! Mohli jsme se v klidu nasnídat. Míša měl plný kufr různých diagnóz, např. ZTP, navštěvoval speciální školu a jiné, ale vybruslit z nožíkové aféry zvládl výborně.

Roku 2014 už měl na naší organizaci velký vliv Aleš Fáber – druhý manžel předsedkyně organizace – statečný muž, který vyženil 5 dětí a romskou komunitu v Plzni. Ten prohlásil, že jediný správný tábor je skautského typu – podsadové stany, týpí a polní kuchyně – vše ostatní je neodpustitelná změkčilost. A že nám takový tábor postaví. Tak jo. První rok tohoto typu tábora nebyl snadný. Nemohli jsme sehnat peníze, takže jsme měli tábor až koncem srpna, kdy už byla v noci docela zima. Také jsme neměli ještě tolik táborového vybavení jako nyní a přišli jsme týden před začátkem tábora na prázdnou louku. První dva dny jsme jen sháněli po lese – po domluvě s lesníkem, samozřejmě – různé kůly na týpí, polní kuchyň a jiné táborové stavby. Plachta nad jídelnou byla zpředu na bidle, ale vzadu jen našponovaná k zemi. Na konci tábora byla plachta již proklatě nízko a na vzdálenější straně stolu mohly sedět jen velmi malé děti. Přesto byl tábor Stvoření – ostatně jako všechny ostatní – nezapomenutelný a plný krásných zážitků.

Další roky táborů na naší táborové louce nám velice zpříjemnila spolupráce se starostou města Bochov, panem Egertem. Pomohl nám s prkny na důstojnější uspořádání jídelny a kuchyně, pomohl nám s dosekáním louky tam, kam hodný pan Vaňousek – který nám také velice pomáhá – nezajede už s traktorem se sekačkou, a v době sucha, když opakovaně vyschl potok, nám dojednal dovoz vody hasičským autem dobrovolných hasičů z Bochova. V neposlední řadě nám několikrát půjčil hrad Hartenštejn k přespání na puťáku nebo k slavnostnímu zakončení

celého tábora – pasování na rytíře. Opravdu moc děkujeme!

Od roku 2015 pořádáme vždy dva běhy pobytového letního tábora. Společným týdnem nás vždy provází celotáborový příběh. Tábor jsme již prožili jako indiáni, záchranáři, rytíři, agenti, námořníci, kovbojové, na motivy příběhu vyvedení Izraelců z Egypta, stavby železnice na Divokém západě a Noemovy archy. Náš tradiční denní program začíná po budíčku rozcvičkou. Dále po snídani, ranní hygieně a bodování úklidu stanů pokračuje raníčkem – příběhem se zamyšlením. Dopolední program zabírají skupinové tematické workshopy, kde se děti učí nové vědomosti a dovednosti, ze kterých pak po poledním klidu mohou skládat zkoušky. Podle zaměření tábora jsme měli témata workshopů: meteorolog, mořeplavec, tlumočník, písař, zálesák, truhlář, farmář, architekt a další. Po svačině táborníci pomáhají se službami: chodí k nedaleké studánce pro vodu, uklízí odpadky v tábořišti, pomáhají s přípravou dřeva do kuchyňských kamen a na táborák a po obědě myjí nádobí.

Po obědě následuje polední klid, který kromě skutečně poklidných aktivit myslí i na naše hyperaktivní táborníky s nabídkou projížďky na kole a fotbalu. Neustále musíme, zvláště na chlapeckém táboře, směrovat jejich energii správným směrem, aby jim nezbývala na bitky a jiné lotroviny.

Táborníci využívají pestré nástěnky k osvěžení probíraných informací z workshopů a skládají zkoušky. Zkoušky jsou koncipovány tak, aby každý snadno udělal alespoň jednu a my ho mohli pochválit, jaký je to šikulka a jak se to moc hezky naučil. Je to důležitý moment tábora, kdy každé dítě zažije úspěch v oblasti vzdělávání. Některé zkoušky složí naopak jen málo táborníků, abychom mohli odměnit píli a rozpoznali talenty, které se pak po příjezdu z tábora snažíme rozvíjet v rámci našich dalších aktivit. Např. potřebujeme vědět, koho povzbuzovat ve studiu střední školy s maturitou a koho nasměrovat na učiliště – řemeslo má v dnešní době opět zlaté dno. Odpolední program zahrnuje týmové soutěže a hry v tábořišti, na louce i v krásných okolních lesích. Večery trávíme s vědomostními kvízy a zpíváním u táboráku. Zpestřením programu pak bývá jednodenní akce. Bývá to návštěva lanového centra Doubí v korunách stromů, koupaliště Michal u Sokolova nebo sjezd řeky Ohře z Karlových Varů na raftech.

Za 12 let realizace táborů se jich zúčastnilo 164 různých dětí a účastí dítěte na táboře bylo celkem 404. Velká část táborníků se k nám totiž pravidelně vrací. Dvě nejzkušenější tábornice se s námi zúčastnily 8x, sedm různých táborníků 7x, devět dětí 6x a dokonce osm dětí 5x. Noví táborníci nám přirozeně dorůstají z řad mladších sourozenců, příbuzných a dalších kamarádů stávajících účastníků. Už 12 odrostlých táborníků se zase k naší radosti do tábora zapojilo znovu jako součást organizačního týmu v roli kuchařek a pomocných nebo oddílových vedoucích.

Pobyty rodin s dětmi

Naše děti se vracejí z táborů nadšené a plné zážitků. To se postupem času přeneslo i na jejich rodiče a i oni se začali dožadovat táborů, bojovek a her. Mnozí to v dětství „prošvihli“, a tak by to teď rádi dohnali. Zpočátku jsme si to nedovedli představit, měli jsme docela obavy. Ne s každým tatínkem našich dětí se totiž cítíme úplně komfortně. Ale nakonec jsme se odhodlali a napsali žádost o Evropskou dotaci na výjezdy rodin s dětmi. Vyšlo to hned napodruhé, takže první víkendy a týdenní pobyty v rámci projektu „Už vím jak“ pro rodiny s dětmi jsme mohli mít v roce 2018. Projekt trval do ledna 2021 a za tu dobu jsme zrealizovali jedenáct víkendů a sedm týdenních pobytů. Na pobyt do různých penzionů jsme vzali 82 dospělých účastníků a spoustu dětí. Je to kus života…

Výjezdy mají tu výhodu, že maminky i tatínkové si mohou trochu odpočinout od každodenních starostí, nemusejí přemýšlet, co budou dnes vařit a co dají zítra dětem na svačinu do školy, ale mohou se soustředit na náš společný program. Probírali jsme takové základy jako hospodaření s penězi; co se stane, když dítě rozmazlím; co se stane, když nebude chodit do školy; jak si vybrat životního partnera – to nebylo aktuální jen pro teenagery, ale i pro některé maminky třeba i s pěti dětmi. Na program pro dospělé jsme vždy zajistili hlídání dětí, takže jsme mohli vše v klidu prodiskutovat. Chodili jsme také na výlety, kde jsme se s dětmi i dospělými učili poznávat stromy, závodili jsme v běhu nebo jsme zkoušeli přejít po padlých kmenech. Večerní bojovka do sklepa nebo po okolí penzionu byla opět velkým zážitkem pro všechny zúčastněné.

Večer jsme hráli, stejně jako s dětmi, naši oblíbenou hru Riskuj, do které si vždy sami

vymýšlíme otázky odpovídající místu, kde pobýváme, a aktuálně probíraným tématům.

Velkou výhodou pobytů bylo i to, že jsme si mohli navzájem komentovat své životy. Mohli jsme reagovat na výchovné metody rodičů typu: „Dej mu to, ať nebrečí.“ A ukázat, že když dětem nastavíme hranice, tak je jim v nich dobře. Bylo trochu legrační, když nás některé děti poslouchaly víc než vlastní rodiče. My se naopak mohli inspirovat romskou kulturou a soudržností rodin.

Někdy jsme si večer pouštěli hezké, inspirativní filmy, jako třeba Cirkus Butterfly, 42, McFarland, Přemožitel nebo Příběh Ježíše pro děti. Na příbězích jiných lidí jsme se pak snažili pochopit souvislosti ve vlastních životech. Využívali jsme toho, že každý umí perfektně vyřešit problémy těch druhých.

Každý pobyt byl úplně jiný. Záleželo na sestavě, na počasí, na vztazích mezi účastníky, na stupni různých závislostí. Povolili jsme dospělým pouze kouření na vyhrazených místech, takže kdo potřeboval i něco jiného, byl již koncem pobytu značně nevrlý. To bylo naštěstí jen výjimečně, ale i tak to bylo velmi nepříjemné. Celkově jsme pobytové výjezdy s rodinami zhodnotili nad očekávání velmi dobře, a proto jsme je zahrnuli i do našeho dalšího velkého projektu Rodina učí rodinu od Norských fondů. Díky němu jsme mezi lety 2021–2023 mohli zrealizovat 8 výjezdů pro celkem 121 osob. S rodinami jsme kromě našich oblíbených míst na Šumavě (Račovská chalupa, Volarská roubenka, Pension U Sebastiana) navštívili také safari zoo ve Dvoře Králové. I nadále se snažíme zařadit edukativní pobytové výjezdy do připravovaných projektů, protože vidíme jejich velký přínos pro účastníky. Ti si odnesou nové zážitky, tipy a motivaci ke trávení rodinného času. Praktickými aktivitami přirozeným způsobem získávají pozitivní návyky a posilují své rodičovské kompetence.

Přespávačky

Mezi pobytové akce patří také oblíbené přespávačky v klubovně. Jedná se vždy o velmi silný zážitek pro všechny zúčastněné, i když vzpomínky se poněkud liší. Děti je hodnotí: „Bylo to skvělé!“, „Byli tam úplně všichni!“, „Měli jsme největší pizzu na světě!“, „Krásně jsme si to užili!“ Vedoucí je hodnotí: „Vůbec jsem se nevyspala.“, „Dělali binec do 3 hodin do rána a pak chodili na záchod.“, „Už nikdy!“. Často se pak zamýšlíme, zda není masochistické takovéto akce realizovat znovu. Ale děti se na přespávačky tolik těší!

A ještě jedna výhoda. Pokud chceme jet na nějaký výlet do vzdáleného místa, jako byla například návštěva Muzea romské kultury v Brně nebo zámku Český Krumlov a Stezky korunami stromů v jižních Čechách, pak potřebujeme vyjet brzy ráno a návaznost takového výletu na přespávačku nám zaručí, že děti nezaspí a odjedeme včas.

Přespávačka je i příležitost se lépe poznat s novými dětmi a vyzkoušet, zda zvládnou akci s přespáním a mohli by později jet i na letní tábor. K programu na přespávačce tradičně patří vědomostní kvíz Riskuj, pizza metrovka, bojovka do sklepa a večerní promítání. Děti si přespávačky tak užívají, že je vždy po čase rádi zopakujeme.

Střípky ze života

„Vezmeme si tu loď na rybník?“ Důvěra našich dětí je naprosto neomezená. Naše dřevěná táborová loď neměla dno a byla postavena kolem kůlů zaražených do země. Přesto nám naše dětičky důvěřovaly, že bychom s ní zvládli vyplout.

„Musím najít železo, aby bylo na vaření...“ V Plzni mají některé naše děti trochu jiné bojovky než na táboře. Kryštof ve svých čtrnácti letech s baterkou pozdě večer často nahlíží do popelnic. Je to špatně a nemá to snadné řešení. Pokud bych v takovýchto situacích nemohla brečet před Bohem, brečet s Bohem a prosit Jej o pomoc, tak bych tuto práci nemohla dělat. Je toho hodně, na co jsou naše síly a naše řešení stále krátká...

„Těšíme se, těšíme se, těšíme se!“ Tak by se dala charakterizovat nálada táborníků, protože pandemická opatření v roce 2021 nás připravila o spoustu tradičních zážitků přes rok a o to více jsme se těšili na náš společný tábor, kterého se účastnilo 22 táborníků na chlapeckém běhu a 16 tábornic na dívčím běhu. Užili jsme si spoustu legrace, hráli jsme hry a obdivovali jsme Boží moc při pořádné bouřce. Téma táborů bylo Do země zaslíbené a dozvěděli jsme se mnoho nového o Egyptě, Izraeli, o Mojžíšovi a Božím jednání s lidmi.

„Zbytky jídla házíme do biomámy,“ radil zkušený táborník Roman svým mladším kamarádům o táborové biojámě. Tomášek zase místo „víkláků“ vytrvale sbíral „vidláky“. Při upalování klíštěte zas smutně poznamenal: „Neměl to dělat, mohl žít...“ Jsme rádi, že si uvědomil, že špatné chování má nepříjemné důsledky do života – a to nejen u klíšťat. S našimi táborníky se rozhodně nenudíme a máme na co vzpomínat.

„Kam se budeš hlásit po devítce, Valinko?“ „Přece na pracák...“ Valča nechápala, proč se jí na tak jasnou věc vůbec ptám. Doufám, že po letošním táboře, který se moc vydařil, by odpověděla jinak. Naše děti nutně potřebují rozšířit obzory, vypadnout ze zajetých stereotypů, najít motivaci ke změně, setkat se s jinými hodnotami a životním stylem, než jaký vidí kolem sebe... Tábor je jednou z efektivních možností, kde jim tyto nové pohledy můžeme nabídnout, a to s nadějí, že na ně cestou domů nezapomenou...

„Na výjezdu jsem byl úplně jiný člověk. Hned bych jel zas...“ Tímto výrokem nás poctil padesátiletý Rom, který už má něco odžito. Jedna maminka zas byla poprvé se svým devítiletým synem na výletě na kole. Maminka s tatínkem, kteří mají spolu pět dětí, byli také společně poprvé na výletě na kolech. Tatínek dvou synů – staršímu je jedenáct let – byl poprvé se svými dětmi na výletě. Další rodina byla poprvé se svými čtyřmi dětmi v bazénu. Poprvé, poprvé... Takto bychom mohli pokračovat ještě dlouho. Jsme opravdu moc vděční za všechno, co jsme mohli s našimi romskými přáteli zažít díky projektu EU „Už vím jak“. Jsme vděčni za všechny zkušenosti a podněty do života, které jsme s nimi mohli sdílet...

Věk: 30
Profese: Farmaceut
Spolupráce s BS: od 2013

Portrét spolupracovníka

Valerie Jelínková

Spolupracovník a podporovatel

Potkali jsme se poprvé v červnu 2013, čerstvě po maturitě, zásluhou křtu kamarádky Ádi Šolarové z Jeseníku. Áďa nám domluvila spolujízdu z Prahy a naše spolujízda byla právě s Pavlou a její rodinou. Áďa nám pro jistotu poskytla i vyčerpávající popis „Jsou to takový kudrnatý ovečky, určitě je nepřehlédnete."

Na další rok se vydáváme s odvážnou výzvou rozjet vlastní tábořiště na holé louce (přesněji – vysušené bažině). Všechna čest Alešovi! A současně přesvědčit naše plzeňata, že stany s podsadou a tee-pee nejsou středověké mučicí nástroje. Myslím, že jsme nikdo tehdy tak úplně nevěděl, do čeho se to vrháme. Vybavuji si, jak

> **„Myslím, že do optimálního stavu nám často chybělo 5-10 fyzicky zdatných a odpočatých dospělých vedoucích."**

a přehlédnutelní naši noví přátelé rozhodně nebyli. Brzy tušíme, že výjimečnost téhle rodiny nekončí u vlasové genetiky. Když se později Pája rozpovídá o jejich organizaci a plánech na léto, máme hned jasno. Za dva měsíce vyrážíme na tábor – já v tu chvíli už ostřílená z návštěvy jiného letního tábora. Ha ha ha. Zážitky to byly nesrovnatelné. Kdo nezažil, neví, o kolik je složitější práce s dětmi, které nejsou zvyklé poslouchat někoho jiného než své rodiče (přemýšlela jsem tehdy, jestli alespoň je). Tábor jsme ale zvládli a nedali se odradit – ani my, ani děti.

některé děti přijely na tábor pouze v šatičkách a žabkách, zato s taškami plnými chipsů. Bylo to dobrodružství pro ně i pro nás.

Jelikož jsem studovala v Hradci Králové a ségra v Praze, byla naše aktivita v BS omezená jen na výpomoc při letních prázdninových táborech. Zvědavost, jaká nová dobrodružství nás potkají, a vědomí toho, o kolik náročnější tábor bude pro zbytek týmu, bude-li tam chybět jeden pár rukou, nohou a hlasivek, mě vždycky namotivovaly, abych se do dalšího běhu nějak namočila. Vždycky jsme žasli, kolik toho holky a Koli stihli za uplynulý rok uspořádat a udělat (jen tak mimochodem – při studiu) a kam se děti posunuly.

Žasneme stále. Tábory se rok od roku zlepšovaly. Zkušenější táborníci se zvládali zapojovat do chodu táborových činností a užívat si program, který pro ně byl odměnou za aktivitu ve školním roce. Od nich to okoukávali ti mladší – v tom jsou děti ohromně dobré. Kromě dětí jsme se s těmi roky posouvali i my velcí a celé naše tábořiště. Je to taková kouzelná oáza v lese. Měli byste to tam vidět večer, když „všechno" usne.

Musím ale zároveň přiznat, že pro mě byl každý absolvovaný tábor náročný. Přemítání nad někdy velmi krutými životními příběhy dětí a jejich rodin, ale také zvýšená ostražitost nad vývojem konfliktních situací, kdy si kluci budou chtít něco „vyříkávat", nebo pocit bezradnosti při řešení těch vyhrocených, byly větším oříškem než fyzické vyčerpání po celém dni práce.

Pavlu tyto nesnáze nikdy nezastavily a tábor rozjela vždycky, ať už byly vyhlídky jakékoliv. Diskuzi o tom, jaké množství dětí se na tábor ještě vejde, bych vřele doporučila jako tréninkový kurz pro policejní vyjednavače.😊

Od chvíle, kdy jsem nastoupila do práce, jsem Blízkého souseda začala podporovat finančně. Vím, že mám možnost vidět jen zlomek toho, jak nesnadná práce tohle celé je.

Díky tomu, že se nám v roce 2022 a 2023 podařilo uspět v žádosti o Erasmový cestovatelský projekt Discover EU, mám v posledních letech příležitost k setkávání s některými členy BS také v průběhu roku, jelikož se v rámci příprav s účastníky pravidelně scházíme o nedělích v Plzni a následně i s některými z jejich rodičů na setkání nad Biblí.

Blízký soused se za těch pár let stal mojí druhou rodinou a já jsem moc vděčná za všechny společně strávené chvíle. A jak jsem psala, žasnu stále, jak tohle celé může fungovat, postavené na jedné větší rodině.

Střípky ze života

„Jdete také pochod smrti o medajli?“ ptali se nás různě uniformovaní spolu-chodci (viděli jsme např. uniformy Vězeňské služby, Policie ČR, Armády nebo trampské maská-če...), když jsme se škrábali na Boubín. Chtělo se mi odpovědět: „Jak to víte?“, protože naše vypětí názvu ak-ce odpovídalo. Zjistili jsme, že jsme se náhodou zúčast-nili části pietní akce na paměť návratu rodáků z okolí Vimperka a Volar na konci druhé světové války z kon-centračního tábora v Německu. Velmi jsme si uži-li, že jsme najednou součástí velké party. Všichni nás zdravili „Ahoj“ a usmívali se na nás. To se nám v Plzni nestává...

„My chceme taky na tábor!“ dožadovali se léta rodiče našich dětí. Díky evropskému projektu „Už vím jak“ jsme jim to mohli konečně umožnit. Pobytové edukativní výjezdy se zážitkovými i vzdě-lávacími aktivitami pro rodiče i celé rodiny se velice osvědčily! Realizujeme je dle mož-ností dál i v dalších projektech.

„Pavlo, už mám brýle!“ Hlásí mi Roman hned ve dveřích. V létě byl s námi na tá-boře a na vzdálenost 30 cm neviděl jahůdky. Neustále mhouřil oči, a když maloval, tak strkal nosem do papíru. Po příjezdu z tábora jsem jeho rodičům opakovaně s láskou ale dů-razně řekla, že to musí okamžitě řešit. Jinak bude ve škole zaostávat, protože nic neuvidí. Zabralo to a Roman šel v září do školy s brýlemi. Měla jsem obrovskou radost!

„Když jeden spadne, oba se zahřejí!“ Snažil se čtrnáctiletý Tomáš zapamatovat si verš z Bible: „Lépe dvěma než jednomu... Upad-ne-li jeden, druh jej zvedne... Také leží-li dva po-spolu, je jim teplo; jak se má však zahřát je-den?“ Máme radost, že s námi na akce a tábory chodí i starší kluci a snaží se plnit táborové úkoly ze všech sil.

„Já vás nemám rád!“ Takhle upřímně zahájil jeden náš tatínek z výjezdu svoje vystoupení na Policii ČR. Šel podat oznámení o tom, že konkrétní člověk ublížil jeho rodině. Dříve by vše vyřešil ručně, jeho vztah s policií nezačal úplně šťastně. Policie křivdu vyřešila a tatínek může být dál se svojí rodinou a nemusí se za „svoji spravedlnost“ vrátit do nápravného zařízení. Na tatínka jsme moc pyšní!

„Jsou u tatínka..“
Na dívčí i chlapecký tábor „Čím budu?“ jsme v roce 2017 měli na každý z nich necelých 30 přihlášek. Kolik dětí skutečně přijde na nástupiště, je do poslední chvíle vždy velmi napínavé. Kluků přišlo 24, takže jsme museli 4 poslat domů (což jsem nejvíc obrečela já), protože by se nám nevešli do stanů. Byli to kluci, kteří přinesli přihlášku až přímo na nástupiště a nesplňovali podmínku pravidelného kontaktu během roku. Stejně mi to ale bylo velice líto. Dívek na druhý běh přišlo jen devět. Jedna se v autobuse rozbrečela, že jí nepřišla kamarádka, a ještě před odjezdem vystoupila. Jedna byla vlastně kluk (dvojče jedné z tábornic), ale jinak jsme si dívčí tábor také velmi užili. Důvody, proč přihlášené dívky nedorazily, byly různé. Jedné sourozenecké trojici se vrátil po čtyřech letech tatínek z vězení, holky si odvezl (s jejich maminkou už dávno nežije) a nikdo nevěděl, kde jsou a kdy se vrátí. Tím pádem nejely ani jejich kamarádky. Jiná maminka začala praco-vat, tak dcera musela hlídat mladší sourozence a nemohla jet na tábor, takže nejela ani její sestřenice. A tak dále... Organizace našich táborů skutečně není jednoduchá, ale jsme hrdí na to, že se můžeme věnovat dětem, které by běžné podmínky pro účast na táboře splňovaly jen velmi těžko. Máme radost, že se k nám děti vracejí a tábory je baví. Starší si dokonce rezervují místo jako budoucí vedoucí. Moc se na to těšíme!

Věk: 30
Profese: Manažerka
Spolupráce s BS: od 2013

Portrét spolupracovníka

Valentina Jelínková

Spolupracovník a podporovatel

S Pavlou a její rodinou jsem se poprvé setkala tuším v roce 2013, při cestě do Jeseníku na křest naší společné kamarádky. Kamarádka domluvila, že se jim se sestrou můžeme nacpat do auta, neboť pojedou z Plzně a auto mají velké. Z Prahy do Jeseníku se jede celkem dlouho a Pavla se rozhodně neostýchá mluvit o své práci. Nepamatuji si detaily, ale je jisté, že nás nadchli a nalákali, abychom se přijely podívat na jejich tehdy první tábor. Od té doby se z toho stala téměř tradice. Každý rok se snažíme v průběhu táborů alespoň ukázat, chvilku se tvářit užitečně a nechat si udělat pěkné fotky. :)

> **„Pavla je samozřejmě naprosto šílená, to musí být každému okamžitě jasné! Ale umíte si představit někoho normálního, kdo by se do takovéhle práce vrhl, a navíc s takovým nadšením a vytrvalostí?“**

Pavla má k tomu ještě nedocenitelnou schopnost děti zaujmout a skrze příběhy jim tak nějak přirozeně předávat hodnoty či rady do života. Počínaje osobní hygienou, finanční gramotností, vyvarováním se závislostí, až po výběr střední školy či výběr partnera... a mnoho dalších užitečných témat, u kterých by člověk většinou čekal, že je s dětmi proberou rodiče.

Aleš, Pája, Joha, Eka, Koli a Maruška Pavlu perfektně předem doplňují všude tam, kde by se u ní mohl vyskytnout nějaký nedostatek, a svými schopnostmi a talentem všichni tvoří a neustále vylepšují organizaci BS v celém jejím zápřahu. Je to vlastně naprosto fascinující rodina.

To, že můžu tenhle proces sledovat, a navíc trochu nahlédnout do subkultury romských a sociálně vyloučených rodin, je pro mě úžasná a cenná zkušenost. Já se navíc nemusím těm dětem věnovat celoročně, vyzvedávat je z nebezpečně vyhlížejících, vymlácených bytovek a vystavovat se různým potenciálním rizikům plynoucím z kontaktu s jejich rodinami. To totiž dělá Pavla a její rodina! A na táboře je to poznat. Těžko říct, jak by vypadal tábor s těmito dětmi, kdyby se táborníci s vedoucími neznali a vedoucí u nich neměli vybudovanou autoritu. Myslím, že by to při nejmenším bylo o dost těžší.

Největší přínos práce BS vidím v tom, že ukazují dětem (které to mnohdy nemají kde jinde vidět), jak se ideální rodič o své děti stará. Berou je na výlet do lesa, výšlap na hrad, kde si dají zmrzlinu a zahrají na schovku, do zoo, do bazénu... Pomáhají jim se školou a zajišťují jim zájmové kroužky... Pro některé z nich potom možná nebude nejsamozřejmější volba mít 6 dětí, o které se nebudou zajímat. Možná se budou schopni o trochu lépe orientovat ve společnosti, která je jinak často netečně obklopuje. A také budou už z dětství vědět, že je spousta „gadžů“, který jsou fajn. 😊

Práce s touto specifickou skupinkou dětí nabízí mnoho překvapivých momentů.

Například pár let zpátky, během jednoho tábora, jsem si při hrabání louky všimla, že jedné asi sedmileté holčičce něco maličkého leze po noze. Řekla jsem jí, ať se na chvilku zastaví, že se podívám, jestli to není klíště, abych ho chytla dřív, než se zakousne. Holčička uskočila a spustila neskutečný jekot. Já jsem se zasekla a nechápavě na ni koukala, zatímco ke mně doběhla Pavla s připravenou lékárničkou a pár dalších vyděšených vedoucích. „Co se stalo?!“ Všichni čekali otevřenou zlomeninu či tak něco. „No, nic... Chtěla jsem jí z nohy sundat klíště, dřív než se zakousne,“ vysoukala jsem ze

Valentina Jelínková

Spolupracovník a podporovatel

sebe zaraženě. Nakonec jsme museli stále vřeštící a bránící se holčičku ve dvou chytnout, aby Pája kliště vzala a zlikvidovala. Tenhle pro mě nepochopitelný incident mi byl později vysvětlen. Některé z těchto rodin mají obecně hrůzu z lesa, protože ho znají pouze z hororů a reklam na očkování proti encefalitidě. Tyto reklamy jsou často točené hororovou formou: „Jedna dvě, kliště jde, kliště si jde pro tebe“, v některých se zase vyskytuje pán převlečený za obří klíště... a oni vlastně nemají povědomí o tom, co je to klíště ve skutečnosti, jak je veliké a že vám třeba nemusejí useknout nohu hned po tom, co se zakousne. 😊

Další vzpomínka, která se vynoří v mysli, je např. část odposlechnuté konverzace dvou dětí ve věku 9–10. Obě vypadají, že mají kolem 60 kg a jedno říká: „Moje babička mě má úplně nejvíc ráda, protože vždycky, když za ní o víkendu přijdu, tak udělá čokoládovej dort jenom pro mě!“

Nebo výtka: „To nám tady nemůžete vařit nějaký normální jídla? Třeba chlebovou polívku?!“ Také nás pobavilo i prohlášení asi 11leté holčičky: „Já jsem úplně celá po tátovi, jenom zadek mám po mamce, protože my spolu twerkujem!“

Na druhou stranu musím ale říct, že díky BS jsem se setkala také s moc fajn a sympatickými Romy a Romčaty, jako třeba s kuchařkou Ivankou s malým Sebíkem, Natálkou s dětmi a se spoustou šikovných táborníků a tábornic. Člověka vždycky zahřeje u srdíčka, když vidí skupinku romských kluků, jak se předhánějí v tom, kdo přitáhne z lesa větší suchou větev nebo kládu, a pak si ji ruční pilou řežou na špalky a s hrdostí je štípou. 😊

Ester Papazianová

Spolupracovník a podporovatel

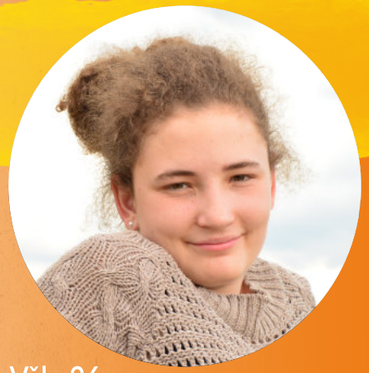

Věk: 26
Povolání: Dentistka
Spolupráce s BS: od 2010

V BS se pohybuji od začátku jeho působení v Plzni. Nejprve kvůli nízkému věku můj přínos nebyl příliš velký, ale postupem času jsem začala pomáhat s organizací workshopů, s vedením dětí na táboře nebo vařením.

S nástupem na vysokou školu se moje role v BS značně omezila kvůli náročnému studiu, ale stále se pravidelně zapojuji do programu, alespoň jednou měsíčně na výtvarný workshop, a vařím na jednom běhu tábora.

Práce v BS vždy byla a vždy bude velmi náročná. Dříve náročnost vyplývala hodně z faktu, že mamka na spoustu věcí byla sama, a tak oblasti, ve kterých je méně nadaná, pokulhávaly. Postupně nás to donutilo osvojit si takové vlastnosti, aby vznikl co nejlépe fungující tým. Díky tomu jsme se jakožto organizace mohli opravdu posunout z pouhého občasného kontaktu s dětmi do souvislé práce. Nikdy jsme se zcela nenaučili oddělovat naši rodinu od BS, což vnímám jako naši nejlepší, ale zároveň i nejhorší stránku. Pamatuji si mnoho oslav narozenin, kdy jediným hlavním tématem byly nadcházející akce BS.

Náročnost ale nejvíce vyplývá ze skupiny lidí, kterým se věnujeme. Za ta léta jsem poznala spoustu úžasných lidí, kteří se snaží být lepšími a s trochou pomoci překonávají překážky kladené životem. S mnoha jinými je ale práce značně náročná. Cokoliv pro ně člověk udělá, není dost dobré, neumí poprosit ani poděkovat a člověk si v jejich společnosti neustále musí dávat pozor, protože lžou a překrucují vše, co člověk řekne nebo udělá. Mnohokrát se tak naše rodina stala terčem velmi ošklivých pomluv ze strany lidí, kterým se snažíme pomáhat. Každý takový incident člověka značně vyčerpá a demotivuje od další práce, která je tolik potřebná. Vyhořelý člověk nikomu již nepomůže a na to bychom měli více pamatovat.

Portrét spolupracovníka

Střípky ze života

„Zítra se nakakám a do té Hadovky vlezu!“
Tak se patnáctiletý Laco snažil přizpůsobit svůj slovník i životní styl táborovému standardu. Hadovka je náš potok, ve kterém se ráno otužujeme... V létě 2011 se nám podařilo poslat 29 romských dětí na 8 různých táborů společně s českými dětmi. Nebylo to úplně snadné...

„Na táboře nás učili, jak se čistí zuby. Naučili nás postavit se správně k životu.“ Měla jsem na návštěvě dva romské fotbalisty. Správné chlapy, kteří pracují, starají se o rodinu a hrají s dětmi fotbal. Zvládají svůj život a mají ještě kapacitu myslet na druhé. Na tábory svého dětství vzpomínají s dojetím a vděčností, změnily jim život. Moc si přejeme, aby i naše tábory se do našich dětí zapsaly takhle silně a pozitivně.

„Takhle ségra nevypadá!“ nechápal Emil náš omyl, když jsme se snažili identifikovat jednotlivé členy jeho medvědí rodinky. Zajímavé je, že ten největší, růžový medvěd byla máma, přestože vlastní Emilova maminka se o něho ani o jeho devět sourozenců nestará. Děti jsou v pěstounské péči babičky.

„Příští rok jedeme zas!“ To pronesl Koloman, když jsme vyšli z bran tábora a děti nepřirozeně ztichly. Koloman je rozený vůdce, zvyklý rozhodovat za ostatní. Je mu devět let a má šest mladších sourozenců. Na táboře s námi byli tři nejstarší. Krásně si to užili. Největší pochvalu vyslovil náš nejskeptičtější vedoucí. Řekl: „Čekal jsem to horší.“ Moc si toho vážím. Snažíme se poslat vždy menší množství „našich“ dětí na tábory s dětmi majoritní populace. Pokud možno s dětmi, se kterými se znají z akcí nebo z kostela. Jsme velice vděční za lidi, kteří tyto tábory organizují. Spolupracujeme s občanskými sdruženími Klub Pathfinder, Kvítek a Royal Rangers.

„Pavlo, Daneček načůral Jirkovi do boty!“
Tímto důvěrným sdělením mě potěšil Pája, bratr Danečka. Velice si vážím loajality Danečkova bratra, který vlastně svého brášku „napráskal gadžům“. To je v romské komunitě velice neobvyklé a potvrzuje to, že Pája byl na táboře šťastný jako blecha a nechtěl nikomu dovolit, aby ohrozil jeho další pobyt a akce s námi. Co kdyby se to čůrání svedlo na něj? Jinak proběhl tento tábor bez dalších komplikací a stateční organizátoři se vysloveně těší na další akce s „Romátky“.

5. MEZINÁRODNÍ ZKUŠENOSTI

Rumunsko, Velká Británie, Rusko, Ukrajina, Německo, Finsko, Norsko, návštěvy ze Spojených států Amerických… To jsou jen některé země, které jsme během naší činnosti navštívili nebo jsme byli hostiteli vyslanců spřátelených organizací.

Mladí lidé by měli hodně cestovat. Poznají pak, jak je doma krásně! Je vždy snazší definovat problémy i jejich řešení v jiných rodinách, v jiných kulturách, v jiných zemích než v té svojí. A to problémy těch druhých i svoje vlastní. Je to jeden z důvodů, proč Bůh posílá křesťany na misii.

Cestování je pomocí nejen pro osobní uspořádání životních hodnot, ale i pro hezké vztahy mezi národy. Tomu, kdo cestuje s otevřenýma očima a srdcem, je jasné, že v každém národě jsou lidé milí i nepříjemní, že vlastně každý je někdy milý a někdy nepříjemný, že nejsou národy špatných lidí a národy kvalitních lidí, ale jen různé národy různých lidí. Kamarád na Ukrajině, který je voják a celou svou pracovní dobu jen počítá, pod jakým úhlem a jakou rychlostí poslat raketu, aby dopadla do toho správného místa, mi slíbil, že do Čech nikdy žádnou nepošle. Kéž by měl kamarády po celém světě.

V rámci aktivit organizace Blízký soused, z.s., cíleně realizujeme mezinárodní projekty a navazujeme spolupráci a partnerství se zahraničními subjekty. Kontakt s lidmi ze zahraničí považujeme za velmi obohacující, a to nejen z jazykového a kulturního hlediska, ale také jako příležitost k novému pohledu na naši společnost a získání inspirace do naší práce. Mezinárodní zkušenosti zprostředkováváme nejen našim zaměstnancům, ale i romské komunitě.

Jsme moc vděční za to, že mnozí zaměstnanci i dobrovolníci z naší organizace mohli vycestovat do různých zemí a že na oplátku přijelo mnoho návštěv k nám. Za účelem práce s dětmi nebo výměny zkušeností se zahraničními organizacemi jsme navštívili Rumunsko, Velkou Británii, Rusko, Ukrajinu, Německo, Finsko, Norsko, Slovensko, Maďarsko a Polsko. K nám přijíždějí různé skupiny Američanů většinou v rámci svých křesťanských aktivit. V rámci projektu V4 jsme hostili skupinu Slováků, Maďarů a Poláků a v rámci projektu Erasmus k nám přijela skupina Portugalců. Na osobní návštěvu přijela studentka Nuria ze Španělska. Tato setkání byla vždy velice obohacující pro vedoucí i pro děti. Výborné je již jen to, že s cizinci obvykle mluvíme anglicky, což nás všechny motivuje se v tomto jazyce zlepšovat.

První zkušenosti 1990

První mezinárodní zkušenost se váže k mojí první zkušenosti se službou romským dětem. V únoru 1990 Červený kříž ve Strakonicích zorganizoval krásnou akci pro děti z rumunského dětského domova v Rešici. Přivezli si do jedné ubytovny ve Strakonicích plný autobus těchto rumunských a romských dětí s několika vychovatelkami. Aby si děti užily individuálního přístupu, pozvali několik naivních altruistek (byla jsem jednou z nich), aby jim dělaly měsíc chůvy. Výborně nám vařili, takže to mělo i „vykrmovací" přidanou hodnotu. Pro děti pozitivní, pro mě negativní. Na pobyt s dětmi jsme se s kamarádkou Majdou připravovaly a učily jsme se důležité rumunské fráze typu: „Spi sladce, moje milá holčičko", „Mám tě ráda", „Kde je maminka?" – abychom dětem rozuměli, kdyby hledaly rodiče. Krátce po příjezdu dětí jsme změnili slovní zásobu na: „Nešahej na to", „Nezlob, nebo ti nařežu", „Střídat se" a podobně. Děti jsem opravdu milovala, dodnes si pamatuji na jména: Gíca Pruju, Dana Lupu, Natália, Rozálie, Jessica, Dan… Ale abych nás uchovala ten měsíc při životě, musela jsem se naučit nastavit jim hranice. Nechtěla jsem toho moc: aby nevyskočily z okna, aby nevletěly pod auto, aby si navzájem neubližovaly, např. aby po sobě neházely velké kameny. To byla zásadní zkušenost. Druhá zásadní zkušenost byla, že nejsem schopná nikoho zachránit, i když opravdu hodně chci. Velmi mě překvapilo, že jsem na děti někdy křičela, přestože jsem je měla ráda, že mně někdy vytekly nervy… Pamatuji si okamžik, kdy jsem seděla na zmrzlém poli za ubytovnou (dodatečně se omlouvám svým vaječníkům), brečela jsem a modlila se svou první modlitbu z hloubi duše: „Bože, jestli jsi, tak těm dětem pomoz, protože já na to nemám..."

Když jsem musela svá první Romátka a Rumuňátka vracet do jejich dětského domova (jeli jsme je s Majdou vyprovodit), tak mi to úplně zlomilo srdce. Za ten měsíc to byly moje děti. Dříve mi připadalo velmi nechutné, když maminky v parku něco dojídaly po svých dětech, ale po pár dnech s těmito mými dětmi jsem se chovala úplně stejně. Moc jsem si přála nechat si alespoň dvě, a o prázdninách jsem za nimi dojela stopem. Děti mi kupodivu nesvěřili, tak jsem je jen pozdravila, dala jim napít (měly žízeň, protože v dětském domově jim nedávali moc napít, aby se jim nepočůrávaly) a odjela jsem domů. Ta návštěva rumunského dětského domova byla dost děsivá v mnoha ohledech.

Ukazovali mi ošetřovnu se skříňkou na léky – naše táborová lékárnička je vybavena lépe. Říkali, že u nich byli Američané a že dělali dětem testy a skoro všechny jsou HIV pozitivní, ale je to prý zatím jen takový malý AIDS. Vysvětlili nám, že to asi dostaly, když je všechny očkovali stejnou jehlou. Říkali to konverzačním tónem, moc je to netrápilo. Tuhle příhodu jsem pak s úspěchem používala, když jsem jezdila stopem a atmosféra v autě začínala houstnout. Po tomto vyprávění řidiči ihned měnili téma z: „Mazlíš se ráda?“ na „Tady na té fotce je moje manželka a děti, mám je moc rád!“ Stejně účinné bylo po mém obrácení k Bohu, když jsem začala mluvit o pekle a nebi a zdůraznila jsem, kam míří nevěrníci a smilníci… Při prohlídce dětského domova nám velmi hrdě ukázali místnost narvanou hračkami. Přitom děti venku neměly ani kopací míč, a když si Jessica hrála s vyhozenou lahví, tak dostala vynadáno a láhev jí byla odebrána.

Za zmínku stojí i výchovná metoda, kterou nám při pobytu ve Strakonicích doporučovaly rumunské vychovatelky: „Když chceš, aby tě děti venku poslouchaly, musíš těsně před odchodem toho největšího zlobiče pořádně seřezat pod jakoukoliv záminkou.“ Není divu, že jsem měla problémy s kázní, když jsem se touto dobře míněnou radou neřídila.

Anglie 1994

Po ukončení studia na vysoké škole v roce 1994 jsem na přání svého otce odjela do Velké Británie jako au pair, abych se naučila anglicky. Asi největším překvapením pro mě bylo, když jsem první den po příjezdu večer brečela jako malá holka, protože se mi stýskalo po mamince. Rozum kroutil hlavou a domlouval emocím, že jsem slečna inženýrka, že za poslední léta jsem doma stejně moc nebyla, že jsem přece zvyklá cestovat a podobně, ale emoce se zasekly a slzičky se kutálely. Ze začátku jsem hlídala dvě malé holčičky v Somersetu. S paní domu jsme si moc nesedly. Minulá au pair byla ještě silnější než paní domu, zatímco já jsem byla tehdy docela hubená. Paní domu mi to při příjezdu lehce vyčetla. Říkala, že se toho bála, jak budu vypadat, a že bude muset zhubnout. Nechtěla jsem soutěžit, ale na to se nikdo neptal. Nyní by již se mnou byla moc spokojená. Kritický moment nastal, když jsem při úklidu dětského pokojíčku objevila v rohu velký flek plísně. Obě holčičky trápil rozsáhlý ekzém, na který měly mastičku s kortikoidy, a mladší musela pít speciální mléko. Hned jsem využila svého vzdělání, poukázala na to, že plíseň ekzému nesvědčí, a navrhla flek opa-

kovaně ošetřit síranem měďnatým. Paní domu si to vzala osobně. Druhý den mi zavolala moje česká agentura, že jí volala anglická agentura mojí domácí, že jí ta paní, co stála dva metry ode mě, řekla, že už mě nechce a že půjdu do jiné rodiny. Mezinárodní forma řešení našeho problému mě nenechala chladnou. Okamžitě jsem se odstěhovala ke známé z kostela a od ní jsem si domluvila, že už do žádné jiné rodiny jako au pair nepůjdu, ale odjedu navštívit kamaráda svého otce do Londýna. Ten měl tři velké děti a žádnou plíseň, takže jsme spolu vycházeli velmi dobře. Byl to vdovec, jeho manželka byla Češka, a když jsem tam první den přijela, jeho děti začaly radostně volat jediná česká slova, která znaly: „Smažený sýr, svíčková omáčka, bramboráky!“ Jejich kuchyně jsem se ujala ani ne tak z laskavosti vůči hostitelům, ale hlavně z hladu. Když jsem okusila jejich domácí stravu, pochopila jsem, že se v Čechách museli cítit jako v ráji. K večeři třeba uvařili jen kousek kuřete s kouskem mrkve. Bylo to skvělé na hubnutí, ale nebylo to k jídlu. Některé dny jsem si prohlížela Londýn, některé dny jsem jim vařila.

Romové už byli tenkrát hluboko v mém srdci, tak jsem se je snažila najít i ve Velké Británii. Podařilo se mi ale jen jednou navštívit romskou osadu ve Walesu. Seznámila jsem se tam se skvělou Romkou, která věřila ve stejného Boha jako já. Žila v maringotce, která byla již 16 let zaparkovaná na jednom místě, a vyprávěla mi svůj životní příběh: Ve 14 letech se provdala za vdovce se sedmi dětmi a porodila mu dalších devět dětí. Její muž býval zloděj, ale nyní je již v důchodu. „To jste ale nebydleli v této maringotce?“ ujišťovala jsem se, když jsem viděla stísněné prostory. „Kdepak, to jsme měli mnohem menší maringotku,“ smála se ta Romka. Byla skvělá, moc milé setkání. Když mám pocit, že můj život je náročný a neučesaný, vzpomenu si na ni.

Přání mého otce, abych se naučila anglicky, se nesplnilo. Angličtině stále ubližuji, akorát s trochu větší slovní zásobou. Jinak byl můj pobyt ve Velké Británii fajn.

Misie v Rusku a na Ukrajině 2000–2001

V roce 2000 jsme s prvním manželem a prvními čtyřmi dětmi byli měsíc na misii v ruských letních táborech nad Petrohradem, následující rok 2001 jsme pak byli pět měsíců na Ukrajině ve městě Kolomyje.

Do Petrohradu jsme jeli vlakem. Stačily nám tři lístky, protože děti do 4 let jezdí zdarma i v Rusku. Průvodčího sice trochu udivilo, že máme tři děti mladší 4 let, ale nijak to nekomentoval. Měli jsme lehátkové kupé, ve kterém byly tři palandy nad sebou a pak už skoro žádný prostor. Naše zavazadla byla úplně všude. V průběhu cesty si moje děti někdy lehly do uličky a malovaly si, ostatní cestující je pak museli překračovat. Z Petrohradu nás křesťané z Finské letniční církve, která tento pobyt organizovala, odvezli autem do tábora. Ubytování v táboře byla silná multikulturní zkušenost. Kromě asi tisícovky táborníků tam trvale žili uprchlí Rusové z Uzbekistánu. Po rozpadu Sovětského svazu přestali být Rusové ve většině satelitních republik vítáni a museli odejít. Ti prozíraví odešli včas a s majetkem, ti méně prozíraví prchali později a bez majetku, ti nejméně prozíraví už nestihli ani prchnout.

Uprchlíky z Uzbekistánu jsme snadno poznali podle množství zlatých zubů. To mi připomnělo romantické námluvy jednoho Uzbeka v roce 1987 v Samarkandu, když jsem tam čekala na vlak v rámci mezinárodní studentské výměnné brigády. Tři týdny jsme pracovali v Moskvě v továrně na zubní pastu a pak jsme za odměnu cestovali – Taškent, Samarkand, Buchara. Musím s hanbou přiznat, že jsem byla na pobyt v Orientu úplně nepřipravená. Naštěstí byla naše skupina studentů VŠCHT smíšená, takže když se k nám děvčatům nějaký Uzbek moc přiblížil, hned jsme přiskočily k nejbližšímu spolužákovi a prohlásily ho za svého manžela. Měla jsem letní kombinézu s odhalenými zády. To některé pobuřovalo, ale většinou si mysleli, že jsem si oblečení právě roztrhla, a nabízeli mi jehlu a nit, ať si to zašiju.

V Samarkandu jsem se odpojila od svých příležitostných manželů a procházela se po nádraží. Jeden Uzbek mě pozval na vodku v hrnečkách od kávy, protože byla zrovna prohibice. Měl se mnou vážné úmysly, protože se mi nedvořil jen on sám, ale přizval i místního dohazovače. Ten mi vykládal, jaké mám štěstí, že jsem vzbudila zájem tohoto výjimečného mladého muže – no vůči mně zas tak mladý nebyl. Ptal se mě, co je to můj otec za lakomce, že mi ještě nenechal udělat žádný zlatý zub. Do manželství s Uzbekem se mě snažil nalákat slibem, že mi vyrazí všechny zuby a nechá mi udělat zlaté. Nabídku jsem nedocenila, a tak ze svatby sešlo.

Když měla do našeho letního tábora přijet inspekce, tak zavřeli všechna prasátka uprchlíků, aby se netoulala po ulicích, a nás s dětmi poslali na celodenní výlet mimo tábor. Prasátka a malé děti byly proti hygienickým předpisům.

V táboře jsme s ostatními členy naší české výpravy připravovali křesťanské prográmky pro děti. Zpívali jsme jim ruské písničky, hráli divadlo, pantomimu a tak podobně. Také jsme v rámci medicínské misie rozdávali kartáčky a pasty a vysvětlovali, kdy, jak a proč si čistit zuby. Jednu skupinu táborníků tvořily děti z dětského domova z Petrohradu. Mezi nimi bylo také hodně romských dětí. Všechny děti z dětského domova byly velmi špatně oblečené, velmi citově deprimované a také velmi hubené. Práce s nimi byla velmi depresivní.

Záchody v táboře byly komunitní a suché. V boudičce bylo několik děr vedle sebe bez přepážek, takže si vykonávající potřebu mohli spolu hezky popovídat. Prvních 14 dní jsem prala prádlo pro celou rodinu v ruce. Musela jsem si zatopit v kamnech, ohřát vodu a pak vše vyprat. Nejhorší bylo ždímání, z toho strašně bolely ruce. Když to přestávalo být únosné, tak jsem našla táborovou prádelnu a místní pradleny mě tam tajně nechaly prát. Výborné bylo, že kolem celého tábora byl les se spoustou borůvek. Když děti dostaly průjem, tak jsme šli do lesa, půl dne jedli borůvky – a bylo po problému. Silným zážitkem byla návštěva táborové lékařky. Všichni jsme měli s sebou zásobu nejnutnějších léků a ty jsme jí na konci pobytu předali. Byla dojatá, přesně věděla, na co který lék je, a říkala, že to zachrání několik životů. To nás trochu vyděsilo.

Za měsíc v Rusku jsem zhubla 10 kg, za 5 měsíců na Ukrajině dalších 10 kg. Už bych zas potřebovala jet někam na misii. Alespoň dvakrát.

Na Ukrajinu nás vyslala česká misijní organizace Nehemie. Měli jsme tam pronajatý malý byt a dostávali jsme měsíčně peníze na živobytí. Na nákup jsem chodila s dětmi na bazar, byla to hezká procházka, asi 3 km. V té době jsem tam byla se čtyřmi dětmi trochu exotická. Často na mě volali: Maťgerajína – matka hrdinka! V místní letniční církvi jsem pomáhala ve službě dětem, povídala si s ženami, s mládeží a několikrát kázala v neděli v církvi. Velmi jsem se zlepšila v ruštině. Mého otce to sice za lámanou angličtinu neusmířilo, ale kdyby mě slyšely moje ruštinářky, byly by dojaté. Matematika mi vždy šla bez jakéhokoliv úsilí, zato jazyky mi nešly, ani když jsem se snažila. Moje učitelka němčiny na gymnáziu mě prosila, ať nikdy nikde nepřiznám, že mě učila ona, protože mě pokládala za svoje profesní selhání.

Za pět měsíců pobytu na Ukrajině jsem Romy moc neviděla, jen pár žebrajících dětí. Proč to tak je, jsem pochopila až v roce 2008, kdy jsem byla se skupinou křesťanů na krátkodobém (asi týdenním) pobytu na Zakarpatské Ukrajině, který byl zacílen na romské osady. Bylo to dost smutné – stlučené chýše za městem, elektrika rozváděná prodlužovačkami, suché záchody, všude bláto, malinké místnůstky a v každé televize a na chýši satelit. Když byla holka v 15 letech ještě neprovdaná, tak měli strach, že z ní bude stará panna. Pětileté dítě čuchající lepidlo nebylo nic zvláštního. Rozdali jsme nějakou humanitární pomoc, zazpívali pár písniček a odjížděli s pocitem, že význam měla ta návštěva hlavně pro nás, abychom si vážili dobrého bydla a za Ukrajinu se modlili, protože ty problémy byly tak složité a hluboké, že to chce sérii zázraků a dlouhý dech lidí, kteří jim pomáhají.

Setkání proromských organizací 2014

Zajímavé zkušenosti jsme získali i v roce 2014 díky partnerství v projektu z Visegrádského fondu. Navzájem jsme se navštívili s neziskovými organizacemi ze slovenského Lučence, polské Wroclawi a maďarské Nyíregyházy. Úroveň návštěv byla velmi rozdílná. Na Slovensku jsme se setkali s podobnými idealisty, jako

jsme my, moc hezky jsme si popovídali – i díky tomu, že jsme neměli jazykovou bariéru. Byli jsme tam na návštěvě v podobné menší organizaci, jako je naše, která se věnuje dětem a snaží se velmi obtížně prosadit mezi velkými organizacemi. Maďaři, kteří projekt podávali, byli velkou finančně stabilní organizací, kde profesionální přístup trochu míjí lidi, kterým se věnují. Když jsem jim poslala plán pobytu v Plzni, kde vedle návštěvy vyloučených lokalit a setkání s místními dětmi figurovala i exkurze v Plzeňském pivovaru, navýšili počet účastníků zájezdu dvakrát. Poláci byli tak trochu do počtu. Poslali na výjezdy vždy nějaké jiné lidi, kteří očividně nechápali, o co v projektu jde, a přijeli jen na výlet. Naše návštěva ve Wroclawi se nesla v duchu fotografování místních trpaslíků. Když jsme se sami snažili najít nějaké Romy a popovídat si s nimi, nebyli jsme úspěšní. Jediným oficiálním bodem programu byla přednáška v angličtině o nezaměstnanosti. Když jsem se v půlce přednášky zeptala, co znamená slovo unemployed, tak se přednášející málem rozplakala. Měla přednášku moc pěkně připravenou, promítala různé grafy a porovnávala spoustu čísel, ale mluvila dost rychle a velká část z nás (tedy nejen většina Čechů, ale i Slováků a Maďarů) jí nerozuměla.

Oto víc mě překvapilo, když jsem byla požádána, abych v Maďarsku překládala závěrečnou „vědeckou“ konferenci z angličtiny do češtiny pro nás a Slováky. Myšlenka potřeby překladu byla správná, ale s výběrem tlumočnice neměli úplně šťastnou ruku. Nejsmutnější bylo, že v dané situaci jsem byla nejlepší volbou. Mluvila jsem celkem plynule a nikdo si nestěžoval. Na návštěvě Maďarska bylo nejpozoruhodnější, že se mi podařilo za jeden den dojet autem z Plzně až do Nyíregyházy a ztratila jsem se jen v Budapešti, kde jsem skoro celou dobu vůbec nevěděla, kde jsem, a orientovala jsem se pouze podle azimutu. Z celé naší výpravy jsem byla jediná s řidičákem a vztahem k mapám.

Výjezd na Slovensko 2019

Od roku 2018 do ledna 2024 jsem byla zaměstnaná ve Státním zdravotním ústavu, protože už bylo pro moji rodinu neúnosné, že práci s romskými dětmi sice miluji, ale neuživí nás. V SZÚ jsem pracovala jako Koordinátorka projektu Efektivní podpora zdraví, který pomáhal lidem ohroženým sociálním vyloučením a chudobou k rovnému přístupu ke zdraví. Mimo jiné jsem se věnovala rodičům našich dětí a učila je, jak žít zdravěji. V roce 2019 jsme v rámci tohoto projektu vyjeli na služební cestu na Slovensko, podívat se do romských osad a seznámit se s prací Zdravotních asistentů. Osady na Slovensku velmi připomínaly osady na Zakarpatské Ukrajině, i když na Slovensku oproti Ukrajině byla vidět snaha státu něco řešit. Postavili například u osad základní školy nebo tam mají projekt Zdravé regiony, v rámci kterého vzdělaní Romové – zdravotní asistenti – chodí do osad dělat osvětu. Ná-

vštěva slovenských osad byla pro mě velmi přínosná, protože z nich pocházejí mnozí Romové, kterým se naše organizace Blízký soused věnuje v Čechách. Pomohlo mi to mít porozumění pro jejich problémy a zvýšilo to můj obdiv k nim, že se dokázali vymanit z neřešitelné situace, přestěhovat se a začít jinde úplně od nuly, ale s nadějí, že budou mít práci a uživí rodinu.

Cesty organizace 2022

Rok 2022 byl mimořádně bohatý na mezinárodní zkušenosti. V rámci činnosti jsme měli možnost se vzdělávat na čtyřech zahraničních výjezdech! V červnu se čtyři zástupci naší organizace zúčastnili pobytu v Chorvatsku v rámci projektu Cleanovci od Erasmus+ Youth Exchange. Setkali se s dalšími mladými lidmi z Bulharska, Maďarska, Severní Makedonie, Rumunska a Chorvatska. Společně se věnovali workshopům a aktivitám především na téma ekologie a udržitelnost.

V rámci partnerství s naší norskou organizací Skyhøyt live scene jsme v dubnu 2022 zrealizovali tři semináře při návštěvě partnera v Čechách a v červnu jsme realizovali výjezd do Norska, během kterého proběhlo osm vzdělávacích seminářů. Témata seminářů pořádaných naší organizací zahrnovala inkluzi romských dětí, podporu rodin pomocí neformálního vzdělávání a volnočasových aktivit a roli neziskových organizací ve vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí. Semináře v Norsku se věnovaly práci s běženci v Norsku, elektromobilitě, představení možností propagace práce neziskových organizací veřejnosti, představení činnosti sociálního podniku včetně prohlídky areálu podniku Astero, představení fungování systému knihoven a projektů na podporu čtení u dětí v Norsku a další.

V září 2022 navštívilo osm zástupců naší organizace pobočku Charity v městě Oradea v Rumunsku. Zde jsme se zúčastnili seminářů na téma práce s traumatizovanými osobami, navštívili jsme vyloučené lokality a vzájemně jsme sdíleli své zkušenosti. V září 2022 absolvovali také zástupci naší organizace kurz vodní turistiky v Rakousku. Program byl prakticky zaměřený na nácvik techniky pádlování, organizaci vodácké skupiny i znalosti o potřebném vybavení, přípravě vodácké akce a bezpečnosti na vodě.

Cestování po Evropě 2023

V roce 2023 jsme se zúčastnili prvního ročníku nového projektu DiscoverEU – Jízda k začlenění, který organizuje Dům zahraniční spolupráce v rámci programu Erasmus+. Projekt nabízí mladým dospělým možnost cestovat po Evropě díky vlakové jízdence Interrail Global Pass a příspěvku na další cestovní výdaje.

V našich životech i službě se často dějí zvláštní náhody, které se pak ukážou, že náhodami vůbec nebyly. Na setkání s realizátory Norských fondů si ke mně přisedla neznámá paní, která pracuje pro EU projekty. Říkala mi, že mají krásný projekt, kdy 18letým mladým lidem dají zdarma jízdenku po Evropě, aby je vyslali na zkušenou.

Divila se, že Romové této nabídky nevyužívají. Já se zasmála a odpověděla: „To byste jim k té jízdence museli dát ještě peníze na ubytování a jídlo a také nějaké doprovody, protože ne každý se orientuje na zahraničním nádraží a trefí do hotelu. Světe, div se, za pár měsíců jsme dostali nabídku přesně s těmito parametry. Byli jsme nadšeni a oslovili naše bývalé táborníky.

V roce 2023 jsme zrealizovali výpravu dvou skupin po šesti a devíti účastnících. Skupiny cestovaly dva týdny po Evropě v termínech 25.4.–8.5.2023. Aktivní skupina navštívila během té doby Švýcarsko (Curych), Francii (Paříž, Nice), Španělsko (Barcelona) a Německo (Norimberk). Poznávací skupina cestovala po několika místech v Itálii (Janov, Řím, Elba) a v Německu (Norimberk).

Před samotnou cestou jsme se pravidelně scházeli na přípravná setkání, na kterých jsme na cestu systematicky trénovali potřebné dovednosti v oblasti práce s mapou, vyhledávání dopravy, užívání mobilních aplikací, posilování finanční a jazykové kompetence. Účastníci byli vybíráni na základě dlouhodobé spolupráce s organizací a aktivní účasti na přípravných setkáních.

V rámci cestování navštívily skupiny řadu zajímavých míst: muzea (čokolády, umění Louvre i moderního umění Moco), akvária v Janově a v Barceloně, akvapark v Norimberku a další. Zkušenost s cestováním měla pro účastníky důležitý vliv na zlepšení digitálních kompetencí, používání nových aplikací, zlepšení komunikačních dovedností jak v mateřském, tak i cizím jazyce. Účastníci se dále naučili pracovat s aplikací s mapou i v cizí zemi, vyhledávat dopravu a zvýšili svou finanční gramotnost (plán rozpočtu cesty skupiny i osobních nákladů). Zpětnou vazbu jsme od všech účastníků i od vedoucích získali pomocí vstupního a výstupního dotazníku klíčových kompetencí před a po absolvování cesty.

Kromě zlepšení dovedností byl pozitivní dopad i ve zlepšení vztahu k cestování. Účastníci jsou nyní motivovanější a kompetentnější do zahraničí vyrazit i s rodinou nebo přáteli. Přínosem bylo i zvýšení přehledu o kulturních specifikách států, posílení pocitu sounáležitosti s evropskými sousedy, zvýšení hrdosti na vlastní zemi a pocítění plnohodnotného místa v srdci našeho kontinentu jakožto Čech i jako Rom. Několik účastníků kvůli cestě začalo řešit svůj dluh u zdravotní pojišťovny, někteří začali pracovat, aby měli něco na přilepšenou. Během cesty samotní cestovatelé docházeli k ušlechtilým předsevzetím typu: „Já si budu muset udělat řidičák!“, „Nebudu už tolik chlastat!“, „Tady se na mě lidi tolik netváří jako doma, zas sem někdy přijedu!“

Projekt DiscoverEU – Jízda k začlenění je pro organizaci Blízký soused doposud největší, co se týče délky realizace samotného výjezdu do zahraničí i počtu účastníků. Zlepšilo to organizační, komunikační dovednosti týmu a umožnilo to se úspěšně prezentovat na závěrečné konferenci, kterou jsme pořádali. Do prezentace byli zapojeni jak vedoucí, tak i účastníci a předávali své zážitky a zkušenosti své rodině, blízkým, zástupcům Domu zahraniční spolupráce a široké veřejnosti. Zkušenosti z cest jsme měli možnost také sdílet na akcích Domu zahraniční spolupráce: sdílení příkladů dobré praxe, konferenci Youthboost a publikace k Cenám DZS, kde jsme byli zařazeni do užšího výběru s nominovanou účastnicí v kategorii Jednotlivci.

Považujeme projekt za obohacující pro všechny účastníky, kteří by jinak neměli možnost cestovat, a to jak z finančních, tak ale především z důvodů kompetencí, zkušeností a důvěry vlastní i rodiny. Projekt byl velmi významný i pro rodiny a blízké účastníků, jelikož představuje nové možnosti. Účast v projektu vedla k posílení klíčových kompetencí účastníků, ale i zvýšení sebevědomí, samostatnosti a hrdosti na sebe a svou komunitu. Většina z nich do té doby, až na výjimky, nebyla nikdy v zahraničí (mimo Slovensko). Již teď realizujeme přípravná setkání na další ročník a máme více zájemců než v 1. ročníku. Přestože je projekt určen pro dospělé, tak nás těší již nyní aktivní a opakovaně vyjadřovaný zájem i u našich klientů ve věku 15 nebo 16 let. Z toho je patrné, jaký dopad na celou komunitu projekt má a jak už nyní ovlivňuje uvažování dospívajících členů komunity.

Věk: 52
Profese: Manažer
Spolupráce s BS: od 2021

Portrét spolupracovníka

Pål Henning

Spolupracovník a podporovatel

S Pålem jsme se seznámili na jaře 2021, kdy jsme připravovali k podání náš projekt Rodina učí rodinu od Norských fondů. Sháněli jsme tehdy norského partnera, který by nám nejen získal plusové body v hodnocení žádosti, ale i nám zajistil obohacující spolupráci. Pål všechna tato očekávání naplnil a ještě předčil díky množství poskytnuté inspirace do naší práce, iniciativě k dalším formám spolupráce a projevovanému zájmu o naše snažení a pokroky.

Organizace Blízký soused v čele s Pavlou se věnuje posilování solidarity a podpoře komunit prostřednictvím sociálních projektů. V duchu základní hodnoty organizace, kterou je lidskost, se Pavla pustila do různých aktivit, které mají za cíl pomáhat jednotlivcům se „zvláštními potřebami“.

Naše první online setkání v roce 2021 rychle odhalilo, že sdílíme některé základní hodnoty. I přes počáteční potíže kvůli jazykové bariéře se ukázalo, že naše organizace spojuje mnohem víc než jen společný cíl. Tato schůzka se nesla v duchu vzájemného respektu a touhy významně měnit životy druhých k lepšímu.

Jak se postupně jazyková bariéra zmenšovala, začalo převládat Pavlino nadšení z pomáhání potřebným a posilování solidarity v rámci komunity. Tato počáteční interakce, navzdory kulturním a jazykovým rozdílům mezi námi, položila základ pevného partnerství a potenciálu pro spolupráci, která je poháněna společnými humanitárními hodnotami.

Z tohoto odhodlání plynou výsledky, které mají často formu „skrytých dovedností“, nikoli titulů či certifikátů. Pavla svým úsilím denně pomáhá druhým a náleží jí za to velký obdiv.

> **„Toto naše počínání je důkazem toho, že i organizace působící v odlišných oborech mohou najít společnou řeč a navázat vcelku úspěšnou a smysluplnou spolupráci.“**

Spolupráce mezi Sky High Live Scene a Pavlinym Blízkým Sousedem se opírá o sdílené základní hodnoty, kterými jsou hluboká úcta k lidskému životu a odhodlání pomáhat, kdekoli je to možné. Tyto zásady byly klíčové při vytváření pevného partnerství a byly důkladně prověřeny praxí.

Tato spolupráce je důkazem toho, že i organizace působící v odlišných oborech mohou najít společnou řeč a navázat úspěšnou a smysluplnou spolupráci.

Společnost Sky High Live Scene vznikla s cílem oživit kulturní scénu a vždy podporovala inovace a zapojení lidí z místní komunity. Kromě svého primárního cíle vytvářet kvalitní prostředí se organizace drží také základních hodnot, jako jsou respekt k ostatním a nabídka pomoci, kdekoli to jde.

Dávejte na sebe pozor a žijte i nadále svoje sny!

Střípky ze života

„Takhle dobře nikdy vařit nebudu!“ povzdechla si Nurie u nás doma nad naloženým talířem. Nurie byla velmi vděčný strávník, já si zrovna říkala, že jsem jí jídlo na talíř kydla trochu neesteticky a ona si to fotila a posílala rodičům do Španělska, aby viděli, jak se má u nás dobře. Nurie si moc přála k nám přijet na celý rok v rámci EVS – evropské dobrovolné služby, ale nedostali jsme dotaci, tak jela na rok do Bulharska a k nám si zajela alespoň na pár dní na výlet za své peníze. Byla to moc fajn návštěva a bylo nám o to víc líto, že s námi nemohla strávit celý rok.

„Ronaldo sice nedorazil, ale spousta jeho příbuzných ano!“ Návštěva z Portugalska (odsouhlasili, že jsou všichni příbuzní Ronalda) u nás byla týden. Byli to prima mladí lidé. Portugalci s námi byli na výtvarném workshopu, sáňkovat, tancovat... Povídali jsme si mimo jiné o tom, co je na našich zemích zajímavého. Překvapivě jsme se shodli na tom, že v Portugalsku i u nás se podařilo udělat revoluci – státní převrat bez obětí na životech. Dohodli jsme se tedy, že od příště budeme dělat revoluce společně.

„Cindy je prostě ségra.☺“ S Cindy se známe už spoustu let, a přestože se vzhledem k jejímu bydlišti nevídáme moc často, máme se rádi a snadno navážeme tam, kde jsme třeba před třemi roky skončili... Pro moje Romátka bylo skvělé si procvičit angličtinu s pravou Američankou a opět se ujistit, že učit se má smysl.

„To je sníh?“ Mladí lidé z Portugalska navštívili naši organizaci v rámci projektu Erasmus+, výměna mládeže. Setkání různých kultur bylo opět překvapivé. Pro Portugalce byl novou zkušeností sníh a projevy rasismu většinové populace při našich akcích s Romátky. To, co nám připadalo celkem v pohodě, je uvádělo v úžas až v zuřivost. Nás naopak překvapilo, když nám vysvětlovali, že účastníci jejich zájezdu jsou sociálně znevýhodnění, protože nebydlí v domě se zahradou, jako každý normální člověk, ale jen v pronajatých bytech od státu...

Věk: 66
Profese: Pastor
Spolupráce s BS: od 2012

Sylvain Romain

Spolupracovník a podporovatel

Sylvain Romain miluje Boží slovo, je to svobodný pastor a stavitel mostů, autor několika knih. Ví, jak překonat předsudky mezi kulturami a přitáhnout lidi blíž k Božímu srdci. Jeho znalost islámu u mnohých především odstranila falešné obavy z kontaktu a otevřela příležitosti pro vztahy, které změní život. Sylvain je statečný muž, který Pavle zastavil, když stopovala na dálnici mezi Brnem a Prahou.

Jednoho dne ve Vídni jsem mluvil s kýmsi, kdo vždy cestuje stopem. Pro mě to bylo vtipné, protože když jsem byl mladý, dělal jsem to samé. Ale dnes už to nikdo nedělá... Kromě Pavly.

O dva dny později stála na rušné dálnici. Zatáhl jsem za brzdu, takže celý nepořádek na zadním sedadle spadl na podlahu. „Ahoj, jmenuji se Pavla a jedu do Prahy.“ Čím více jsme si povídali, tím více jsme měli společného: nejen stopování, ale i cestování – a pomoc druhým. Nakonec jsem se jí zeptal na její církev. Byla stejná, jako ta moje. Byli jsme opravdu duchovní sourozenci!

Od té chvíle mě pravidelně navštěvovala, aby naplnila svou dodávku nějakým oblečením, které můj sbor shromáždil v Rakousku. Rád ji podpořím v modlitbách a přispěji k rozsvěcování lidí, které nosí ve svém srdci.

„A nezapomeňte!: Až někdy příště na své cestě uvidíte, že někdo zvedá palec, může to být jiná Pavla – nebo možná právě ona!“

Megan King

Spolupracovník a podporovatel

Megan je neméně šílená jako Pavla. Proto se v tomhle světě našly a společně vymýšlejí bláznivé věci. Představa, že holka z Ameriky jde studovat v době studené války do Petrohradu, byla pro mnohé v jejím okolí ztělesněním naprostého šílenství.

S činností organizace Blízký soused jsem se seznámila v roce 2015, kdy jsem pracovala jako grantový manažer na velvyslanectví USA v Praze. Přijela jsem se podívat na letní tábor, na jehož realizaci velvyslanectví přispělo.

Práce Blízkého souseda mě inspirovala. Organizace funguje s hlubokou empatií a porozuměním životním výzvám, kterým čelí děti a rodiny. Blízký soused spolupracuje se širokou skupinou dobrovolníků, kteří ochotně věnují svůj čas a energii. Náklady na realizaci aktivit jsou nízké a velmi rozumné. Jako na grantového supervizora na mě udělala dojem kompetenční a administrativní stránka organizace. Jako na člověka na mě zapůsobil duch, láska a obětavost týmu.

„Těším se do budoucna na příležitosti, kdy děti, které byly tak dlouho součástí aktivit organizace, budou moci vstupovat do vedoucích rolí. Mohu si jen představit, jak budou v budoucnu utvářet a realizovat další projekty, které mohou změnit celé generace k lepšímu.“

Věk: 57
Profese: CEO Fairventures Worldwide
Spolupráce s BS: od 2015

Slovo Dobrovolík vzniklo úplnou náhodou; když Pája tvořila fotoknihu o dobrovolnících, tak v zápalu boje přehlédla absenci písmenka „N„ v popisku u jedné z fotek z letního pobytového tábora. Všimli jsme si toho, až když přišly knihy z tiskárny. Po počátečním rozčarování z této chyby nakonec u nás slovo dobrovolík rychle zdomácnělo a dnes našim pomocníkům jinak než dobrovolík neřekneme !

6. DOBROVOLÍCI A ZAMĚSTNANCI

Dobrovolík je velice zvláštní a velmi specifický typ člověka. S běžným dobrovolníkem nelze vůbec srovnávat. Dobrovolík je neustále v pohotovosti, do práce je jako ďas a se vším si hravě poradí. Těch několik, kteří se pohybují v naší blízkosti, nikomu nedáme. Budeme si je hýčkat, aby nám dlouho vydrželi!

Lidé nad zlato

Největším bohatstvím naší organizace jsou její zaměstnanci, dobrovolníci a ostatní podporovatelé! Jsme hluboce vděčni za každého, kdo s námi ušel kus cesty. Jsme hluboce vděčni za každého, kdo s námi aspoň chvilku bojoval náš boj! Medailonky některých z nich se proplétají celou touto knihou, jejich životy se prolínají s našimi životy i životy našich dětí. Opravdu vám všem moc děkujeme! Náš tým tvoří pestrá skupina co do věku, národnosti, pohlaví i oblasti vzdělání a zkušeností. Díky tomu dokážeme obsáhnout široké spektrum témat a potřeb naší cílové skupiny. V organizaci jsou aktivní zaměstnanci na úvazky, na dohody i dobrovolníci.

Převážnou dobu fungování organizace byly její aktivity postaveny především na dobrovolnické činnosti. V prvních letech organizace nezaměstnávala nikoho, později 1–2 osoby. Z velké části se navíc jednalo o zaměstnance za minimální mzdu hrazené z projektu Veřejně prospěšná činnost od Úřadu práce. Tento zdroj financování nepokrýval pouze nízko kvalifikovanou práci terénních pracovníků, ale řadu let jsem tuto možnost jako jedinou využívala i já jako předsedkyně organizace. A to jsem se kromě přímé práce s dětmi a rodinami věnovala i fundraisingu, účetnictví, správě webových stránek, osvětové činnosti a dalším odborným činnostem, kde jsem využívala i svého vysoškolského vzdělání. Významnější rozšíření pracovního týmu umožnila až realizace norských a evropských projektů v posledních letech (viz graf v kapitole statistiky). Základ našeho pracovního týmu tak tvoří bývalí dlouholetí dobrovolníci, kteří se obětavě věnovali aktivitám organizace při svém studiu nebo jiné práci. Jsme moc rádi, že se v posledních letech daří plnohodnotně zaměstnat více osob, a tak přispět ke komplexnější, kvalitnější a profesionálnější práci. Snahou vedení organizace je zaměstnancům nabídnout nejen nadšení a prospěšnou práci, ale i stabilní a důstojné pracovní zázemí.

Dlouhý čas, kdy jsme se jako rodina i jako organizace věnovali romské komunitě zdarma a z vlastních prostředků, prověřil naše motivy i odhodlání usilovat o pokojné a důstojné soužití v naší společnosti. Naše práce není pro nikoho, kdo potřebuje vidět okamžité výsledky a věří na „instantní“ řešení problémů. My potřebujeme mít dlouhý dech, potřebujeme vědět, kdy zvolnit, a kdy napnout všechny síly. Potřebujeme nepropásnout příležitost ke změně – ať už u nás osobně, nebo u druhých či třeba v rámci celé společnosti. Potřebujeme nepropásnout příležitost k odpočinku – ať už jako skupina, nebo každý sám. Příležitostí, kde pomáhat, je totiž stále mnohem více, než máme reálně sil. Potřebujeme mít srovnané priority a přehled o tom, kolik hodin denně pracujeme, abychom nešidili naši orga-

nizaci ani své blízké ani sami sebe ani Boha. Bez jeho moudrosti a vedení bychom se jen točili v kruhu, nikam se neposouvali, a tak bychom ani neměli možnost inspirovat ke změně lidi kolem nás.

Silnou stránkou naší organizace je zapojení romských kolegů do pracovního týmu. Ti mají osobní zkušenosti s problémy komunity a jsou s ní blízce provázaní. Díky tomu mají velký přehled a důvěru, které přispívají k zajištění efektivní komunikace a možnosti oslovit i mimořádně vyloučené osoby. Organizace zaměstnává Romy už od roku 2015. Podílí se nejen na praktické stránce chodu organizace (úklid, údržba, starost o zahradu…), ale i na přímé práci (komunikace s rodiči, doprovod dětí na aktivity, mapování problémů a potřebných rodin, doučování…).

Na počátku činnosti organizace se přirozeně nejvíce zapojovali ti, kterým byla blízká práce s dětmi – ať už připravovali pravidelná týdenní setkání skautských družinek v azylových domech, pomáhali nám realizovat Romboh, tj. Romskou bohoslužbu, nebo s námi vyráželi na výlety a jednorázové akce. Časem vznikla větší potřeba postarat se i o další úkoly související s chodem organizace, jako je účetnictví, psaní a administrace dotací, zpracování fotek a videí, správa webu a sociálních sítí, starost o táborové, IT a klubové vybavení, úklid, údržba sídla organizace, starost o zahradu… Z toho je zřejmé, že i přes sociální a výchovně vzdělávací zaměření organizace je spektrum aktivit velice široké. Pro úspěšné fungování je tedy důležité mít v týmu nejen nadšené, výřečné a vizionářsky laděné osoby, ale i lidi pečlivé, systematické a důsledné. Přínosem jsou jak prakticky orientovaní, tak i analyticky zaměření jedinci. Pro všechny je důležité mít na paměti náš společný cíl, znát a plnit své zodpovědnosti a vážit si práce svých kolegů.

Budování kapacit a profesionalizace organizace

Zaměstnanci organizace se pravidelně vzdělávají jak v rámci vlastního studia, tak externích i interních školení. V týmu zaměstnanců jsou studenti a absolventi z pestré škály vysokoškolských oborů: sociální práce, pedagogika, ekonomie i inženýři. Odborné znalosti si průběžně doplňujeme účastí na vzdělávacích kurzech. Členové týmu si také předávají své různé znalosti a zkušenosti v rámci interních školení. Další aktivity zaměřené na budování kapacit a rozvoj týmu zahrnují pravidelná individuální metodická setkání s vedením organizace, kde mají zaměstnanci možnosti reflektovat uplynulé období a stanovovat si cíle na to následující. Zároveň poskytují vedení zpětnou vazbu v možnostech zlepšení pracovního procesu, zázemí či komunikace. Užitečným nástrojem pro udržitelné pracovní fungování jsou externí skupinové i individuální supervize a teambuildingové akce. V naší práci

je důležité spolu umět fungovat nejen při klasických zaměstnaneckých situacích, ale i při mimořádně náročných a nečekaných momentech, které vznikají s ohledem na problematické zázemí rodin, kterým se věnujeme, a také často kvůli intenzivní formě naší práce (osobní návštěvy v rodinách a v terénu, pobytové akce organizace…). Těžké chvíle pak testují naši soudržnost a schopnost překonat momentální únavu nebo rozčarování tím, že máme na paměti hlavní smysl a společný cíl naší práce.

Rozvoj pracovního procesu i týmu realizujeme obzvlášť efektivně díky úspěšně získanému projektu Budování kapacit a profesionalizace proromské organizace Blízký soused, který jsme získali v rámci výzvy Operačního programu Zaměstnanost plus od Evropského sociálního fondu. Od září 2023 se tak mimo již zmiňované oblasti můžeme ve větší míře zaměřit i na fundraisingové a prezentační aktivity, které jsou stěžejní pro zajištění udržitelných prostředků.

Střípky ze života

„Pracujeme za byt a stravu,“ chodíme spát po půlnoci, po sedmé již jsme na nohou, celý den v zápřahu, těžko najdeme chvilku na to, abychom si došli alespoň na záchod... Nejsme otroci na bavlníkových plantážích, jsme táboroví vedoucí.

„Ježíš je moje velká láska...“
Když dospělý Rom upřímně vydává takovéto svědectví, když to nejen říká, ale i podle toho již několik let žije, tak to nikdy nezvládnu bez slz – tváří tvář Božímu zázraku si vždycky připadám malinká a šťastná... Návštěva v Krašově nás velmi povzbudila svědectvím o tom, že Bůh je živý a nepřestal dělat zázraky. Návštěva romských organizací ze zemí V4 byla zase povzbudivá setkáním se vzdělanými Romy – podnikateli, učiteli hudby a tance, starostou obce Šimonovce, kterého volili Slováci i Romové, protože je to v první řadě výborný člověk, pak schopný starosta a pak teprve Rom...

„Dostanu sporák...“ sdělila smutně naše úžasná Simonka. Přála si totiž od rodičů k Vánocům laminovačku, aby mohla lépe připravovat didaktické pomůcky pro doučování našich Romátek. No a rodiče jí dali sporák...

„Ta s tím dlouhým krkem je žirafa nebo zebra?“ ujasňovala si na táboře devítiletá holčička při návštěvě zoo ve Dvoře Králové. Doufáme, že na našem táboře v roce 2013 dostala i mnohem důležitější odpovědi. Jako táborovou hru jsme získávali plnou Boží zbroj. Např. „pás pravdy“ za rozpoznání lži, „štít víry“ za odvahu, „pancíř spravedlnosti“ za dramatizaci aktuálních situací ze života...

Věk: 27
Profese: Učitelka
Spolupráce s BS: od 2010

Portrét spolupracovníka

Johanka Bělohoubková

Spolupracovník a podporovatel

Žila jsem s romskou komunitou od narození, mamka se vždy o Romy zajímala, a kamkoli jsme se přestěhovali, tam jsme byli s některými Romy v kontaktu. Když jsme se před 17 lety přistěhovali do Plzně, tak mamka navázala na svoje kontakty z dřívějška a hned jsme začali chodit do romských rodin, brali jsme děti na výlety, do bazénu.

> **„Člověk sice ví, že nemůže pomoci každému a nemůže kompletně změnit život všem dětem, přesto na něj tíha jednotlivých problémů dopadá.“**

To mi bylo 10 let, tudíž to pro mě byla vždy součást života, nebylo to něco, co by někdy začalo nebo skončilo.

Dlouhodobě mě imponuje veselá nálada, která panuje napříč komunitou. Děti i rodiče jsou i přes obrovské fyzické i psychické vyčerpání a náročnou životní situaci veselí a dalo by se říci, že obecně šťastní. Obzvláště v dnešní době, kdy jsou někdy tendence si stěžovat, závidět a porovnávat, mi to přijde jako velmi inspirující postoj. Také velmi silné rodinné vazby a obranné instinkty, které mezi sebou jednotliví členové komunity mají, je určitě něco, z čeho bychom si mohli vzít příklad.

Co vnímám jako nejvíce následováníhodné na celé práci, je obrovská nezištnost ze strany mých spolupracovníků. Často chodí a ptají se, co by ještě mohli udělat, jak by mohli pomoci. Vidím, jak se jich konkrétní osudy dětí a celých rodin hluboce dotýkají a jak jim na nich záleží. To je něco, co bychom si měli všichni vzít i do života obecně. Přemýšlet, jak druhým a svému okolí pomoci, a ne, jak si sami pro sebe urvat co největší kousek koláče. Toto velké pozitivum má bohužel někdy i druhou stranu. Když máme s komunitou velmi intenzivní a hluboký vztah, tak jsme neustále blízko vyhoření.

Napadá mě příběh, na který si nejčastěji vzpomenu, když se mě někdo zeptá na zkušenosti z práce, ale málokdy ho vyprávím, jelikož není příliš „reprezentativní“. Odváděli jsme děti z kroužku zpátky domů. Bylo už později odpoledne, bylo zataženo a trošku šero. Měli jsme s dětmi příjemný čas, vzpomínali jsme, co jsme ten den zažili, a těšili se na akce, které máme před sebou. Jdeme po schodech nahoru do 7. patra, na schodech jsou nedopalky od cigaret, na zábradlí se suší prádlo, na dveřích jsou urvané kliky, všude je špína, staré flašky, papíry a je tady cítit moč. To je domov, kam se děti každodenně vracejí. Proti nám jde jeden tatínek od dětí, které k nám také chodily. Potácí se a má injekční stříkačku v ruce. Schody jsou úzké. Děti tatínka znají, ničemu se nediví a jdou dál. Já se snažím nevypadat před dětmi příliš vyděšeně a také pokračuji v cestě. Nic se však nestalo, děti jsme v bezpečí vrátili rodičům a my také šli domů. Vždy si to připomínám, abych nezapomněla, z jakých rodin děti, kterým se věnujeme, pocházejí, s jakými lidmi přicházejí do styku. Že jejich „normál“, ať už se jedná o bydlení, počet příbuzných, návykové látky, materiální zázemí atd., je úplně jinde, než si obyčejný člověk dokáže představit. Je pro mě vždy jednodušší si uvědomit, co potřebují, proč se jim věnujeme, odkud se je snažíme dostat. Je to velká motivace k práci, ale zároveň zdroj úzkosti z toho, v čem malé, nevinné děti musí žít. Bylo mi 16 let. Nepřišlo mi to jako něco zvláštního nebo něco, čeho se obávat. Vážnost situace jsem si uvědomila až zpětně po letech. Muž, kterého jsme potkali, byl drogově závislý většinu svého života. Nedávno umřel, nechal za sebou několik dětí. Znám osobně jeho sourozence, děti, neteře, synovce. Všichni na něj vzpomínají s láskou a oplakávají mnoho krásných chvil, které spolu zažili…

Blízký soused mi mnoho dal, ale i mnoho vzal. Velmi silně mi pomohl si formovat žebříček hodnot. Práce tady mě naučila vděčnosti, pokoře, pochopení a neodsuzování situace druhých. Dal mi přátelství – věřím na celý život – jak se spolupracovníky, tak se členy komunity. Zároveň mi ale vášeň mojí mamky, kterou do velké míry sdílím, sebrala nemalý kus dětství. S komunitou jsme trávili většinu volného času i financí, a to i v dobách, kdy jsme sami žili ze sociálních dávek. V té době jsem to brala jako samozřejmost, ale v dospívání a hlavně zpětně, když jsem teď sama máma, mě to na několika úrovních mrzí a musím se s tím vypořádat. To nic nemění na tom, že věřím, že BS má obrovskou hodnotu, mění životy a práce je to úžasná a obdivuhodná.

Střípky ze života

„Pavlo, všimla sis někdy, jak krásně Bůh ten svět stvořil?“ No, já si toho všimla, ale tenhle dotaz mě od Toníka natolik zaskočil, že jsem odpověď vykoktala. Někdy je naše práce tak příšerná, že se to ani nechce věřit, a někdy je zas tak úžasná, že se to ani nechce věřit. Každopádně se do tohoto prostředí hodím, protože můj osobní život vykazuje stejné atributy.

„Hoří, hoří!!!“ Volaly radostně děti, když vběhly doprostřed bohoslužby romského sboru. Názorně jsme si ukazovali, co se stalo se Sodomou a Gomorou, a vzplálo nám poněkud více rekvizit, než jsem původně plánovala. Pastora Emila obvykle nic nerozhází, ale tenkrát se na ta moje oblaka dýmu opravdu zamračil a požádal mě, aby se to již neopakovalo... S romským sborem spolupracujeme dodnes, máme se moc rádi!

„Půjdeš do vězení!“
To mi sdělil šestiletý Vláďa, když jsme si hráli, že si telefonujeme. Pozdravem se nezdržoval. Na otázku: „Proč?“ odpověděl, že jsem něco ukradla. Jemu samotnému stále v kapsách něco mizí. Začala jsem kňourat, že si ve vězení nebudu moci koupit zmrzlinku a taky nebudu moci vozit hodného Vláďu a jeho sestřičky (má jich pět) do kostela. To zabralo. Vláďa mi poradil, ať řeknu, že to udělal můj brácha. To mě natolik zaskočilo, že jsem poslechla. Vláďa mě se smíchem ujistil, že do vězení nepůjdu. Ten samý den Vláďa našel bednu s hudebními nástroji a začal si je společně se sestřičkami užívat. Já do toho něco zpívala. Vláďa řekl: „Bůh je rád, když mu zpíváme.“ Kdo mě někdy slyšel zpívat, jistě dosvědčí, že má Vláďa velkou víru. Moje děti se mi pak doma smály, že zpěv a hudební doprovod se vhodně doplňovaly. Vláďa stojí na křižovatce. Bude následovat svého tatínka (ten byl ve svých 25 letech už několikrát ve vězení), nebo bude dál poznávat srdce našeho Tatínka, jenž je na nebesích?

„Kdo to zpívá?“ Parkem před naší klubovnou zní z otevřených oken romské písně. Od července 2015 se v naší klubovně scházela romská křesťanská církev. Její pastor Milan byl zaměstnancem naší organizace a účastnil se klubové činnosti, např. hrál s dětmi na kytaru a učil je zpívat. Naše děti znají klubovnu, znají Milana, a tak některé z nich navštěvují tuto církev. Obhájit si vyznání víry v každodenním životě není vůbec snadné, to ví každý, kdo to zkusil. A pro naše Romátka to platí několikanásobně, proto jsme velmi vděční každému, kdo se za nás modlí.

Věk: 28
Profese: Projektový manažer
Spolupráce s BS: od 2010

Portrét spolupracovníka

Pavla Macháňová

Spolupracovník a podporovatel

Jako nejstarší dcera Pavly – zakladatelky – jsem s aktivitami Blízkého souseda přišla do kontaktu ještě před samotným založením organizace. Nejprve jsme vodili děti na nedělní setkání romské bohoslužby a připravovali pro ně program: zpívání, vyrábění, hry a zamyšlení. Později jsme začali spolupracovat s azylovými domy Naděje a Sv. Zdislavy a každý týden zde vedli skautské družinky. Pravidelná setkávání jsme postupně doplňovali prvními společnými akcemi: návštěvou útulku, bazénu, akvatery, výlety do přírody... K jednorázovým akcím se přidaly víkendové, pak i letní tábory. Počet dětí, kterým jsme se věnovali, přirozeně narůstal, jak přibývali sourozenci, spolužáci, sousedé a další kamarádi.

Naprosto zásadní je pro mě to, jak smysluplná práce v organizaci Blízký soused je. I když je to často náročné, tak vědomí, že můžeme pomáhat měnit životy a budoucnost velmi potřebných dětí k lepšímu, nám neustále dodává novou energii a motivaci.

Na táboře jsem říkávala, že na rozdíl od oddílových vedoucích můj tým nejsou děti, ale vedoucí. I nyní v rámci své práce se starám hlavně o dobré pracovní podmínky a zázemí pro tým zaměstnanců, aby se pak o to lépe mohli věnovat dětem a rodinám. Jsem ráda, že v posledních letech je kromě obětavé práce pro druhé dostatek prostoru i pro rozvoj týmu pomocí externího i interního vzdělávání, sdílení zkušeností, supervize, teambuildingu a dalších užitečných nástrojů, které jsou potřebné, aby práce byla dlouhodobě zvládnutelná.

> **„Je hezké vidět, jak pestrý tým lidí kolem sebe máme a jak každý svým způsobem přispívá k fungování organizace.“**

Od mých studentských let patří k mým nejintenzivnějším aktivitám v organizaci příprava a vedení letních táborů. Jako programová vedoucí jsem připravovala workshopy, týmové bojovky, kvízy, materiály na nástěnky a další. V průběhu tábora jsem hlavně dohlížela na to, aby program řádně probíhal podle plánu (nebo často i mimo plán), vše potřebné bylo včas na svém místě a všichni věděli, co se bude dít a jaký je jejich úkol. V rámci této své pozice jsem mohla využít své přirozené vlohy pro systematické plánování, organizování a řízení týmu. S deskami v ruce a píšťalkou kolem krku jsem měla vždy ráda přehled. Zároveň mě ale nepředvídatelné situace a specifika našeho tábora dávaly prostor zlepšovat se ve flexibilitě, spolupráci a komunikaci.

Po mém odchodu na mateřskou se nám podařilo získat větší projekty, díky kterým jsem svou roli rozšířila z dvoutýdenního tábora na celoroční provoz. Na pozici projektového manažera se opět věnuji plánování projektů a jejich systematické, včasné a efektivní realizaci. A pořád se učím být více flexibilní, tolerantní a laskavá. Je hezké vidět, jak pestrý tým lidí kolem sebe máme a jak každý svým způsobem přispívá k fungování organizace, ať už je to vedením programu s dětmi, doučováním, účetnictvím nebo prací na klubové zahradě.

Střípky ze života

„Jsi zodpovědný za svůj život!“
To jsem volala celé odpoledne na děti, které visely na různých překážkách v lanovém centru Sv. Linhart u Karlových Varů. Lanové centrum bylo vyvrcholením našich táborů. Všechny děti si ho velmi užily a věřím, že si i zapamatovaly, že přes všechna jištění a opravdu výbornou organizaci centra, je konečná zodpovědnost za život i za lezení na lanech na nich samotných.

„Péťa už dva měsíce nedostal poznámku!“
Babička už nevěstí z kávy, Kája dostal první jedničku ze čtení (chodí do třetí třídy) a Sára rozhodně chce pracovat. Přece nebude na pracáku! Máme velikou radost z pokroků našich dětí! Stále je samozřejmě co zlepšovat, stále máme spoustu bojů před sebou, ale díky Bohu za každý krůček!

„Doučování po telefonu?“ Kvůli pandemii jsme museli mnohé aktivity v klubovně zrušit, což je nám moc líto! Jednou z alternativních činností bylo doučování po telefonu nebo přes Facebook. Opět jsme tak byli konfrontováni se skutečností, že úroveň znalostí dětí je velmi rozdílná. Bylo frustrující, když Miluška ve 4. třídě měla doplňovat i/y podle vzoru podstatných jmen a ukázalo se, že neumí určit rod, nerozlišuje di/dy, ti/ty a ni/ny, a už vůbec neslyší dlouhé a krátké slabiky. Je to pochopitelné, protože v romštině je velký důraz na přízvuk první slabiky a tento přízvuk se pak plete s dlouhou slabikou. Miluška pak čárku dá obvykle na první slabiku. V rodině dívenky se mluví romsky nebo česky s romským přízvukem a nesprávnou gramatikou. Miluška má tedy zažité nesprávné tvary českých slov, což jí ztěžuje určit správně všechny mluvnické kategorie. Když už se po dlouhém úsilí dopracujeme ke správnému vzoru a doplníme si ho do věty, tak Miluška neslyší, že hrady mají na konci y. Opět nás to vrací k tomu, že tyto naše děti potřebují některé znalosti více procvičit, protože zažité nesprávné tvary slov jsou horší, než kdyby česky nemluvily vůbec. Je škoda, že někteří učitelé o těchto našich dětech vědí tak málo. I proto realizujeme osvětové semináře pro pedagogy o vzdělávání romských žáků a studentů. Na toto téma vypracovala jedna z členek týmu svoji diplomovou práci na pedagogické fakultě. Naše zkušenosti také pravidelně sdílíme na konferencích, kulatých stolech, setkání platforem apod.

„Natý je horší!“ To byla první indicie k naší šifrovací hře na víkendu s táborovými dobrovolníky. Někteří využili i druhou („Venku tě neuduší!“), třetí („Natý je horší.“) nebo čtvrtou indicii (ukázala jsem pantomimicky, že mluvím o plynu). Po této indicii již všichni našli schránku venku za ohništěm, protože věděli, že oxid uhelnatý je horší než oxid uhličitý. Oba vznikají při hoření. Uhelnatý, který je životu nebezpečný při nedokonalém spalování, a uhličitý, který je běžnou součástí naší atmosféry při běžném spalování. Nakonec vše dobře dopadlo, protože překvapení (poukázky na kávu zdarma – sponzorský dar od Costa coffe) našli všichni! Víkend s dobrovolníky jsme zorganizovali poprvé v roce 2016 a od té doby je pravidelně rádi opakujeme. Na táboře obvykle není čas na jinou než služební funkční konverzaci, takže jsme si hezky popovídali a zahráli si sami nějaké hry. Pouštěli jsme si fotky a videa z táborů, přemýšleli, co zlepšit, co se povedlo, a co méně. Plánovali jsme tábor na příští rok. To vše na naší chalupě, která má ještě drobné konstrukční nedostatky, ale je tam milo a všichni se tam cítili dobře. Přestože se víkend s dobrovolníky konal v době voleb, všichni jsme vzorně odvolili, takže se naše organizace může pochlubit stoprocentní volební morálkou. Není nám jedno, kudy naše země kráčí...

Věk: 22
Profese: Studentka ZČU
Spolupráce s BS: od 2010

Portrét spolupracovníka

Marie Papazianová

Spolupracovník a podporovatel

Být součástí organizace Blízký soused, z.s., ovlivnilo celý můj život. Když mi byly čtyři roky, rozvedli se mi rodiče. V roce 2007 jsme se proto s maminkou a sourozenci přestěhovali do Plzně. Od té doby začala má služba romské komunitě, ve které jsem prakticky vyrostla. Na začátku jsme děti brali na výlety do přírody nebo do kostela. Nejdříve jsme všechno platili ze svých peněz, což bylo dlouhodobě neudržitelné, a tak má maminka založila v roce 2010 organizaci Blízký soused.

„Motto: Vyber si povolání, které miluješ, a nikdy nebudeš muset pracovat.“

Má pracovní náplň se postupem času s nabytými schopnostmi a dovednostmi měnila a rozvíjela. Momentálně v organizaci pracuji na pozici odborný garant finanční gramotnosti a pracovního uplatnění. Nejdříve jsem ale byla asistentkou na kroužcích, poté vedoucí. Účastnila jsem se výletů a různých akcí, nakonec jsem je začala sama organizovat a občas i moderovat. Byla jsem opakovaně táborová vedoucí, kuchařka, a dokonce i programová vedoucí. Loni jsem poprvé byla vedoucí na Discover EU, což je projekt, díky kterému můžeme se sociálně vyloučenou mládeží cestovat po Evropě vlakem. Podílela jsem se také na fundraisingu organizace. Založila jsem firemní instagram a začala naši organizaci propagovat nejen na sociálních sítí, ale také na různých seminářích, kulatých stolech, konferencích, v domě zahraniční spolupráce, platformě pro zlepšení integrace Romů a mnoha dalších akcích. Naši organizaci nepropaguji pouze na veřejnosti, ale i mezi

mými nejbližšími přáteli. Díky tomu Adél, Eliška, Ondra, Maky a Filip, kteří jimi bezpochyby jsou, u nás začali pracovat.

Mé působení zde mělo velký vliv při výběru mého studia jak na střední škole, tak na vysoké škole. Při výběru střední školy jsem mimo jiné cítila potřebu pomoci mamince s účetnictvím, protože toho na ni bylo moc. Nastoupila jsem tedy na Obchodní akademii v Plzni, abych se naučila účetnictví a mohla jí v tom být oporou. Postupně jsem jí začala s účetnictvím pomáhat. Nakonec jsem ale usoudila, že to není něco, co mě naplňuje a co bych chtěla dlouhodobě dělat, a tak jsme začali shánět někoho dalšího na pomoc. Výběr mé vysoké školy ovlivnilo spoustu faktorů. Dlouhou dobu jsem vůbec nevěděla, jakým směrem se ubírat. Vzpomínám si, že mi k tomu pomohla akce Plzeňské dvorky, kde jsem prezentovala naši organizaci. Jedna paní mi po odprezentování naší činnosti řekla, že je vidět, že studuji sociální práci a chci pracovat s lidmi, protože o tom velmi srdečně mluvím. Dost mě to zaskočilo, protože v té době jsem byla ve čtvrtém ročníku na Obchodní akademii a neměla tušení, kam dál. Díky této paní jsem dostala první impulz a myšlenku, že bych mohla jít studovat sociální práci, na kterou jsem posléze opravdu nastoupila. Věřím, že to bylo jedno z mých nejlepších rozhodnutí, protože vnímám, že jsem na správném místě a studium mě ve většině případů skutečně baví.

Co pro mě Blízký soused znamená? Není to pro mě pouze organizace, ale velmi blízký tým lidí, kteří mají společný cíl, a to pozitivně ovlivňovat životy lidí z nejen romské komunity. Je to organizace, kterou jsme společně jako rodina dlouho a těžce budovali. Mám radost z toho, jak se náš tým rozrůstá a kam směřujeme.

7. NAŠI DRAZÍ PODPOROVATELÉ

Mezi neúnavné a pravidelné podporovatele patří bezesporu bochovští hasiči, kteří již po několik let zásobují náš letní tábor pitnou vodou. Jejich přítomnost na tábořišti se těší vždy velkému zájmu všech věkových skupin táborníků

Vím, že je to trochu úchylka, ale jsem tak vytížená a ponořená do služby Romům, že nemám čas udržovat vztahy mimo tuto oblast. Takže když přemýšlím o svých přátelích, tak mě napadají buď sponzoři nebo dobrovolníci nebo maminky našich romských dětí.

„Peníze vyřeší všechno!“

Toto kacířské prohlášení je zapsáno v Bibli, v knize Kazatel, v 10. kapitole. Pro mě je důkazem toho, že Bibli, Boha, život, pravdu… je nutné vždy chápat komplexně. Nejsou jednoduchá řešení, nejsou jednoduché návody na život, nejsou černobílé pravdy. Jediná čistá pravda, láska a život je pro mě Ježíš Kristus.

I přes kontroverznost výroku „Peníze vyřeší všechno“ jsou peníze opravdu potřeba a dá se s nimi udělat spousta skvělých věcí! Spousta skvělých věcí se dá udělat i bez peněz, což jsme si vyzkoušeli v prvních dvaceti letech naší služby romským dětem. Ze začátku jsem byla chudá holka, která brala romské děti do kostela a na výlety. Pokud jsem chtěla vzít děti na tábor, tak jsem poprosila o sbírku v kostele nebo jsem vyřídila rodinám jednorázovou dávku hmotné nouze. Během výchovy svých pěti dětí jsem byla 16 let v domácnosti. Kromě táborů byla nejluxusnější aktivita, kterou jsem mohla v té době romským dětem nabídnout, návštěva bazénu. Tam k nám byli velkorysí a často nám dávali slevu. Jsme jim za to dodnes velice vděční!

Vté době jsem měla přehled, kdy je možné jít někam zadarmo. Třeba do zoo za obrázek na Den dětí, do muzeí za zvýhodněné vstupné 28. října, na mítinky libovolných politických stran, pokud tam měli atrakce pro děti, nebo na Dny vědy a tak podobně.

Když mi moje nejmladší dcera Maruška chtěla přiblížit, jak je těžké zahrát na klarinet nějakou vychytávku, tak řekla: „Mami, to je tak těžké, jako kdyby bylo něco zadarmo, a ty jsi tam nevzala ani jedno romské dítě.“

Napsat, že jsem organizaci „Blízký soused“ založila kvůli penězům, zní stejně divně jako výrok v úvodu této kapitoly. Ale opravdu to byl hlavní důvod. Po dvaceti letech, kdy jsem se snažila dělat vše pokud možno zadarmo a kdy jsem většinu výdajů hradila ze svého rodinného rozpočtu, jsem i já idealista musela uznat, že je to takto dál neúnosné.

Založení organizace, a tím i možnost získávat peníze od sponzorů, posunulo naši práci dopředu způsobem, který jsme si na začátku ani netroufali představit. Nyní máme nádhernou klubovnu, několik zaměstnanců, můžeme každý rok ovlivnit více než 300 lidí v různých rodinách. Není výjimkou, že s rodinami intenzivně spolupracujeme více než 10 let. Každý rok probíhá několik kroužků a pořádáme přes 50 jednorázových akcí.

Zpětně je jasné, že založit organizaci byla jediná možnost, jak smysluplně pokračovat v práci. Přesto jsem se tomu usilovně několik let bránila a zlomilo mě až to, když mi to během jednoho měsíce nezávisle navrhlo osm různých lidí. Největšími podporovateli byli v té době Honza Libotovský a Katka Tůmová, kteří se spolu se mnou stali zakládajícími členy organizace Blízký soused. Moc děkuji, že jste mě k tomu dostrkali!

Moje nechuť k založení organizace vyplývala z mého vztahu k papírování, pravidlům, plánování a strukturám obecně. Nejtěžší bylo překonat počáteční odpor. Postupně jsem se naučila vést podvojné účetnictví, dělat webové stránky, psát žádosti o dotace… Moje úžasné děti se zapojily i do této nepopulární oblasti. Nejstarší Pája se naučila točit a stříhat videa a spravuje naši facebookovou stránku. Bravurně také zvládá s úspěchem psát velké norské nebo evropské projekty a zajišťovat jejich řízení. Druhá dcera Johanka upravuje fotografie a pomáhá s administrativou. Vystudovala pedagogiku a ve své diplomové práci se zaměřila na problematiku vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí. Třetí Ester připravuje projektové dny a workshopy. Pracuje jako zubařka a trpělivě se věnuje i rozvětveným

rodinám, jejichž členové často i desetiletí nemohli sehnat zubaře a vyžadují intenzivní péči. Nejmladší Maruška vystudovala Obchodní akademii a řadu let pomáhala s účetnictvím. Nyní studuje sociální práci a získává tak znalosti, zkušenosti i kontakty velmi cenné pro naši práci! Manžel, syn a zeťové se podílejí na údržbě, opravách a stavbě tábora, zajišťují i další technické zázemí a pomáhají s grafikou. Všem patří můj obrovský dík!

Naši milí sponzoři

Za třináct let práce naší organizace jsme dostali již mnoho individuálních darů a státních i firemních dotací. Tato podpora je pro nás hlubokým morálním závazkem. Zvláštní místo v našich vděčných vzpomínkách mají ti první… První dotace od firmy Garris, první velká sleva od Hannah, první pravidelný individuální dárce Tomáš Kuba nebo první velký sponzor Vojta Kraus. Jednou, začátkem roku 2016, jsem si všimla, že na účet organizace přišla na naše poměry vysoká částka. Dárce jsme neznali, ale „lajknul“ nám facebookovou stránku. Děti mi tenkrát říkaly: „Mami, vůbec ho nekontaktuj, on se určitě spletl a bude to chtít zpátky.“ Byli jsme doslova zaskočeni. Naše profesionální sebevědomí bylo tehdy dost nízké. Od té doby občas zajdu s Vojtou na oběd. Patří k těm sponzorům, kteří nejen pošlou peníze, ale také se aktivně zajímají o dění v organizaci. Vím, že jako věřící bych měla mít hlubokou jistotu, že vším, co budu potřebovat, mne zabezpečí Bůh. Ale toho nepříjemného pocitu, že nebudu mít co dát svým dětem k jídlu, že nebudeme mít na nájem, že udělám chybu v papírech a budu muset platit pokutu, na kterou nebudu mít peníze, prostě té hrůzy z nějaké finanční katastrofy mě zbavilo až Vojtovo přátelství. Vojta nás pravidelně štědře podporuje dodnes, přesto je velmi skromný a netouží po tom být na první stránce novin ani naší knihy.

Pro indiánský tábor jsme se rozhodli proto, že jsem našla v krabicích s oblečením, které nám pravidelně darují naši rakouští křesťanští přátelé, indiánské boty. Chtěla jsem je nějak využít. Napsali jsme si o dotaci na americkou ambasádu.

Abychom Američany trochu potěšili, zajeli jsme jednou s manželem Alešem navštívit Americkou zahradu v Chudenicích. Nebyli potěšeni, bylo jim to jedno. Ještě horší to bylo s naším druhým pokusem o šplhnutí si. Mysleli jsme si, že když budeme na táboře mluvit o indiánech a jejich vztazích s bílými přistěhovalci, bude se to jistě Američanům líbit a budou potěšeni, že připomínáme jejich historii. Nebyli potěšeni, byli naštvaní. Šéf kulturního oddělení, které mělo přidělování dotací na starosti, se rozlítil, že indiánská historie je genocida a největší americká ostuda a že rozhodně nebude podporovat někoho, kdo o tom chce mluvit.

Naštěstí byla jeho podřízenou Megan King. Megan se do nás naprosto iracionálně zamilovala ještě před prvním pohledem. Ještě předtím, než se s kýmkoliv z nás setkala, řekla svému šéfovi, že jestli nepodpoří náš tábor, tak dá hodinovou výpověď, protože náš projekt je nejlepší ze všech, že měníme životy romských dětí a že nemůže být nic lepšího než skautský tábor. Megan je rodilá Američanka a jako dítě chodila do Skautu. Šéf Megan podlehl a dotaci jsme dostali. Byly to tenkrát v roce 2015 pro nás pohádkové peníze a kromě nutného zajištění tábora jsme si mohli koupit například i naši první tiskárnu. Megan se přijela na tábor osobně podívat i se svou rodinou a od té doby nám i našim táborům

zůstala věrná. Jezdí za námi a osobně nás sponzoruje dodneška. Dojalo nás, když řekla: „Celý život pracuji v neziskovém sektoru a nikomu ani korunka, Pavla, jenom tobě!“ Když bylo její mamince 70 let, tak jí Megan jako dárek věnovala to, že jejím jménem významně přispěla na náš další tábor. Maminka musí být úžasná žena, protože měla radost. To byla opravdu velká pocta! Megan je podobně „trhlá“ jako já a jsme si velmi blízké. Kvůli mému hektickému stylu života patří mezi mé přátele většinou dobrovolníci, sponzoři nebo maminky našich romských dětí.

Netradiční cesty

Kromě tradičních cest, jak získat podporu, jako je psaní žádostí o granty a dotace, se občas najdou i netradiční způsoby. Tak například v roce 2012 jsem jela se svými dětmi obhlédnout okolí jednoho z našich prvních tábořišť u Konstantinových Lázní. Zastavili mě policisté a upozornili mě, že nesvítím. Hezky jsme si popovídali, pokutu mi nedali, body mi nestrhli, ale přijeli v létě na tábor udělat dětem ukázku práce policie se psy.

Nebo když jsem před pár lety stopovala na dálnici nedaleko Vlašimi, zastavil mi pastor

Sylvain Romain z Rakouska a od té doby nám jeho církev posílá oblečení pro rodiny našich romských dětí. Po cestě jsme se dohadovali, jak velké auto nám mají poslat: „This car?“ „No, too big, this car,“ bránila jsem se kamionu. Moje angličtina stále není oslnivá, ale domluvím se.

V roce 2019 mi zavolali z televize, že by s námi chtěli natočit pár záběrů o práci dobrovolníků v naší organizaci. Zrovna jsme byli s dětmi na táboře uprostřed nějaké hlučné aktivity, neslyšela jsem přesně, co říkali. Natáčení mělo být uprostřed prázdnin a krylo se s plánovanou akcí pro děti. Pochopila jsem, že se mihneme asi na pár sekund v nějakém regionálním vysílání, a souhlasila jsem. Se štábem přišel dobrovolník Tomáš a byl moc fajn. Natáčení probíhalo několik dní. V televizi Prima jsme se nakonec nemihli, ale byli jsme součástí jednoho dílu pořadu „Milionář mezi námi“ a odvysílalo se o nás asi 20 minut s Karlem Janečkem. To bylo velmi milé, protože nám to pomohlo získat další sponzory a přátele. Navíc si děti užily, že jsou z nich televizní hvězdy.

Jednou, když jsme stavěli tábor, jel kolem majitel firmy Seos na čtyřkolce. Slovo dalo slovo a od té doby nám Honza kryje záda. Když se nám rozbije auto, potřebujeme v neděli pumpičku na dofouknutí míče na fotbalový turnaj nebo něco podobného, bez řečí přeruší byznys nebo odpočinek a pomůže nám – moc děkujeme!

Tyto netradiční cesty získávání podpory mě velmi baví, na rozdíl od papírování, ale nemám na ně žádný návod. Beru je jako Boží požehnání.

Střípky ze života

„Já nevím, co vy s těma dětma?“ zeptal se mě podivně vypadající Maďar na ještě podivnější ubytovně. Tahle ubytovna leží mezi nádražím, továrnou a márnicí. Nedávno se mi tam jedna feťačka pokusila dát pěstí a také mi tam ukradli nové kolo. Takže ač nerada, snažila jsem se Maďarovi slušně odpovědět: „Beru děti ven, do zoo, do bazénu, na výlety, do kostela...“ „To je dobré, mám děti i vnoučata v Maďarsku i Rumunsku.“ Konverzace pokračovala dál. Pak Maďar vytáhl peněženku a dal mi dvě stovky. Upřímně řečeno, silně mě vyvedl z míry. Peníze jsou samozřejmě fajn, a pokud byste chtěli ná-sledovat příkladu tohoto uvědomělého dědečka a posílat nám třeba měsíčně 200 Kč, tak nám to nejen prakticky pomůže, ale také nás to velice povzbudí v naší práci.

„Já jsem byl nejlepší!!!“ Matouškovo nadšení, že vyhrál závod ve své věkové kategorii na Sportovním odpoledni, neznalo mezí. Vyhrál krásný pohár a batůžek. Drobné ceny a pohoštění dostaly všechny děti. Snažíme se využívat akcí, které organizují jiní, jako např. toto Sportovní odpoledne s názvem „Ukaž, co umíš!“ od Sociálního odboru města Plzeň, Festivalu volného času pořádaného PKRDM nebo krásná vystoupení skupiny Paprsek, kde dlouhé roky tančily i členky našeho týmu.

„A koupíme dětem kartáčky a pasty!“ „Maminka zase chrlí...“ usmívaly se moje vlastní děti na jedné z našich porad. Prostřední dcera Ester je zubařka a navrhla udělat pro děti osvětu o čištění zubů. K tomu se hodí rovnou jim rozdat kartáčky a pasty. Spousta mých nápadů je impulzivních a reagují na aktuální situaci a potřebu. To se neslučuje s psaním grantů půl roku až rok dopředu. Proto jsme velice vděčni našim individuálním sponzorům za jejich věrnou podporu, ze které můžeme okamžitě realizovat to, co nás zrovna napadne!

„K narozeninám chci spacák na tábor!“ Takto uvědomělý nebyl účastník našich táborů (přestože se všichni moc těší a počítají dny do odjezdu), ale náš sponzor Vojta, který tímto atypickým přáním oslovil své přátele před narozeninovou oslavou, kterou pro ně přichystal. V restauraci tak proběhla netradiční sbírka táborového a klubového vybavení pro naši organizaci. Moc děkujeme!

„Pavlo, tebe bych nikdy nevykrad!“ Tímto hlubokým vyznáním mě poctil 14letý kluk Kulda, kterému jinak tato činnost není nijak cizí. Takže přidat se k nám se opravdu vyplatí!

„A proč si nedojdou na poštu?“ Ptala se mě jednou moje šestiletá dcera, když jsem se jí snažila vysvětlit, že někteří lidé mají málo peněz a proto žebrají. Usvědčilo mě to ze zanedbání finanční gramotnosti u mých vlastních dětí a povzbudilo mne to nezanedbávat tuto velice důležitou gramotnost v širší rodině našich romských dětí.

Věk: 47
Profese: Podnikatel
Spolupráce s BS: od 2016

Portrét spolupracovníka

František Veličkov

Spolupracovník a podporovatel

S Pavlou jsem se poprvé setkal na kurzu Jeden plus jedna aneb Manželské večery, který se konal 25. února 2016 pod vedením Karla Řežábka v plzeňském biskupství. Měl jsem štěstí a byl posazen ke stolu, kde Pavla s Alešem dělali tutory. Když jsme se představovali, kdo jsme, kde bydlíme a co děláme, dostal jsem od Pavly vizitku BS. Na víkendových pobytech v Perninku v Krušných horách jsem měl možnost na společných vycházkách blíže poznat zúčastněné členy křesťanského sdružení KS. Pavla nám vyprávěla o činnosti sdružení BS. Mezi největší akce patřilo pořádání letního dětského tábora ve Slavkovském lese v údolí potoka Javorná.

> **„Zdá se to jako neuvěřitelné, ale některé děti poprvé viděly na vlastní oči rostliny a zvířata, o kterých se učily ve škole z učebnic!“**

O letních prázdninách jsem se cestou z Karlových Varů zastavil na místě, kde se stavěl letní tábor pro děti. Rád jsem pomohl a seznámil se s činností BS v praxi. Tábor mne zaujal natolik, že jsem ho po několika dnech opětovně navštívil a viděl, jak Pavla pracuje s dětmi. Většina dětí neuměla plavat. V průběhu týdenního tábora se Pavle podařilo některé děti zbavit strachu z vody a v nedalekém rybníce je naučit plavat! Zdá se to jako neuvěřitelné, ale některé děti poprvé viděly na vlastní oči rostliny a zvířata, o kterých se učily ve škole z učebnic. Pavla děti vedla dle Komenského doporučení „Škola hrou“ a navíc v křesťanském duchu.

Tábory jsou tematicky zaměřené. Vzpomínám si, jak jim po jedné z her říkala, že v životě je lepší být policajt než zločinec, což hlavně v hlavách zlobivých kluků vyvolalo žádané zamyšlení a možná i změnu jejich životní cesty. Po těchto zkušenostech jsem se 1. července 2016 rozhodl spolku přispívat a stále jsem jeho věrným pravidelným sponzorem. Dle možností se rád účastním akcí. V roce 2018 jsem byl hostem vánoční besídky s tanečním a pěveckým vystoupením dětí a předáváním dárků, které dětem udělaly obrovskou radost.

Činnost Pavly a jejích nejbližších ve spolku v křesťanském duchu je náročná a obdivuhodná. Jsem přesvědčen o tom, že poskytnuté peněžní dary jsou v mém případě tou nejlepší investicí. Spolku ze srdce přeji ještě mnoho let činnosti. Už se moc těším, až budu moci opět pomoci se stavbou nebo bouráním tábora.

Střípky ze života

„Koupili mi psací stroj…“ odpověděla mi krásná mladá romka, předsedkyně IQ Roma servis, o. s., když jsem jí gratulovala k získání titulu Neziskovka roku 2013 a ptala jsem se jí, jak to, že se jí podařilo v životě uspět. Pochází z chudé rodiny, při studiu na střední ekonomické škole nemohla doma trénovat psaní na stroji a byla už skoro na vyloučení ze školy. Pak dostala od sponzorské organizace psací stroj a na konci studia udělala ze psaní na stroji státní zkoušku.

„Máme novou klubovnu!“ To byla rozhodně největší novinka roku 2019. Bylo skvělé, že jsme si ji mohli díky individuálním darům hned začít vybavovat a upravovat a nemuseli jsme rok čekat, jestli na to dostaneme nebo nedostaneme dotace od různých subjektů. Je skvělé, že jsme spoustu dotací dostali – moc děkujeme a přijďte se všichni podívat, jaké to máme u nás krásné!

„To prasátko chci já! Budu do něj spořit pro Blízkého souseda!“ volal na nás při rozdávání cen na táboře táborník Tomáš. Tomáš ví, jak nás potěšit. ☺

„Pořád nám fandí!“ To si říkám každý měsíc, když vidím vaše pravidelné příspěvky. Je to pro mě obrovské povzbuzení v naší práci. Stejně tak jako třeba množství vánočních dárků pro děti, které se nám každý rok sejdou, takže můžeme obdarovat všechny naše děti. Dárky a příspěvky od individuálních dárců, nadací a státní správy jsou pro nás hmatatelným důkazem, že nejsme sami, komu na našich dětech záleží. Jsou důkazem, že naše práce má smysl, protože až naše děti vyrostou, bude v naší společnosti spousta lidí, kteří je budou mít rádi, budou jim držet palce a třeba je také vezmou do zaměstnání nebo jim pronajmou byt. Moc vám všem děkujeme!

„Budu podporovat Blízkého souseda!“ Kluci si na výletě vyprávěli, co si vše koupí, až budou velcí, budou pracovat a budou bohatí. Vedle domu, auta, výletů se svými dětmi do přírody a k rybníku také uváděli, že budou rozhodně přispívat na činnost naší organizace Blízký soused. Velice nás to potěšilo a na příspěvky se moc těšíme! Pak jsme ještě chvíli počítali, kdy budou kluci bohatí a jestli já už budu v té době v důchodu… Samozřejmě jsme si zdůraznili, že se potřebují dobře učit a alespoň se něčím vyučit. Moc klukům přejeme, aby jim tyto plány vyšly!

Věk: 33
Povolání: Projektový manažer
Spolupráce s BS: od 2020

Zuzana Jenčíková

Spolupracovník a podporovatel

Poprvé jsem se o Blízkém sousedovi dozvěděla asi před 4 lety, když jsem hledala neziskovou organizaci, kterou bychom mohli společně s kolegy podpořit. V té době jsme oslovili podobných organizací více, ale Pavla zareagovala nejrychleji, a tím naše neoficiální „výběrko“ vyhrála.

Když nás přišla poprvé navštívit, okamžitě mě zaujala svým zapálením a entuziasmem. Zároveň se mi na ní líbilo, že stojí nohama na zemi a hovoří o věcech tak, jak jsou, nic nepřikrášluje.

Jak už jsem psala výše, imponuje mi zaujetí pro věc a také to, jaký cíl si tým Blízkého souseda vytyčil – děti a jejich rodiny nejen podporovat, ale v první řadě je vzdělávat a jít jim příkladem. Ukázat jim, že sami mohou ovlivnit to, jakým směrem se bude jejich život ubírat a jaký na ně bude mít pohled jejich okolí.

Do paměti se mi určitě zapsala naše akce Procházka s medvědem, kterou jsme s kolegy připravili právě pro děti z BS a děti našich zaměstnanců. Plánovali jsme, že si účastníci vezmou po jednom/dvou dětech z BS a absolvují s nimi připravenou trasu s hledáním šišek. Akce se povedla a doufáme, že se nám opět podaří něco podobného zorganizovat.

Již několik let připravujeme pro děti z BS dárky v rámci Vánoční krabice od bot a každý rok už od listopadu kolegové vyzvídají, zda i tentokrát tato událost proběhne. Vždycky mě potěší, kolik lidí si na Blízkého souseda vzpomene.

Přeji vám vše nejlepší do dalších let. Vaše práce je opravdu obdivuhodná.

Portrét spolupracovníka

Karel Řežábek

Spolupracovník a podporovatel

Věk: 56
Povolání: Pastor v KS, Vztahový kouč
Spolupráce s BS: od 2013

K mému prvnímu setkání s Pavlou, na které si pamatuji, došlo v roce 1992, tentýž rok, kdy jsem v Plzni začal sloužit jako pastor. Potkali jsme se na studentském bytě a dodnes mi utkvěla vzpomínka, jak zapáleně tehdy mluvila o romských dětech a o tom, co by pro ně chtěla dělat.

Práci BS sleduji prakticky od jeho vzniku. Imponuje mi, že Pavlina vize pomáhat romským dětem být dětmi, aby z nich vyrostli lepší dospělí, má dlouhý dech: děti, kterým se věnovala kdysi v začátcích, jsou dnes už dospělé a samy mají děti, které se opět účastní a zapojují do práce BS (a pravděpodobně tam pak jednou i ony pošlou své děti).

Pavla je výrazná osobnost, takže dokázala (a ještě dokáže) velké věci, ale někdy s ní nebylo lehké vyjít. Stejnou zkušenost ovšem mám i s řadou jiných silných osobností a nepochybuji, že mnozí mají tutéž zkušenost se mnou. Zároveň na Pavle v průběhu let vidím narůstající schopnost kultivovat svůj typ a žít jej zralým způsobem. A toho si na ní moc vážím!

Portrét spolupracovníka

8. INSPIRUJEME OSTATNÍ

Abychom mohli Češi a Romové důstojně žít ve společné zemi, tak se musí něco změnit na obou stranách. Proto se snažíme na obě strany působit.

Ostatním příkladem

Vždy nás velmi mile překvapí, když nám někdo zavolá nebo napíše, že se mu líbí naše práce. Často si připadáme malí a neviditelní. Ještě milejší je, když jsme osloveni, abychom své zkušenosti sdíleli. To pak máme opravdu velikou radost, protože jsme si dobře vědomi toho, že problém, který se snažíme vyřešit, je nad naše síly, a pokud se k nám nepřidají další a další, tak zmůžeme jen velice málo. Abychom mohli jako Češi a Romové důstojně žít ve společné zemi, musí se něco změnit na obou stranách. Proto se snažíme na obě strany působit. V rámci činnosti naší organizace usilujeme nejen o aktivizaci romské komunity, ale i o podporu tolerance, porozumění a vstřícnosti na straně většinové společnosti. Z tohoto důvodu pravidelně pozitivně prezentujeme aktivity organizace i romskou kulturu. O našich zkušenostech se sdílíme na konferencích na národní i mezinárodní úrovni. Naši činnost prezentujeme pravidelně osobně v rámci plzeňských festivalů (Živá ulice, Festival volného času, Plzeňské dvorky…). Aktivně iniciujeme setkání a diskuze se zastupiteli města i kraje.

Dobrá prezentace našich aktivit a cílové skupiny je pro nás důležitá i při účasti na kulturních nebo sportovních akcích, na které s dětmi a rodinami společně vyrážíme. Tím se snažíme zlepšit vztahy mezi majoritou a romskou menšinou. Na obou stranách se setkáváme s předsudky, nepochopením a odsuzováním. Negativní hodnocení plyne ze špatných zkušeností, přes které je pro všechny náročné se přenést. Cestu vidíme v tom, dávat prostor k přirozenému vytváření vzájemných pozitivních zkušeností.

Se skauty jsme se seznámili v Plzni, když za námi tři roky po sobě, v letech 2017–2019, přijela celá letní škola Gemini. Byla to vždy nesmírně milá setkání, kdy jsme se navzájem sdíleli a hledali jsme cesty, jak by mohli tito mladí skautští vedoucí zapojit své místní romské děti do svých družinek i jiných aktivit. Kromě povídání u stolu jsme samozřejmě vždy také vyrazili do terénu. Skauti si připravili pro naše děti hry, výlety, společně jsme navštívili bazén, zoo i Techmánii. Skauti si tak mohli vyzkoušet, že romské děti jsou hlavně jen děti a že pokud budou respektovat některá jejich specifika a dodrží určitá pravidla práce s nimi, tak to půjde a přinese to radost všem zúčastněným.

S mladými lidmi z Čech i Slovenska jsme mohli své zkušenosti sdílet i na letním kongresu

křesťanské mládeže, kde jsme dva roky po sobě prezentovali práci naší organizace. Opakovaně jsme měli možnost mluvit o předpokladech pokojného multikulturního soužití i na Západočeské univerzitě, kde jsme vysokoškolským studentům nabízeli možnost dobrovolnictví v naší organizaci. Dlužno říci, že se nikdy žádný student nepřihlásil, ale přesto jsme měli radost, že jsme s nimi mohli své zkušenosti sdílet.

Naše interaktivní besedy pro žáky základní školy o multikultuře, předsudcích a sociálním znevýhodnění také sklízejí velký úspěch. V rámci besedy si prakticky ukazujeme, jak mylný může být první dojem, kdy např. ředitelku Ústavu pro jadernou bezpečnost děti považují za opilého dědečka nebo finskou premiérku za prostitutku. Děti jsou skvělí partneři v dialogu a skvělí posluchači. Jejich anonymní zpětná vazba je často velmi milá, např. když nám píšou, že nás budou v budoucnu sponzorovat, že je mile překvapilo, že beseda nebyla nudná, ale zábavná, nebo že jsou rády, že někdo potřebným dětem pomáhá, ať v tom pokračujeme!

Příležitosti pozitivně inspirovat druhé vznikají často i zcela neplánovaně. Jednou jsme jeli s dětmi trolejbusem a já jim vysvětlovala, jak je důležité, že jsme si koupili lístky, protože jinak by mohl přijít revizor. A my bychom pak mohli mít exekuce, kdyby se nám nepodařilo včas pokutu zaplatit, a život s exekucemi je nedůstojný, protože to člověk pak nemůže mít ani vlastní bankovní účet… Na příští zastávce jeden mladík, který nás poslouchal, vystoupil a mezi dveřmi se ještě otočil a řekl mi: „Přesvědčila jste mě, jdu si koupit lístek."

Věk: 37
Profese: Komunitní pracovník
Spolupráce s BS: od 2014

Portrét spolupracovníka

Eva Ištoková

Spolupracovník a podporovatel

Poprvé jsem se setkala s organizací v roce 2018 na Husově náměstí při akci Den Sousedů. Z okna jsem si všimla lidí, jak mají program s dětmi, tak jsem šla hned za nimi a zapojila se. Děti obcházely stanoviště a měly krásný zážitek z malování na obličej. Když jsem se dozvěděla, že mají doučování a kroužky zadarmo, hned jsem souhlasila se spoluprací, aby tam mé děti chodily. Byla jsem šťastná, že moje děti mají možnost se vzdělávat a chodit na kroužky, protože kvůli mé finanční situaci bych si placené kroužky nemohla dovolit. Jsem vděčná, že nám to Blízký soused umožnil. Vždycky když přišly děti domů, tak nadšeně vyprávěly, co v ten den dělaly a co se jim tam líbilo. Měly potom vždy pozitivní náladu, kterou nám celý zbytek večera předávaly, proto jsem souhlasila, aby chodily dál. Nejdříve chodily mé nejstarší čtyři děti, teď už pravidelně chodí všech sedm mých dětí.

Za těch šest let děti nechodily pravidelně jenom na doučování a kroužky, ale také na výlety do přírody, nebo do zoologické zahrady. Za odměnu za doučování byly také na laser game, v Jump aréně, na motokárách nebo na divadelním představení. Nejvíc se ale těší na letní pobytový tábor, který navštívily už pětkrát. V letních teplých dnech jsme byli společně v bazénu. S dětmi jsme se také zúčastnili příměstských táborů, kde jsme byli například na kozí farmě nebo v Aquaparku v Berouně. Speciální zážitek pro nás byl výjezd s celou rodinou na Šumavu, kde jsme byli ubytovaní na velké chalupě. Nejdříve jsme nevěděli, co čekat, ale moc jsme se těšili, že jsme mohli být celá rodina pohromadě. Byl to pro nás skvělý zážitek, který bychom si sami nemohli dovolit. Děti byly nadšené z krásných prostorů a z velké koupelny, kde byla vana, ve které se mohly koupat. Užívali jsme si společný čas, cítili jsme se tam dobře, jako s rodinou. Nejvíc jsem si užila výlet k Černému jezeru, které sice bylo 8 km daleko, ale ten výhled stál za to.

Před třemi roky jsme se odstěhovali z Plzně do Hradce u Stoda. Báli jsme se, že tím ztratíme s organizací kontakt. Oni nás ale neopustili a pravidelně za námi jezdí domů do Hradce. Děti si nejvíce oblíbily vedoucí Marušku a Johanku. Vytvořily si k nim vztah důvěry, který trvá dodnes. Vždy když nemohly přijet k nám, byly velmi smutné a rozplakaly se.

Moc děkuju, že jsem mohla s mojí rodinou poznat Vaši organizaci. Bez Vás bych tohle všechno nemohla zažít. Jsem s Vámi spokojená a doporučuji Vás ostatním rodinám.

Střípky ze života

„A zkuste to doma také!“ To bylo asi nejnaléhavější poselství z našich několikahodinových debat se skauty. Vidíte, že to jde, vidíte, že to zvládnete. Kdykoliv se na nás můžete znovu obrátit. Vezměte si do oddílu doma také nějaké Romátko. Můžete mu změnit celý život!

„Kdy přijedou skauti? Kdy bude Den sousedů? Kdy bude tábor?“ S našimi dětmi se snažíme o dlouhodobé vztahy, některé známe doslova od narození. Každá milá pozornost ze strany majoritní populace je pro nás všechny velice důležitá, je to důležitý impulz pro děti, že stojí za námahu pokusit se žít podle pravidel a zařadit se do společnosti. Zvláště cenné jsou pro nás dlouhodobé spolupráce a opakované milé pozornosti z řad majority. Např. opakovaná návštěva skautů v létě, opakované akce s křesťanskou taneční skupinou Paprsek, opakovaná návštěva zoo, Techmánie, bazénu, opakované slavnosti... Opravdu si moc vážíme každé pomoci a věříme, že našim dětem to časem dohromady začne dávat smysl.

„Takhle skvěle se nám nikde jinde nevěnovali!“ Chválil nás vedoucí od skautů, který předakce pro budoucí skautské vedoucí organizuje již desátým rokem. Pro nás byla velká čest, že jsme byli k této spolupráci přizváni, a mohli tak více než třiceti mladým lidem vyprávět o naší práci a pomoci jim, aby si s našimi Romátky vyzkoušeli, jak jsou na službu vedoucího připraveni. Skauti se našim dětem věnovali tři dny. Moc děkujeme!!!

„Budou v nebi auta?“ Já budu rozhodně létat! Ale ruce bych chtěla mít taky, nejen křídla, protože ráda vyrábím! V nebi musí být auta, jinak by se tam Fandovi nelíbilo... Tento hlubokomyslný rozhovor nevedly naše romské děti, ale dospělí (sloupy církve) z Křesťanského společenství Plzeň, které je naším věrným sponzorem. Zůstat alespoň trochu dětmi, není nikdy na škodu...

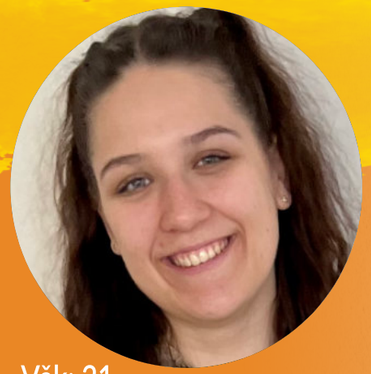

Věk: 21
Profese: Studentka ZČU
Spolupráce s BS: od 2019

Adéla Spěváčková

Spolupracovník a podporovatel

V minulosti jsem před sebou viděla cestu ve financích, kde se úspěch měří stavem na bankovních účtech a kariérními postupy. Moje ambice směřovaly k podnikání a finanční stabilitě. Avšak všechno se změnilo, když mé cesty zkřížila spolužačka Maruška a přivedla mě do světa, který byl daleký od mých původních představ.

Nezisková organizace, kterou vede její matka, mi otevřela oči nejen k jiným možnostem, ale také k neuvěřitelnému kouzlu spojenému s práci pro dobro druhých. Bylo to kouzlo dětí, s jejichž smíchem a nevinností jsem začala vidět svět v novém světle. I když mé nové sny narazily na nepochopení a odpor rodiny, která se bála o mé budoucí štěstí, mé srdce se rozhodlo následovat vlastní cestu.

Nyní se mé srdce nachází v blízkosti, kde jsem objevila smysl a plnost života. I přes všechny výhrady, mé srdce zůstává spojeno s tímto místem. Zde nacházím radost a pokaždé, když vidím, jak se děti rozvíjejí pod naší péčí, cítím, že jsem na správném místě. Můj život se možná odchýlil od mé původní trasy, ale teď je plný lásky, smyslu a dětí, které jsem si zamilovala jako vlastní.

Portrét spolupracovníka

Jakub Planer

Spolupracovník a podporovatel

Mé první setkání s Blízkým sousedem se uskutečnilo během léta 2017, kdy jsem si doplňoval skautské vzdělání na lesní škole Gemini. Její součástí bylo pod patronací Blízkého souseda připravovat třídenní program pro děti z vyloučené lokality žijící v Plzni. Tam jsem také zjistil, že Blízký soused se těmto dětem věnuje pravidelně nejen v rámci organizace celoročních aktivit, ale také letních táborů. Zvláště ta druhá činnost mě velmi zaujala. Jakožto člověk s potřebou občas uskutečňovat zcela spontánní rozhodnutí jsem Pavle v červnu dalšího roku napsal mail, zda ještě hledají posilu na tábor. Po několika málo prohozených mailových zprávách bylo vše domluveno a já přijel jako pomocná síla s nachystaným workshopem a několika dalšími aktivitami na podsadový tábor kousek od Karlových Varů a ještě menší kousek od všem táborníkům dobře známého Viklanu. A to se opakovalo i další rok, kdy jsem mohl jet na celý turnus, a tudíž i vést herní družinku.

Nejhezčí vzpomínky? Chvíle na první pohled dost obyčejné – hraní fotbalu na louce, workshop morseovky, přespání se staršími kluky pod širákem, lasery (táborníci znají), ranní modlitby, koupání v rybníce. Vzácné a neobyčejné bylo pro mě především to, s kým jsem je prožil – s přáteli z Blízkého souseda, kteří svým nasazením umožňují prožít tyto obyčejně neobyčejné chvíle účastníkům, kteří by je jinak neprožili. A právě v těchto chvílích si člověk uvědomuje, že se stává součástí krásného, dobrodružného a občas až bláznivého příběhu ze života Blízkého souseda, který už oslavil svoji první dekádu a kterému přeji mnoho úspěchů do let dalších!

Věk: 30
Povolání: Vědecký pracovník
Spolupráce s BS: od 2017

Portrét spolupracovníka

Střípky ze života

„Nejsem herec!“ bránil se pan instalatér, když nám doma montoval nové umyvadlo. Byl opravdu hodně velký a já mu nabízela, že by mohl hrát obra Goliáše v našem divadle na slavnosti s dětmi. Každá příležitost je dobrá k informování veřejnosti o našich aktivitách a k nabídce dobrovolnictví. Leckdo ovšem této lákavé nabídce odolá.

„Lenička s Kristýnkou chodí na Paprsek!“ Naše úžasná dobrovolnice Pája je také trenérkou taneční skupiny Paprsek pro nejmenší tanečnice. Leničku s Kristýnkou si pravidelně vodí na tréninky, kupuje jim cvičky a tepláčky a vůbec se o ně krásně stará, aby mezi ty „bílé“ holčičky zapadly. Naše organizace jim díky příspěvkům individuálních sponzorů platí kurzovné. Ve věku 3–5 let nemají barvy velký význam. Některé spolutanečnice se zvědavě ptaly, proč jsou ty naše holky takové hnědé, ale nikdo s tím problém neměl. Je skvělé, když je první zkušenost pozitivní. Držíme všem tanečnicím palce, aby i v budoucnu měly převahu těch dobrých zkušeností.

„Jdeme za starostou!“ Několik měsíců jsme žili touto skvělou zprávou! Pan starosta nás přijme v zasedací místnosti zastupitelstva UMO 3 Plzeň! Pečlivě jsme si připravovali, za co mu můžeme poděkovat a o co ho můžeme poprosit. Říkali jsme si, kde se takový starosta bere, že je zvolen námi občany v rámci voleb. Říkali jsme si, co můžeme udělat pro to, abychom mohli být také voleni a zvoleni, až nám bude 18 let. Do mohutných příprav se zapojilo asi 40 dětí a moc jsme si to užili.

9. KULTURNÍ A JINÁ SPECIFIKA

V romské komunitě se pohybuji již více než 30 let a stále jsou věci, které mě překvapí. To je na tom krásné. Nikdy se nenudím, nikdy si nemůžu říct, že všemu rozumím...

Romové a jiné národy

Vždycky jsem si přála být misionářkou. Jet do cizí země, poznat jiné národy, jiné zvyky, jinou kulturu. Velice mě např. inspirovala kniha Bručko o mladém Američanovi Bruce Olsenovi, který se v 19 letech odstěhoval do pralesa v Kolumbii a zasvětil svůj život kmeni Motilonů. Přestože se mi brzy po svatbě narodily děti, myšlenku misie jsem nevzdávala. Mluvím rusky, což je vzhledem k mému jazykovému nadání zázrak. V roce 2000 jsem byla s rodinou a několika dalšími křesťany měsíc v letním táboře kousek nad Petrohradem, kde jsme připravovali pro děti prográmky o Ježíši v ruštině. V roce 2001 jsem byla s rodinou pět měsíců na Ukrajině ve městě Kolomyje, kde jsme sloužili v místní letniční církvi. Měla jsem tam vyučování pro vedoucí nedělní školy – snažila jsem se je naučit, aby to bylo více nedělní a méně škola. Věnovala jsem se ženám, mládeži a rodinám. Moc jsem si to užila.

Po návratu z Ukrajiny jsme se s rodinou zapojili do projektu zakládání sborů a snažili jsme se založit křesťanskou církev v Humpolci. Já jako matka pěti předškolních dětí jsem neměla moc energie na aktivity mimo rodinu. Chodila jsem jen jednou týdně do mateřského centra Cipísek, měla jsem tam pro děti křesťanské prográmky a kamarádila se tam s ostatními maminkami. Několik jich uvěřilo v Boha.

Moje první manželství se bohužel rozpadlo, avšak i po rozvodu jsem stále pociťovala potřebu jet někam na misii. Stále mě to někam táhlo. Ovšem skutečnost, že jsem kolem sebe měla pět malých dětí, nebyla pokládána za výhodu.

Romové jsou tedy pro mě misie, kdy můžu spát doma ve své posteli, nekomplikuji vzdělání svým dětem a domluvím se bez nutnosti učit se cizí jazyk – romština je moc krásná, umím pár slov a písní, ale nedomluvím se. Romové jsou úžasný národ, nesnadno uchopitelní a pochopitelní. Nevedou žádné války! Romy jsem si zamilovala, takže jsem spokojená a můj sen o misii se splnil.

V romské komunitě se pohybuji již více než 30 let a stále jsou věci, které mě překvapí. To je na tom krásné. Nikdy se nenudím, nikdy si nemůžu říct, že všemu rozumím…

Jedním z příkladů, jak se liší naše práce od práce s dětmi z českých rodin, jsou tábory. Zatímco na táborech Pathfinderu nebo Kvítku, kterých jsme se také účastnili, se domlouvá rozdělení dětí do týmů již v lednu nebo v únoru, na našem táboře vedoucí děti přiřazují do týmů poté, co jim zatelefonuji z autobusu cestou na tábor a říkám jim, kdo z přihlášených dětí skutečně dorazil, a kdo ne. Ze začátku to bylo hodně divoké. Stalo se i to, že jsme měli přihlášených dětí 34, 16 jich mělo tábor zaplacený (symbolický příspěvek 100 Kč) a na nástupiště jich přišlo 8. Ale rok od roku se to lepší. Rozdíl v počtu přihlášených a příchozích dětí je výrazně nižší, vybavení dětí na tábor je nesrovnatelně lepší. V začátcích to bylo tak, že jsem děti musela vyzvednout ráno u nich doma a zabalit jim. Na můj první tábor v roce 1992 jsem dala sraz tři hodiny před odjezdem vlaku. Nikdo nepřišel, tak jsem děti začala obcházet. U Bendíků, když jsem tenkrát ráno zazvonila, tak se ozvalo radostné: „Pavla je tu, jedeme na tábor!“ Davídek s Rudlou seděli za stolem, uprostřed stolu ležel chleba, ze kterého byla z každé strany ukrojená jedna patka, kterou měli kluci zodpovědně zabalenou v malém batůžku na týdenní tábor. Jejich mamince se říkalo Švejka. Byla moc krásná a měla již tehdy asi šest dětí. Abych klukům mohla zabalit, tak jsme museli na dvůr, kde mi kluci na šňůře ukazovali, co je jejich, a co ne. Dodnes nevím, zda jsem jim nezabalila i něco od sousedů. Maminka celou dobu spala a jen těsně před odchodem jsem z ní alibisticky vyždímala rozespalé kývnutí na informaci, že kluky odvážím na týdenní tábor. Mluvila jsem s ní předtím o tom několikrát, měla jsem vyplněné přihlášky, ale maminka asi stále myslela, že z toho nic nebude. Nasbírala jsem tímto způsobem asi deset dětí a vyrazili jsme. Když jsme vyjeli vlakem z Plzně, tak některé děti byly úplně u vytržení, pořád nalepené na okýnka a stále opakovaly: „Tady je to ale krásné!“ Plzeň opustily poprvé v životě.

V současné době již máme s dětmi sraz na autobusovém nádraží 20 minut před odjezdem autobusu, doprovázejí je rodiče a tašky mají, že je sotva utáhnou. Zjistili, že v noci je zima i když je léto – máme podsadové stany. Také zjistili, že během týdne může i pršet, přestože v den od-

jezdu svítí slunce. Přišli na to, že na tábor se více hodí hrneček plastový než keramický. Zjistili ještě mnoho jiných věcí.

Při práci v jiné kultuře je velmi důležité citlivě rozlišit nedotknutelné kulturní dědictví, a zlozvyky nebo nevědomosti, které je prospěšné změnit. Nešvary v osobních životech i v kulturách jsou vždy mnohem snáze vidět zvenku než zevnitř. Moc se těším na to, až my Češi překonáme svoji hrdost a necháme si také od Romů poradit v tom, kde jsme mimo my. A oni nám mají co poradit. Mají nádhernou hudbu, pevné rodinné vazby, vřelé vztahy, úctu k starším lidem, výborné jídlo...

Střípky ze života

„Na Domažlický jsem si koupil za 250 Kč syfilis,“ vyprávěl nám jeden příbuzný našich dětí. Bylo mu 18 let a ztratil tehdy plodnost. Pár dětí už měl, tak mu to moc nevadilo. Když jsem se ptala, zda ho maminka nevarovala před pověrnými ženštinami, tak řekl, že ne. Protože sama šlapala, tak jí bylo jedno, co syn dělá. Je to už skoro 20 let. V naší době je syfilis již dražší. V komunitě sociálně vyloučených lidí se pohybuji přes půlku svého života, přesto se stále nepřestávám divit. Je mi moc líto, že nestíhám vzít všechny děti na tábor a do bazénu, nestíhám všechny naučit, že na pověrné ženštiny si mají dávat pozor...

„Naučíš mě taky plavat?“ Jsme moc rádi, že se nám podařilo prolomit jeden ze zaběhlých stereotypů, že Romové neplavou. Naše děti vidí, že jejich starší sourozenci a kamarádi plavou, a věří nám tedy, že i ony se plavat mohou naučit. Největší bitvy probíhají v naší hlavě. Naše motto při učení „Voda je kamarád, voda tě unese!“ nám při vzpomínání opakovaně vesele připomínají odrostlí táborníci – nyní už mladí dospělí.

„Sem chodí maminka pít metadon,“ hlásí osmiletý Péťa a ukazuje na nemocnici. „Proč?“ nechápavě se ptám a zkouším pro mě neznámé slovo zopakovat. „Dělala hnusný věci, ale teď nám už vaří,“ vysvětluje klučina a mně dochází, že mluvil o substituční léčbě pro drogově závislé. Že Péťa už není v péči babičky, ale stará se o něj jeho maminka, jsem zaregistrovala, ale hlubší souvislosti mi unikaly... Ujistila jsem se, že Péťa mamince odpustil a modlí se za ni. Péťa je matematický král, ve druhé třídě uvádí paní učitelku do rozpaků tím, že bryskně násobí i dělí. Celé rodině držíme palce a mamince přejeme, aby už vařila jen svým dětem obídky...

„Do koše ne, Tome!“ volal Péťa s Janičkou na Tomáška, který se chystal vykonat svojí ranní potřebu do koše na odpadky. Záchod mají na chodbě a na klíč, a to je pro čtyřletého prcka po ránu moc těžká bojovka. Když přijdeme ze tmy ke světlu, většinou zjistíme, že jsme špinaví. Kdo by se potmě neumazal? Vyvolá to pestrou škálu reakcí. Ty hraniční jsou: pokusit se umýt nebo pokusit se rozbít světlo. Rozhodování se, co a jak, je vždy moc těžké. Bez ohledu na věk, národnost i sociální prostředí...

„Co netušil škodovácký náborář?“ Babička Tišerová se s manželem přistěhovala do Plzně ze slovenské osady po 2. světové válce na pozvání škodováckého náboráře. Měla jsem tu čest znát tuto výjimečnou ženu více než 20 let. Osobně znám všech osm jejích dětí, třicet vnoučat (šestnácti z nich jsem se věnovala), dvacet osm pravnoučat (dvaceti dvěma z nich jsem se věnovala) a devět prapravnoučat. Věřím, že spolupráce s touto rodinou ještě není u konce.

„Víš, proč Cigáni brečí, když se potápí Titanik? No kvůli železu přece...“ Obvykle nemáme rádi jakékoliv vtipy s rasovým podtextem, ale protože tento vyšel z úst romského chlapce na táboře, museli jsme se smát. Jen kulturní a kultivovaný národ si totiž umí dělat legraci sám ze sebe...

„Byl jsem u Tlustý báby!“ Nejednalo se o návštěvu pivnice ani nějaké undergroundové akce. Denis se takto sdílel o návštěvě své oblíbené babičky. Tlustá bába je její oficiální přezdívka a nejedná se o nic hanlivého, je to jen reflexe jejích rozměrů. Stejná slova mají někdy trochu jiný význam i v různých rodinách, natož v různých kulturách. My jsme se třeba doma s dětmi, když byly malé, dohodli na povolené nadávce: „Ty kobylo!“ Pro syna z toho přirozeně vyplynulo: „Ty kobyle!“

„Ty nemusíš hubnout, Ty jsi stará!“ Snažila se mě upřímně potěšit Sára. Povídali jsme si o tom, proč hubnout, proč nekouřit, proč nenechat děti, aby si vše vybrečely, proč nejít s klukem hned do postele... Ale také jsme hráli zábavné hry, chodili na výlety, koukali na filmy a bavili se o všem možném. Měli jsme dobrý čas.

„A najezte se pořádně!“ instruoval tatínek děti, když je přivedl na náš sraz na výlet do přírody, kde jsem slíbila dát dětem svačinku. Den předtím si chtěl ode mě půjčit peníze, že nemají na jídlo. Důvody, proč rodiče s námi děti pouští, jsou různé. Každopádně jsme moc rádi, že máme jejich důvěru.

Věk: 38
Profese: Mediátorka SZÚ
Spolupráce s BS: od 2015

Portrét spolupracovníka

Natálie Schertlerová

Spolupracovník a podporovatel

„Pavla je jako moje druhá máma, které se mohu s čímkoliv svěřit. Děkuji! “

S Pavlou jsem se poprvé setkala v roce 1992. Byla jsem malá holka a Pavla mi řekla, že mě vezme do kostela. Tenkrát ještě Blízký soused neexistoval. Pavla nás brala na výlety a do kostela. V roce 2015 jsem začala pracovat v Blízkém sousedovi jako dobrovolník.

Na práci v Blízkém sousedovi mě nejvíce baví práce s dětmi. Sama mám tři děti a moc dobře vím, jak je důležité věnovat se jim. Obzvláště s romskými dětmi je práce opravdu důležitá!

Nejsilnější zážitky mám z táborů, které jsou mnohdy opravdu velice náročné. Nejvíce si vybavuji návštěvu lanového centra. Byla tam lanovka, ze které jsem se neskutečně bála skočit. Pavla mě tehdy přemlouvala asi 5 minut, abych skočila. Nakonec jsem svůj strach překonala.

Jsem Pavle velice vděčná, že mě tenkrát oslovila. Nebýt jí, nejsem tam, kde jsem. Mám díky ní práci, poznala jsem mnoho milých lidí a můj nejstarší syn se dostal na střední školu. Mám v ní opravdu velkou oporu. Je jako moje druhá máma, které se mohu s čímkoliv svěřit. Děkuji!

Igor Bandy

Spolupracovník a podporovatel

Věk: 36
Profese: Dělník
Spolupráce s BS: od 2015

S organizací Blízký soused jsem poprvé přišel do kontaktu, když tam začala pracovat moje přítelkyně Natálie Schertlerová.

Na práci Blízkého souseda se mi nejvíce líbí, že pomáhají dětem a jejich rodinám. Nic bych neměnil. Vše, co dělají, dělají pěkně a kvalitně. Klobouk dolů před všemi zaměstnanci a dobrovolníky.

Nejvíce silné zážitky mám z tábora. Líbí se mi, jak tam všichni spolupracují. Je to pro mě největší zkušenost. Celkově jsem s organizací zažil mnoho krásných věcí. Například jsem minulý rok byl s celou svojí rodinou na výjezdu ve Dvoře Králové na Safari. Jsem vděčný, že můžu takto kvalitně trávit čas s rodinou.

Chtěl bych poděkovat celému týmu za výlety, spolupráci a kroužky pro moje děti. Obzvláště pak za veškerou podporu pro celou moji rodinu.

Portrét spolupracovníka

Střípky ze života

„Přísahám na smrt Kevina, že tam skočím!“ A skočil. Byl říjen a bylo dost zima. Adrian i jeho sestra a vyženěná sestřenice mají Kevina (milovaný, čerstvě narozený synovec) rádi a přísaha je přísaha. Takže z pěti dětí, které se mnou byly na výletě, jsem tři vracela durch promočené a při vystupování z auta se ještě jednomu z těch suchých spustila krev z nosu. Kupodivu jsme to všichni přežili. Ještě že jsem je naučila plavat. Nikola (z rodu neplavců) se mnou v létě přeplavala celý Senečák, to mě opravdu potěšilo.

„Pavlo, ty kadíš nebo chči*?“** Vodní rytíři byli na výpravě potokem. Potok teče v blízkosti naší kadibudky a vodní rytíři chtěli mít přehled o situaci. Když jsem po nich chtěla, aby to řekli trochu jinak, vůbec nechápali, jaké slovo se mi nelíbilo a čím by ho tak mohli nahradit. I to je tedy bonus našeho letošního tábora. Vodní rytíři se naučili nové slovo: čůrat.

„Dvacet pět romských dětí, z toho spacák mělo jedno. Tři měly jen oblečení, ve kterém přišly, z toho dvě holčičky přišly v žabkách.“ S tím vším se samozřejmě počítá, na táboře jsme měli pro děti spacáky, karimatky, lžíce, pláštěnky, holínky, baterky i náhradní oblečení připravené. Přesto to pokládám vždy za zázrak, když se takový tábor povede, když to vše nejen přežijeme, ale ještě si to krásně užijeme. Největší pochvalou bylo, že se dětem nechtělo domů a rezervovaly si místo na příští rok ještě před skončením letošního tábora.

„18 let, dvě děti, v podnájmu 1+1 s partnerkou a jejími pěti příbuznými bez příjmů.“ To není námět na horor, ale realita docela fajn kluka. Chvílemi si vesele hrál s menšími dětmi na schovávanou, ale většinou byl zádumčivý. Dobrá rada nad zlato. Vyslechnout příběhy druhých lidí, projevit účast, nemít jednoduchá řešení, ukázat alespoň malý krok vpřed, pomodlit se a doufat v Boží milosrdenství – i to je důležitou součástí našich pobytových výjezdů s rodinami...

„Chceme splachovací záchod!“ Tak to byla snad jediná výtka, kterou děti k našemu táboru vznesly. Jídlo bylo super! Hry byly skvělé! Bojovka byla úžasná! A nejlepší ze všeho byli ty lidi tady! Přijedeme zas!

„Hele kachna, kde je kámen?“ Tak to je už opravdu hodně dávno, kdy jsme slyšeli tuhle hlášku a museli jsme vysvětlovat, jak se ke zvířátkům chovat. Na táborech jsme se radovali z výroků: „Pojď čůrat, budou tam světlušky“, „Pavouk je kamarád, nemusíš se ho bát!“, „Natrhala jsem ti kytičku!“

„Paňalí, Lanci, Vinetou, Indián, Pacička, Čtyřka, Grisal...“ To nejsou přezdívky dětí z našeho indiánského tábora, ale seriózní pojmenování jejich dospělých příbuzných. Podle těchto jmen je všichni znají. Tyto přezdívky se dědí podobně jako u nás příjmení. Bez jejich znalosti je těžké se v romské komunitě orientovat. Rozdíl kultur se dotýká každodenního života. Kdo ho nezná a nectí, není vítán. Naše velmi oblíbené romské slovo je „swachi“. Vyjadřuje příbuzenský vztah mezi rodiči manžela a rodiči manželky. V současné češtině pro tento vztah slovo nemáme - nepotřebujeme ho – velká škoda!

„Už mám zas krásně rozčesané vlasy!“ Obvykle svému zevnějšku nevěnuji přílišnou pozornost. Pokud ale musím dvakrát denně pročesávat vlasy všiváčkem, abych se ubránila ilegálnímu osídlení své hlavy, tak mám vlasy stále opravdu krásně rozčesané. Každá práce má svá rizika. Když budete pracovat v zoo, riskujete, že na vás plivne velbloud. Když pracujete s dětmi, pořiďte si všiváček.

„Vaříme se Zdravá 5, canisterapie s pejskem Dorkou, výtvarné workshopy...“ Kromě pravidelných aktivit v klubovně se snažíme pro děti zajistit i různé další zajímavé aktivity. Věříme, že se děti s námi nenudí a zároveň se dozvědí něco nového. Čas s dětmi je pro nás vždy vzácný, nikdy nevíme, kdy konkrétní dítě vidíme naposledy. Zažili jsme nečekaná stěhování do Anglie, do Německa, na Slovensko, do jiného města, ale i stěhování do jiné čtvrti v Plzni často znamená, že se prakticky již přestaneme vídat...

Věk: 36
Profese: Komunitní pracovník
Spolupráce s BS: od 2011

Julie Hlaváčová

Spolupracovník a podporovatel

S Pavlou jsem se poprvé setkala cca před 15 lety, když vodila děti do kostela a znali ji moji příbuzní. Tím, že jsme se poznaly osobně, tak jsem začala na akce posílat i vlastní děti. Chodila jsem s nimi jako dobrovolník na výlety, akce s dětmi a pak zde začal pracovat můj muž. Pavla viděla, že mě práce baví, je na mě spoleh, a tak jsem dostala možnost zde pracovat také.

Zaujalo mě to, že jsem viděla, jaké my sami děláme díky organizaci pokroky a že pracovat s rodinami má smysl. Mě-

níme i rodiny, které vypadají, že se nikdy nezmění. Máme skvělý tým a je vidět, že práce je dobrá.

Zde bych ráda uvedla svůj příběh, kdy mi bylo úplně nejhůř, a celý tým byl v těchto nejtěžších chvílích při mně. Chodili jsme sice do práce, ale i tak to prožívali se mnou. Nikdy mě nenechali na nic samotnou a vždycky se mi dostalo pomoci.

Děkuji za veškerou podporu a dodání síly.

Portrét spolupracovníka

Jan Tišer

Spolupracovník a podporovatel

S Pavlou jsem se setkal asi před patnácti lety, když mé děti docházely na kroužky do BS. K seznámení došlo díky mé družce. První práce pro Blízkého souseda byla taková, že jsem předělal celou zahradu – srovnání terénu, vykopání pískoviště, postavení plotu, komposty, záhony atd. V roce 2019 jsem začal do organizace docházet jako trenér fotbalového kroužku. Postupně jsem se vypracoval na správce klubovny a dozor na kroužku Pohybovky (šipky, ping-pong atd.).

Líbí se mi práce s dětmi, sám jich mám doma hodně. V Blízkém sousedovi je vynikající kolektiv a špičková šéfová. Děti, které sem docházejí, by nikdy nebyly schopny chodit na krou-

žky a doučování jinam. To, že jim to organizace bezplatně poskytuje a nenechá je úplně bez zájmů, se mi velmi líbí. Zároveň jsou zde i pěkné výlety pro rodiny, díky čemuž se zapojí i rodiče, a tak stráví společný čas s dětmi. Za ta léta, co zde jsem, Pavla pomohla spoustě rodin změnit životní styl a naučila je poradit si s věcmi, se kterými by si dříve třeba neporadili. I na dětech je vidět, že díky organizaci dělají velké pokroky.

Všechny mé děti dochází do BS a vidíme, jak jim toto prostředí prospívá. Díky doučování jsou lepší ve škole a mají lepší předpoklady pro budoucí život. Nejedná se jen o mou rodinu, ale o spoustu dalších. Jeden velmi významný příběh je s rodinou, kde byl tatínek silný alkoholik a děti vyrůstaly téměř bez výchovy. Po setkání s týmem BS přestal tatínek tolik pít, začal chodit do práce a také na dětech je vidět velký pokrok.

Práce mě stále baví a jsem velmi rád za příležitost tady pracovat. Doufám, že naše spolupráce bude trvat ještě mnoho let.

Věk: 58
Povolání: Správce
Spolupráce s BS: od 2011

Portrét spolupracovníka

Střípky ze života

„Mami, kup sůl, jsou tam poslední tři kila!“ volala na mě moje šestnáctiletá dcera, když jsem odcházela na nákup. Mám pět dětí. Velké rodiny mají svá specifika bez ohledu na příslušnost ke konkrétnímu etniku. Přestože jsme česká rodina žijící v Čechách, působíme někdy trochu exoticky. Když byly děti menší a šla jsem s nimi na procházku, mysleli si lidé, že jsme školka. Toto vlastní „exotické“ postavení mi pomáhá chápat i jiná specifika, než máme my. Pomáhá mi dopředu nic nepředpokládat a snažit se druhé lidi poznat. Poznat je prostě jako lidi, ne jako ty jiné divné bytosti...

„Kouřit není moderní!“ Tímto výrokem mě potěšil jeden romský tatínek. Jeho život není úplně učesaný. Dětí má mnohem více než zubů. Současnou partnerku mladší než nejstaršího syna. Jeho způsoby obživy byly velmi rozmanité, o to víc si vážíme jeho nynějšího dlouhodobého zájmu o poctivou práci. Argumentem, že kouření není moderní, se od tohoto nešvaru snažil odvrátit svého třináctiletého syna, který je již nějaký ten rok na kouření závislý. Tatínkovi se budeme snažit nabídnout více argumentů a oběma držíme palce, aby svůj boj s cigaretou vyhráli.

„Jdi radši někam do pí..!“ Takto jadrně mě posílal do bezpečí nikoliv romský účastník našich akcí, ale evidentně velmi dobře situovaný neznámý mladík české národnosti, kterému jsme s rodinou pomáhali vytlačit auto po zamrzlém kopci. Vůbec mě nechtěl urazit, jen měl o mě starost, protože auto se na ledu chovalo nepředvídatelně. Takovéto příhody mně pomáhají být milosrdná k slovníku našich dětí. Samozřejmě se ho snažíme regulovat a máme radost, když se pak děcka sama mezi sebou napomínají nebo si sama uvědomí přešlap a omluví se :-).

„Jestli se kluci utopí, tak tě pak, Pavlo, taky utopím!“ Láskyplně mě vyprovázel tatínek kluků, když jsme odjížděli. Dobrá zpráva je, že se nikdo neutopil.😊

„Nechcete rádio do auta?“ ptal se mě položeptem podezřele vypadající pán. Vlastně se mu nedivím. Parkovala jsem v Husově ulici, která je v Plzni vyhlášená zvláštní trojkombinací: herna, zastavárna, veřejný dům, herna, zastavárna, veřejný dům... Tři starší, silnější potetovaní Romové nakládali cosi do mého auta. Vypadala jsem na nadějného zákazníka. Rádio jsem odmítla a ani jsem pánovi nevysvětlovala, že právě stěhuji mrazák a postel pro svá Romátka, která dostala zázrakem nový byt. Statečná babička s dědečkem pečují o 8 svých vnoučátek, protože jejich rodičům to zrovna nějak nevychází. Byt 1+1 jim byl opravdu už malý, tak jsem moc ráda, že mohou do většího...

„To neřeš!“ řekla mi 13letá Míša, když jsem se jí ptala na scénu, které jsem byla nechtěně svědkem. Maminka jí poslala krást do Kauflandu, ale Míša se nechala chytit. Maminka jí šíleně zmlátila a velice zle proklela, aby si snad sociální pracovnice v azylovém domě, kde bydleli, nemysleli, že má s tou kráděží něco společného. V létě s námi byla Míša na Camporee a zapadla mezi mé vlastní děti tak skvěle, že zvenku ani nebylo poznat, že právě tahle holčička se mi nenarodila. Změna prostředí, návštěva „jiného světa“, konfrontace s jinými hodnotami – to je jeden z našich základních cílů...

„Ty jsi ale tlustá! Tady na bříšku,“ chytají nám naše romské holčičky špičky. Romské děti si uchovávají nevinnou upřímnost mnohem déle, než je obvyklé. Nezřídka, do určité míry, až do konce svého života. A za to je máme moc rádi!

„Nemám oblek!“ „Do církve se může i v teplákách,“ ujistila jsem tatínka našich dětí, když se vymlouval, proč nemůže jít v neděli na bohoslužbu. Většina Romů se k Bohu hlásí. Měnit život a chodit do církve se ale většině moc nechce.

„Pavlo, něco bych potřebovala!“ „Nepůjčím!“ chtělo se mi automaticky odpovědět. Naštěstí jsem to spolkla, protože holčina pokračovala: „Potřebuju odpustit, udělala jsem něco moc špatného.“ „Ty opravdu nechceš peníze?“ ještě nechápavě se ujišťuji. „Nechci peníze, potřebuji odpuštění!“ trvá na svém. Bůh je prostě ještě mnohem větší, než si dovedu představit. Všechny kolem stále ujišťuji, že žádný případ pro něho není beznadějný. Dokud člověk žije, je naděje! Stejně mě ale vždy znovu překvapí, jak moc je to pravda!

Pavla Fáberová

Životní příběh zakladatelky organizace

Narodila jsem se 1. 1. 1968 v Praze v rodině intelektuálů. Můj dědeček, RNDr. Eduard Knobloch, DrSc., byl typický vědec. Miloval objevování nových věcí a nevadilo mu, že za to nebylo moc peněz. Když zjednodušil v 50. letech výrobu inzulínu, nedostal ani prémie, protože vynálezy měl v popisu práce. Pokud by stejnou věc objevil o pár kilometrů dále na západ, tak jsme ještě my, jeho vnoučata, nemusela pracovat.

Můj tatínek, RNDr. Pavel Knobloch, CSc., měl vždy vášeň pro sport a jeho organizaci. Byl výborným hráčem softballu a později vysokým funkcionářem na úrovni oddílu, národního svazu i evropského svazu. Táta měl víkendy obsazené softbalovými zápasy a kamarády, a tak jsme s bratrem byli často sami s maminkou nebo u babiček.

Moje maminka, MUDr. Jarmila Knoblochová, rozená Bartůňková, svůj život investovala do druhých lidí. Celý svůj život pracovala jako lékařka a měla obrovské množství přátel, u nichž si pamatovala datum narození a svátky nejen jich samotných, ale i jejich partnerů, dětí a vnoučat. Všem dávala dárky. Obě tyto vlastnosti jsem vždy velmi obdivovala, ale ani jednu jsem nezdědila. Na data narození svých dětí se musím maximálně soustředit a jejich svátky jen tuším. O data ostatních lidí se vůbec nepokouším. Kupovat cokoliv je pro mě utrpení, obchody nemám ráda. Když jsme po smrti mojí maminky neměli pod stromečkem skoro žádné dárky, šla jsem do sebe a trochu se polepšila, ale stále to není má silná stránka.

Mám jen jednoho sourozence. Můj bratr, Ing. Jan Knobloch, je o více než čtyři roky mladší a náš vztah v dětství vypadal tak, že já jsem si s ním nechtěla hrát s legem a on se nechtěl podílet na domácích pracích. To se však s přibývajícími lety hodně zlepšilo a v současné době bratrova firma podporuje moji neziskovou organizaci Blízký soused.

Když jsem byla na vysoké škole, frustrace z mého okolí se mnou samotnou v čele dosáhla téměř nesnesitelné úrovně. Nutně jsem potřebovala dát svému životu nějaký smysluplný směr. Zapojila jsem se do nezávislého studentského hnutí a organizovali jsme petici ministryni školství za rozmanitější výuku ideologií na vysokých školách. Měli jsme v té době jen marxismus-leninismus – komunistickou ideologii v různých podobách: mezinárodní dělnické hnutí, politickou ekonomii, vědecký komunismus atd. Říkali jsme, že ať se ideologie na technických VŠ neučí vůbec, nebo všechny. Druhou rozjezdovou akcí našeho hnutí byl průvod 17. 11. 1989 k výročí 50 let od pohřbu Jana Opletala. Tato akce se docela povedla…

Období revoluce bylo plné silných zážitků. Na jednu stranu jsem měla radost – byla jsem hrdá na to, že se konečně účastním něčeho, čemu věřím, za čím si dokážu stát celým svým člověkem. Založila jsem stávkový výbor na své VŠ, postavila se opakovaně rektorovi své školy, zastupovala jsem svou VŠCHT na celonárodním stávkovém výboru. Na druhou stranu jsem byla znechucená tím, jak probíhaly různé schůze – vždy se našla spousta lidí, kteří se rádi

poslouchali (přestože byli jediní, komu to dělalo radost) a vykecávali se a vykecávali… Závěr čtyřhodinové schůze se pak dal shrnout do dvou vět. Velmi brzy se také strhly boje o různá větší či menší korýtka a dřívější idealisté si začali dosti nesmlouvavě zajišťovat budoucnost na různých pozicích, ať už v politice, nebo jinde.

Je spousta teorií o sametové revoluci – jak to bylo, kdo to řídil a podobně. Myslím, že každý měl svou revoluci. Já byla velmi naivní, nechápala jsem dosah toho, že v Polsku mají Solidaritu, že Maďarsko otvírá hranice, že Němci se kupí v Praze na ambasádě západního Německa… Přesto jsem již před revolucí tajně doma na tátově počítači opisovala zakázané texty o poměrech v 50. letech. Rozhodně mě nikdo neřídil. Během revoluce ani jindy, přestože to pořád někdo zkoušel a zkouší dodnes.

Červený kříž po revoluci zorganizoval projekt, kdy přijelo na měsíc do Strakonic asi 50 rumunských a romských dětí z dětského domova v Rešici. Najali si několik studentek, aby se ten měsíc o děti staraly. S kamarádkou Majdou jsme byly jedny z nich. Bylo to mé první setkání

s romskými dětmi a velká životní zkušenost. Dostala jsem pět dětí a celý den se o ně starala. Jídlo nám vozili uvařené. Tehdy jsem si ještě nedovedla představit, že celodenní péče o pět dětí je zvládnutelná včetně nákupů a vaření. Když jsem se na tuto misi připravovala, tak jsem se učila rumunské fráze typu: „Spi sladce, moje malá holčičko“, „Mám tě ráda“, „Děkuji“ a podobně. Když děti přijely, tak aby se mi podařilo uchovat je při životě, musela jsem se doučit: „Nesahej na to“, „Nezlob!“, „Střídat se“. Dětem jsem stanovila několik málo úkolů, jejichž plnění jsem tvrdě vyžadovala: „Aby nevyskočily z okna, neházely po sobě větší kameny, nevběhly pod auto a střídaly se v oblíbených činnostech“. Tenkrát skončilo hodně mých ideálů o výchově dětí i o mně samotné. Děti jsem opravdu měla moc

ráda, přesto jsem se někdy z únavy chovala jako hysterka nebo byla naprosto bezradná. Tehdy jsem se poprvé z hloubi srdce modlila. Seděla jsem na zmrzlém poli, brečela jsem a říkala: „Bože, jestli jsi, tak těm dětem pomoz, protože já na to nemám.“ Dodnes si pamatuji některá jména: Gíca Pruju, Dana Lupu, Natálie, Rozálka…

Rovnání životních hodnot a hledání cíle života mě přivádělo k duchovnímu světu. Nejprve jsem se začetla do různých okultních knih

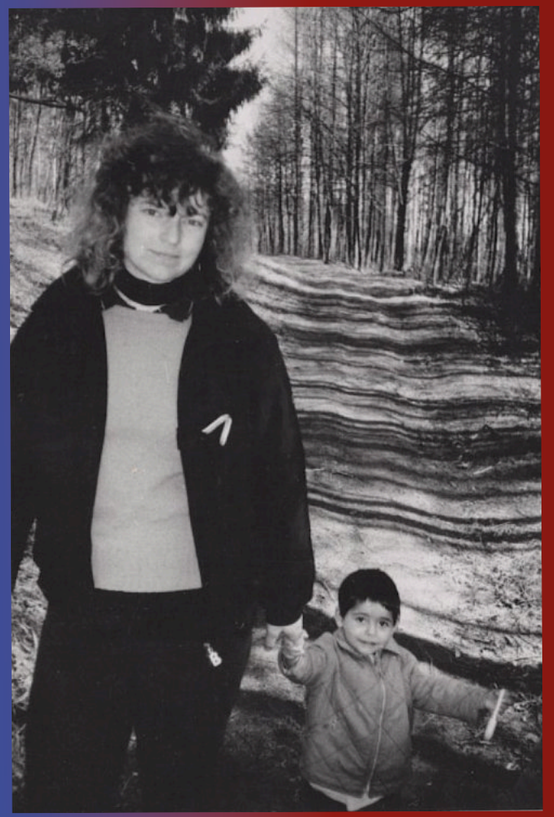

o životě po smrti, horoskopů a duchařině. I tady to byl delší proces. Chvíli jsem meditovala buddhismus, chvíli laškovala s různými církvemi – katolíky, jehovisty, mormony, adventisty – měla jsem v tom guláš. S křesťanstvím jsem se poprvé setkala u své babičky Libuše, která úspěšně řídila celé své okolí. O Vánocích jsme se byli s dědou podívat v kostele na jesličky. Babička mi nejednou vynadala, že jsem tak hrozná a neposlušná proto, že nevěřím v Boha. Tak jsem se ptala, jak to mám udělat, abych v Boha věřila. Chtěla jsem si přečíst Bibli, tu babička neměla, ale naučila mě modlitbu: „Andělíčku, můj strážníčku, opatruj mi mou dušičku.“ Tu jsem se nějakou dobu v dětství před spaním modlila, ale moc to nezlepšilo ani můj vztah s Bohem, ani s babičkou. V porevolučním hledání pravd nebylo na co navázat.

Pak jsem ale jednou v přírodě prožila s Bohem tak silný zážitek, že už na to nikdy nezapomenu. Mohu od Boha odejít, mohu dělat chyby a Bohu žel je dělám – ale nemohu upřímně říct, že Bůh není. Já vím, že je. V církvích to ale pro mne nikdy nebylo jednoduché. Možná je to tím, že nejsem jednoduchá já. Občas nějakou církev trochu ovlivním, občas ji vyměním za jinou, málokdy mě vyhodí. Celkově se snažím vždy někam patřit, protože celoživotně potřebuji lidi kolem, aby mě trochu korigovali – mám tendenci jezdit příliš rychle.

Na podzim roku 1991 jsem poprvé jednoznačně dala do slov, že chci žít s Bohem, že se stydím za chyby, které jsem udělala, že věřím, že Bůh poslal na zem svého jediného Syna Ježíše Krista a ten zemřel i za moje hříchy, že chci, aby mi Ježíš radil v životě, protože je Král a Pán. V křesťanské hantýrce se tomu říká, že jsem se obrátila. Bylo to v Plzni. V roce 1992 jsem se pak začala věnovat romským dětem a vodit je do církve, do které jsem tehdy patřila. Vůbec jsem nechápala, proč ostatní nejsou z jejich přítomnosti tak nadšení jako já. Jednou jsem jich vzala pár (asi 15) na svatbu jedné důležité členky církve. Děti s sebou propašovaly na obřad kotě, které mňoukalo v naprosto nevhodných okamžicích. Kdyby pohledy mohly zabíjet, tak bych se tehdy nedočkala ani konce obřadu. Nakonec mi zakázali romské děti do církve vodit, já se sesypala a plačky se vrátila zpátky do Prahy k rodičům.

V roce 1994 jsem se po velmi krátké známosti vdala a během šesti let a čtyř měsíců jsem porodila pět dětí. S mým prvním manželem jsme se každé dva roky stěhovali, takže jen dvě moje děti se stihly narodit ve stejném městě. Bydleli jsme v Praze, ve Vlašimi, na dvou místech ve Šluknově, v Humpolci také na dvou místech a naposledy společně v Metánově. Během toho jsme ještě absolvovali měsíční kurz pro misionáře v Havířově, byli jsme jako misionáři měsíc v Rusku na letním táboře a pět měsíců na Ukrajině ve městě Kolomyje. Všude, kde jsme bydleli, mě to táhlo k romským dětem. Na všech místech jsme měli nějaké romské kamarády, na všech místech jsem si připravovala pro romské děti prográmky a snažila jsem se jim nějak pomoci.

V roce 2006 jsme s dětmi od manžela odešli a po dlouhých a úmorných soudech jsem se rozvedla. Odejít od otce mých pěti dětí bylo jedno z nejtěžších rozhodnutí v mém životě. Velmi mi pomohl dokument o týraných ženách, který končil slovy: „Zlaté pravidlo je, že bude hůř.“ V dokumentu vystupovaly fyzicky týrané ženy a já jim záviděla, že se mohou prokázat natrženým uchem nebo modřinami. Můj manžel mi ubližoval na duševní a duchovní úrovni, a to šlo prokázat hůře.

Rodiče mi říkali, že vidí, že nám to moc neklape, a že pochopí, když odejdu. V jednu chvíli jsem spolkla všechnu svou hrdost, zavolala jsem jim, že potřebujeme útočiště, a oni nás přijali. U rodičů jsme strávili tři měsíce, během kterých jsem pro nás našla podnájem v Plzni. Chtěla jsem se vrátit za svými prvními romskými dětmi a jejich mňoukajícími koťaty.

Postupem času jsem se přirozeně začala věnovat nejen romským dětem, ale i celým rodinám. Můj neučesaný osobní život je mi velkou pomocí, abych na životy druhých nenahlížela

tvrdě a s odsouzením. Spousta maminek mých romských dětí jsou moje kamarádky a mám je moc ráda. Chápu, že se vše v životě nevydaří tak, jak si člověk naplánuje… Máš hromadu dětí s naprosto nepoužitelným partnerem a nevíš jak v životě dál? Chápu to, nevzdávej to, můžeme si o tom promluvit. Po odchodu od manžela jsem asi rok nebyla schopná číst Bibli. Bohu jsem to vysvětlila a On to chápal. Věděla jsem, že je to jen otázka času, než se trochu vzpamatuji, a nyní je opět Bible důležitou součástí mého života.

Šest let jsem žila s dětmi sama. Nebylo to úplně jednoduché. Bývalý manžel nás neustále tahal po soudech a soudil se o všechno možné. Soudy byly pro mě vždy extrémně deprimující zážitek. Jako když žijete v nějaké šílené realitě. Až úderem 18. narozenin nejmladší dcery přestal mít možnost se s námi soudit. Pokračuje tedy již jen ve své druhé, také velmi nepříjemné, aktivitě, a to, že z našich osobních věcí dělá „divadlo“. Oslovuje naše přátele, církve, kam chodíme, lékaře, zaměstnavatele, romské děti, kterým se věnujeme, a všem vypráví své příběhy, ve kterých on je hrdina a mučedník a my jsme ti zlí.

Své děti jsem do 5. třídy učila v domácí škole. Jenom nejmladší dcera šla už do 4. třídy, protože nechtěla zůstat doma sama bez sourozenců. To bylo velmi praktické v našem stěhovacím období, protože děti nemusely měnit školy. Domácí škola byla úžasná pohoda. Vstávali jsme, když jsme se probudili, po 12. hodině jsme se již nikdy neučili. Když bylo hodně sněhu, jeli jsme lyžovat, když bylo moc teplo, tak jsme se

jeli koupat. Většinou si děti ani nevšimly, že je něco učím, hodně jsme si o všem povídali.

To jsme si všichni přinesli i do naší služby romským dětem. Jsme zvyklí komentovat život kolem nás, upozorňovat na souvislosti a definovat životní křižovatky, které vyžadují naše rozhodnutí – výběr životního partnera, školy, zaměstnání, vztah k závislostem a jiným pokušením. Jako správná matka pokládám své děti za nejlepší na světě a jsem na ně velmi hrdá. To, že se i v dospělosti stále věnují v rámci naší organizace Blízký soused romským dětem, je pro mě nezaslouženým darem. Nezaslouženým darem je i to, že všechny zvládly moji výchovu i vzdělávání a daří se jim. Nejstarší Pája je již inženýrka, Johanka učitelka, Eka zubařka, a i Koli a Maruška studují vysoké školy. Moje vlastní děti jsou mým největším projektem. A pokud bych si mohla přát jednu věc, tak aby byly moje děti šťastné.

Můj druhý manžel Aleš je hrdina. Vyženil mých pět dětí a romskou komunitu v Plzni. Není to vždy snadné. Aleš má ze svého prvního manželství také pět dětí, ale samé kluky. Já mám čtyři dcery a jednoho syna, takže to byl velký rozdíl v domácí kultuře. Aleš se stejně jako já věnoval i jiným dětem než vlastním, vedl oddíl Klubu Pathfinder (podobně jako skauti) pro chlapce převážně z křesťanského prostředí – opět trochu jiná kultura než děti v naší organizaci.

Aleš nastoupil k nám do rozjetého vlaku a vnesl do naší organizace spoustu dobrých věcí. Například nám každý rok staví tábor skautského typu – podsadové stany, týpí, polní kuchyni. Do té doby jsme si pro tábory pronajímali ubytování v nějaké budově. Aleš také zlepšil grafickou prezentaci naší organizac a povzbuzuje nás k větší organizovanosti.

Nepovedlo se ale úplně vše. Jednou mě přijel podpořit na víkendovou akci s romskými teenagery v Praze. Děti byly hodně neukázněné a během zpáteční cesty se dohadovaly, kdo bude sedět v autě ve třetí řadě sedaček. Jedna slečna to vyřešila tak, že naskočila zezadu kufrem (máme služební osmimístnou dodávku), přeběhla po všech zavazadlech a skočila na tu stylovou zadní sedačku, přestože tam již seděl kluk, který byl poměrně čerstvě po operaci kyčlí a měl ještě v nohách šrouby. To Aleše naštvalo, tak ji z toho auta zase vytáhl a řekl jí: „Takhle se nasedá do auta?“ Do toho se vložila další slečna a začala Alešovi sprostě nadávat. Aleš je chlap, byl na vojně, je truhlář, není to žádný měkkota, ale některé výrazy prý slyšel poprvé v životě. Slečna sprostě nadávala i jeho mamince, tak to už na něj bylo moc a slečnu umravnil. Byla z toho hrozná scéna, slečny všechno strašně nafoukly. Za půl roku to mělo nepříjemnou dohru, když jsme zastavili na Husově náměstí, aby si Aleš odnesl do klubovny nářadí, protože nám tam zadarmo dělal novou podlahu. Já

jsem šla pozdravit ženy, které seděly na lavičkách. Když jsem se ohlédla, tak bylo kolem Aleše pět chlapů, měl přetaženou mikinu přes hlavu a šli do něj pěstmi. Já se bez rozmýšlení rozběhla, vlítla jsem mezi ně a seřvala je. Oni toho kupodivu nechali. Ještě chvilku jsme na sebe něco pořvávali a oni pak odešli. Po chvíli přijela policie, protože to vše viděli v přímém přenosu na kameře. Policie chtěla začít psát protokol a udání na útočníky. Já věděla, že minimálně dva byli v podmínce, protože je nedávno pustili za dobré chování v půlce trestu. Znala jsem jejich ženy a děti. Věděla jsem, jak jim bylo těžko, když tátové byli ve vězení. Byla jsem velmi vděčná policistům, že přijeli tak rychle, což rozhodně vedlo ke zklidnění situace. Byla jsem velmi vděčná Alešovi, že udání nepodal. Tekla mu krev z nosu a měl pochroumaná žebra. Asi měsíc musel spát na zádech.

To bylo jedinkrát, když jsem vážně zvažovala, že toho všeho nechám. Řekla jsem Alešovi, že pokud řekne, tak s Blízkým sousedem končím. Ale Aleš je chlap a zná mě. „A co bys dělala jiného? Vždyť to bys pak už nebyla ty," ukončil velkoryse situaci. Čas zahojil rány, a když se teď potkám s těmi slečnami a jejich tatínky, tak se přátelsky zdravíme. Zažili jsme spolu i mnoho hezkých chvil – konec dobrý, všechno dobré.

11. Statistika

„Statistika nuda je, má však cenné údaje!“ Text známé písničky uvozuje kapitolu plnou grafů, dat a statistik, které sice nevypovídají o naší práci tak barvitě jako fotky nebo poutavé příběhy, mají ale významnou výpovědní hodnotu. Jednoznačně ukazují, jak obětavě, hospodárně a efektivně činnost organizace probíhala po svém založení i při minimu zdrojů a pracovních úvazků. Zároveň demonstrují významný posun, který se díky profesionalizaci činnosti v posledních letech udál.

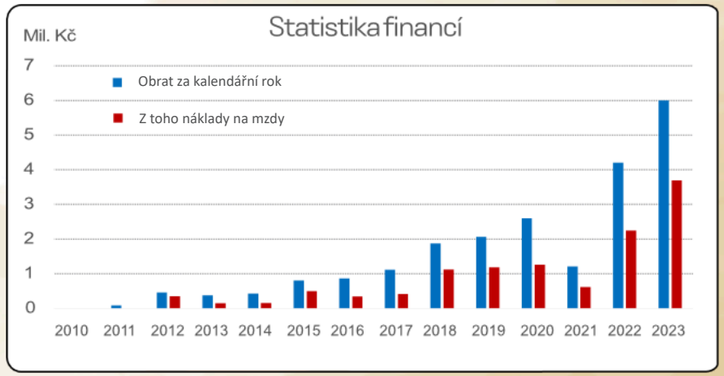

Na začátku byla činnost plně financovaná z osobních zdrojů zakladatelky organizace (v té době matka samoživitelka s pěti dětmi). Po několika letech se začalo dařit získávat první dotace od nadací nebo místních zastupitelstev. Možnost rozšířit práci a plnohodnotně zaměstnat pracovní tým přišla až díky získání prvních velkých projektů (evropské OPZ od roku 2018, Norské od roku 2022). Finanční obrat organizace vykazuje kontinuální růst (s výjimkou roku 2021 – důsledek pandemie, nejasná budoucnost, přechod mezi OPZ projekty 2018–2020 a projektem od Norských fondů 2022–2024).

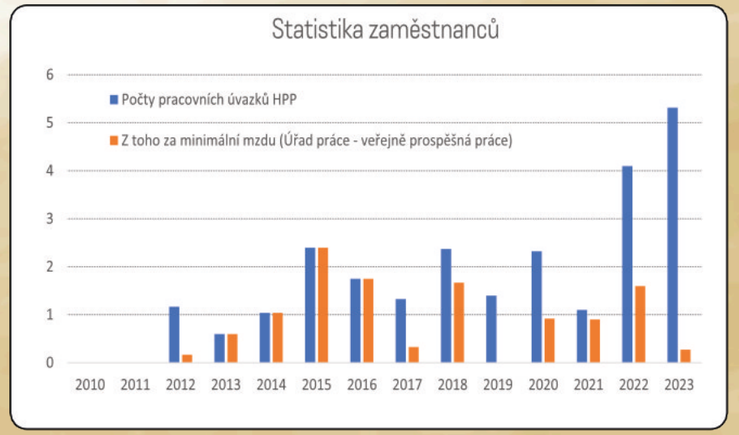

Dlouhou dobu po založení organizace byly její aktivity postaveny především na dobrovolnické činnosti. V prvních letech organizace nezaměstnávala nikoho, později 1–2 osoby. Z velké části se navíc jednalo o zaměstnance za minimální mzdu hrazené z projektu Veřejně prospěšná činnost od Úřadu práce. Jsme moc rádi, že v posledních letech se daří více osob plnohodnotně zaměstnat a přispět tak ke komplexnější, kvalitnější a profesionálnější práci.

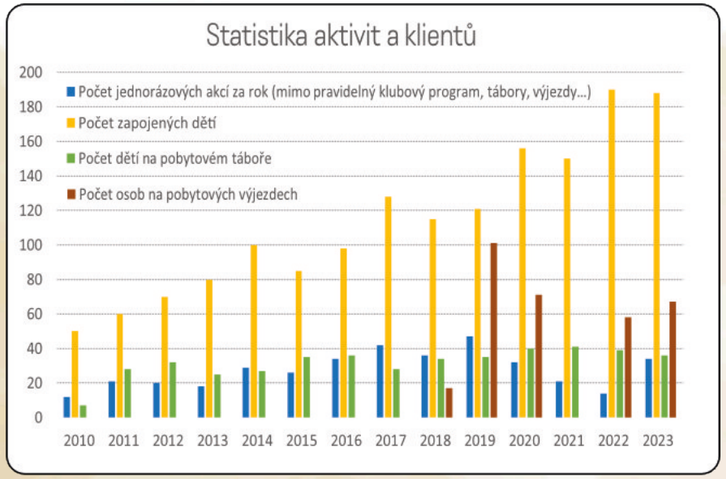

Počet klientů a aktivit dlouhodobě přirozeně rostl. V posledních letech se zaměřujeme především na větší míru spolupráce se stávajícími klienty (viz graf Množství využívaných aktivit) než na získávání nových klientů. K stávajícím skupinovým programům přibývají stále více i individuální podpory především v oblasti vzdělávání, pracovního uplatnění, rodičovských kompetencí, finanční gramotnosti a dalších oblastech dle situace a potřeb klienta.

Zdroje grafů: Vlastní zpracování z databáze 316 klientů za rok 2023 , Výroční zprávy organizace Blízký soused, z. s. zveřejněné na webu

95 % Romové – Pracujeme se sociálně znevýhodněnými rodinami se zaměřením na romskou komunitu. Věnujeme se řešením jejich specifických problémů (odlišný mateřský jazyk, rasismus), ale i podpoře identifikování a rozvoje kulturních specifik (romská hudba, tanec, rodinná soudržnost atd.).

Při založení organizace v roce 2010 tvořily děti mezi klienty téměř 100 %. Dospělí členové komunity neměli vůbec zájem o spolupráci. To se postupně změnilo díky dlouholeté pozitivní zkušenosti. Nyní se často zapojují celé rodiny. Postupem času se změnil poměr na 2 dospělí na 3–4 děti, což odpovídá poměru v průměrných rodinách, se kterými spolupracujeme.

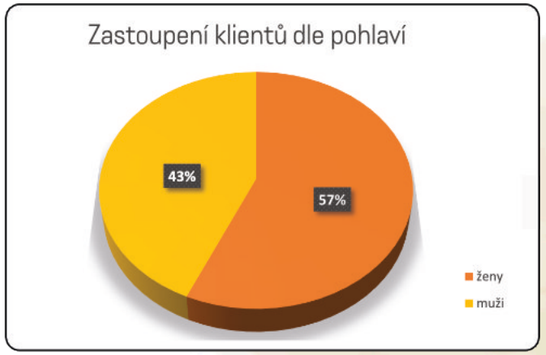

57 % klientů tvoří ženy – Zaměřujeme se na celé rodiny, ale některé jsou s matkami samoživitelkami (otcové neznámí, ve vězení, nejsou s rodinou) nebo se nezapojují do aktivit s rodinou. Celkově se ale spolupráce z jejich strany zvyšuje, za což jsme rádi a o což cíleně usilujeme.

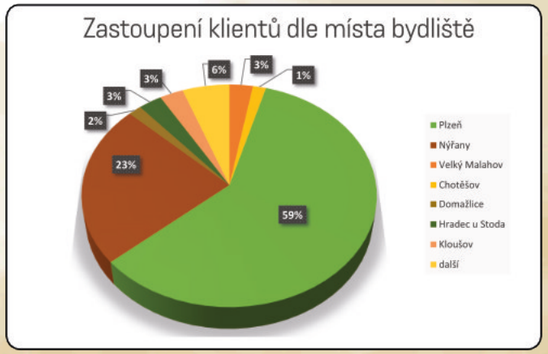

Největší zastoupení místa bydliště klientů má Plzeň, a to 59 %. Na začátku činnosti organizace byl podíl klientů z Plzně 100 %. Přirozeným vývojem se činnost posunula i za hranice Plzně do okolních obcí. Další významnou lokalitou jsou s 23 % Nýřany (vyloučená lokalita Kasárny, ve městě žije dlouholetá romská kolegyně, která má na komunitu rodinné i osobní vazby). Dále probíhá pravidelné dojíždění za klienty do lokalit: Hradec u Stoda a Kloušov. K navázání kontaktu s rodinami došlo v době, kdy žily v Plzni. K přestěhování se rozhodly z důvodu ekonomicky dostupnějších nabídek bydlení a menšího výskytu negativních jevů v centru města (drogově závislí, bezdomovci, zastavárny, herny…). Lokality jsou ale dopravně špatně obslužné, s velmi omezenou možností volnočasových a podpůrných aktivit, proto i na novém místě bydliště pokračujeme ve spolupráci. Terénní forma práce s rodinami funguje především od dob covidu.

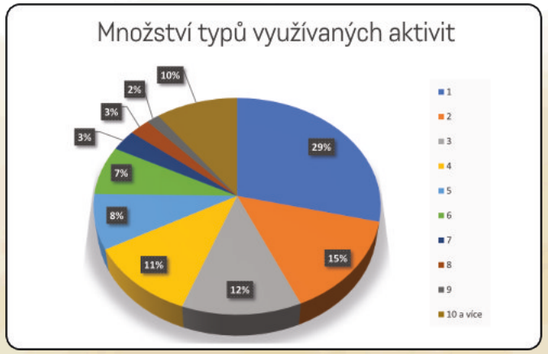

Účast klientů na aktivitách organizace (zájmové kroužky, doučování, konzultace v oblasti vzdělávání, akce pro děti, akce pro rodiny, pobytový letní tábor, příměstský letní tábor, edukativní výjezdy pro rodiny s dětmi…). 71 % klientů se účastní dvou a více aktivit. Usilujeme o komplexní podporu rodin s dětmi.

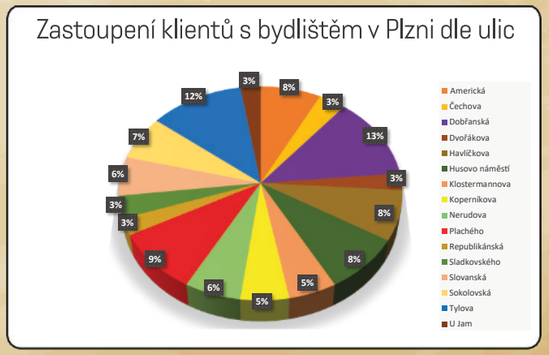

Klienti žijí v plzeňských ulicích, které jsou uváděné jako sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené. Např. výzkumná práce publikovaná Přírodovědeckou fakultou Univerzity Karlovy, katedrou sociální geografie a regionálního rozvoje, jmenuje z uvedených ulic jako lokality koncentrace osob sociálně vyloučených a reprezentace segregace: Plachého (9 %), Husovo náměstí (8 %), Koperníkova (5 %), Tylova (12 %) s komentářem: „Plzeň není v českých médiích často spojována s problematikou sociálně vyloučených lokalit a osob ohrožených sociálním vyloučením. Každoroční nárůst počtu článků zabývajících se tímto tématem a také zvýšení počtu lokalit diskutovaných v tisku nicméně poukazuje na dlouhodobě neřešený a vyvíjející se problém.“ *Zdroj: Analýza prostorové segregace na území města Plzeň, 2017, str. 35*

Tato publikace vznikla v rámci projektu Rodina učí rodinu (LP-HROVA2-026). Projekt byl podpořený Norskými fondy. Partnery projektu byla norská organizace Skyhøyt live scene a 22. ZŠ z Plzně.

Více informací o projektu: https://www.facebook.com/RodinaUciRodinu
https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/schvalene-projekty/rodina-uci-rodinu-3643

Norway grants

Poděkování:

Při psaní této knihy jsem si s obrovskou vděčností uvědomovala, kolik lidí s námi ušlo kus cesty, kolik lidí se na této práci podílelo a podílí.

Můj největší dík však patří mé rodině:

Především mým dětem, které se mnou prošly ohněm a nesly tíhu každého dne: Pavle Macháňové, Johance Bělohoubkové, Ester Papazianové, Valentinu Papazianovi, Marii Papazianové, dále mému manželovi za všelikou technickou podporu a za to, že mě drží nohama na zemi: Alešovi Fáberovi, dále mým zeťům, za to, že je neodradilo částečně vyženit romskou komunitu v Plzni: Radkovi Macháňovi a Marku Bělohoubkovi, za půjčení terénního auta na tábor a morální podporu: Matějovi Brzicovi, mojí mamince: Jarmile Knoblochové za to, že to s námi nevzdala, mému tátovi: Pavlovi Knoblochovi, za skladovací prostory pro táborové vybavení, bratrovi za sponzoring od jeho firmy: Janu Knoblochovi, tchánovi za zájem a podporu: Karlovi Fáberovi, tetě za zájem a dárečky pro naše dětičky: Heleně Winterové, kmotřičce a tetičce za modlitby, zájem a neutuchající podporu: Vendulce Smetáčkové…

Dále jsme hluboce zavázáni všem podporovatelům, dobrovolníkům a spolupracovníkům!

V nebi je jejich úplný seznam, zde jen neúplný:

První spolupracovníci z dob založení organizace:

Jan Libotovský, Meggy Hilovská, Katka Tůmová, Péťa a Janička Novákovi, Vašek Novák, Vašek Vondrášek, Tomáš Libotovský, Marek Rom, Vítek Oliberius, Eliška Macháňová, Veronika Ramínková

Bývalí zaměstnanci:

Jana Dobrá, Janka Papcunová, Milan Pišta, Monika Kotlárová, Gizela Kováczová, Eliška Suková

Naši další aktuální zaměstnanci a spolupracovníci:

Jan Tišer, Julie Hlaváčová, Adéla Spěváčková, Eliška Brotánková, Tereza Šašková, Natálie Schertlerová, Ivana Sušilová, Ondřej Medve, Valerie Jelínková, Markéta Steiniglová, Eva Ištoková, Jana Ferková, Filip Šabacký a Anna Pimková.

Řada dobrovolníků z realizace táborů a jiných akcí:

Naďa Šolarová, Adéla Šolarová, Anna Onesorková, Eliška Cinert, Mikuláš Kurucz, Alexandr Chládek, Valentina Jelínková, Anna Beránková, Michal Čečrle, Martin Zemánek, Jan Haken, Jakub Planer, Kateřina Foldová, Karolína Kamenická, Hana Vernerová, Igor Bandy, Megan King, Ondřej Cakl, Terka Janatová, realizační tým orientačního závodu Skrýše v čele s Alešem Hejnou, pomocníci při stavbě a bourání tábora: starosta města Bochov Miroslav Egert, bochovští hasiči, zemědělec Vladimír Vaňousek, František Veličkov, Marek Šimana s rodinou, Pavel Novák, Michal Herman, Marek Kult, Roman Dušánek, Jarda a Simča Fialovi.

Naši milí podporovatelé:

Vojtěch Kraus, Pál Henning, Anna Benešová, Kája a Dáša Řežábkovi, Sylvain Romain, Stanislav Šec, Magdaléna Kucová, Ilona Kohoutová, Antonín Kolář, Dita Abrahamová, Jakub Čechura, Josef Fiala, Ludmila Olšáková, Magdalena Kučerová, Jan Bulis, Stanislava Kozlíková, Jana Daubnerová, Jan Krouský, Tomáš Kuba, Petr Belfín, Eva Haunerová, Aneta Koželuhová, Edita Šilhánová, Jan Kořán, Evelyn Überbacher a mnoho dalších.

Chcete naši činnost také podpořit?

https://blizkysoused.cz/podpora/

QR Platba

Číslo účtu: 2700213954/2010

IBAN: CZ7920100000002700213954

BIC/SWIFT: FIOBCZPPXXX

Blízký soused 1990–2023: Více jak 33 let práce s romskymi dětmi

Kolektiv autorů - Pavla Fáberová, Pavla Macháňová,
Johanka Bělohoubková, Marie Papazianová
Odpovědná redaktorka - Milada Macháňová
Grafická úprava - Aleš Fáber
Fotografie - Archiv Blízký soused

Vydal - Blízký soused, z. s., sady Pětatřicátníků 27, Plzeň
Vydání první, Plzeň 2024
Vytiskla Tiskárna Bílý slon s.r.o., Plzeň

ISBN 978-80-11-04711-5